

# Conceptnotulen raadsvergadering

## Presentielijst

Vergadering:  
Gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:  
26 juni 2024

Tijdstip vergadering:  
17.00 uur

Aanwezig:

### Leden:

K. Adema, S. Bayraktar, M.M.M. van den Berg, J.P. Bertholet, M.T. Bosch, S. Bottenberg-Brylka, M.T.A. Butink, F.W.S. Daamen, T. Dragstra, J.L.M. Ermers, E.A.N.M. Geron, T.G.M.M. de Groot, J.A. Heine-van Dartel, J.T.M. Hendriks, A.M.G. Hendriks-Berg, P.E.J. Hoogers, S. Jacobs, A.L.B. Janssen, B. Karabacak, P.C.C. Kastrop, A.W.A. Keulen, R.J.A. Kockelkorn, R.H.F. Leers, T. Nefjodov, M. van Oosterhout, A. Oulad Lmaroudia, P.A. Pauwels, T. Reijnders, R.W.T.A. Rozestraten, A.A.W.G.M. Santegoeds, M.H. Schreurs, A.A.M. Stöcker-Bus, P.S.G.M. Vaessen-Stollman, I.J. Vermeulen-Klamerek, H.M.A.M. Verreck en P.M.A. van Zutphen

### Wethouders:

M.E.E. De Beer, J.M.M. Clemens, C. Gelderblom, M.P.G.M. Peters en A.E.H.T. Vrusch

### Voorzitter:

R. Wever

### Griffier:

T.W. Zwemmer

### Verslaglegging:

O.H.M.H. Toirkens-Geurts

Afwezig:

### Leden:

A. Damen

## Agenda

|                                                                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Opening en vaststellen agenda                                                                                                             | 3  |
| 2. Vragenuur                                                                                                                                 | 3  |
| 3. Vaststellen notulen raadsvergadering d.d. 29 mei 2024                                                                                     | 3  |
| 4. Vaststellen van de ingekomen stukken en de wijze van afdoening                                                                            | 3  |
| 5. Jaarrekening 2023                                                                                                                         | 4  |
| 6. Zomernota 2024                                                                                                                            | 32 |
| 7. Kaderbrief 2025                                                                                                                           | 43 |
| 8. Realisatie Het Romeins Museum, Cinema Royal en het Stadsbad                                                                               | 63 |
| 9. Verzelfstandiging huidig Thermenmuseum en oprichting stichting Het Romeins Museum                                                         | 77 |
| 10. Wmo-verordening 2024                                                                                                                     | 79 |
| 11. Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028                                                                                            | 80 |
| 12. Zienswijze Jaarrekening 2023, bijgestelde begroting 2024, begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 GR Het Gegevenshuis                | 86 |
| 13. Zienswijze 1e begrotingswijziging 2024, begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 GR Historisch Centrum Limburg (HCL)                  | 86 |
| 14. Zienswijze begroting 2025 en jaaroverzicht 2023 GR GGD Zuid Limburg                                                                      | 86 |
| 15. Zienswijze jaarstukken 2023 en begroting 2025 GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg                                                           | 86 |
| 16. Zienswijze 1e begrotingswijziging 2024, begroting 2025 en meerjarenperspectief GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad                      | 86 |
| 17. Zienswijze begroting 2025 GR Reinigingsdiensten Rd4                                                                                      | 86 |
| 18. Zienswijze jaarverslag en jaarrekening 2023, 1e begrotingswijziging 2024 en begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028 GR Omnibuzz | 86 |
| 19. Benoeming (plaatsvervangend) lid raadscommissies en lid WFA                                                                              | 87 |
| 20. Motie 'vreemd aan de orde van de dag' VVD/D66/SP/CDA/PHB/PvdA/GL/PvdD inzake 'aansluiten bij coalitie aanpak opgevoerde fatbikes'        | 87 |
| 21. Motie 'vreemd aan de orde van de dag' OPH inzake 'stakeholdersoverleg retailimpuls centrum                                               | 90 |

## **1. Opening en vaststellen agenda**

### **De voorzitter**

Dames en heren, we gaan beginnen. De vergadering is geopend. Welkom allemaal. Het is een mooie avond. Goed om Peter Kastrop weer te zien, mag ik namens ons allen zeggen. Peter, wat zie je er een stuk beter uit dan een paar maanden geleden. Geweldig dat je dit weer kan. Als het niet meer gaat, kan je er weer uit gaan. Zo simpel maken we het ook even, maar je weet dat het goed is bedoeld. Loek Damen is afwezig. Mevrouw Santegoeds en mevrouw Vaessen komen iets later. We gaan beginnen. We hebben afgesproken aan de voorkant dat we geen vragenuur doen, maar deze week krijgt u de antwoorden op de schriftelijk gestelde vragen. Die komen voor het weekend bij u binnen.

Ik ga even met u de agenda langs. Kunt u met deze agenda instemmen? Dat is het geval. Dan gaan we even verder kijken. Kunnen we de notulen van de raadsvergadering van 29 mei vaststellen? Dat is het geval. Dank u wel. Dan kom ik bij de lijst van ingekomen stukken. Die bespreken we. Dan de jaarrekening, de zomernota, de kaderbrief. Bespreken. De realisatie van het Romeins museum. Bespreken. De verzelfstandiging van het huidige Thermenmuseum en de oprichting van de stichting. Bespreken. De Wmo-verordening. Bespreken. Dit wordt 23.00 uur. Het beleidskader. Bespreken. De zienswijze van de jaarrekening, de bijgestelde begroting van 2024-2025 en de meerjarenraming 2026-2028 van het Gegevenshuis. Vastgesteld. De zienswijze van de eerste begrotingswijziging 2024, de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 van het historisch centrum Limburg. Vastgesteld. De zienswijze op de begroting 2025 en het jaaroverzicht 2023 van de GGD Zuid-Limburg. Vastgesteld. De zienswijze jaarstukken 2023 en de begroting 2025 van de veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vastgesteld. De zienswijze van de eerste begrotingswijziging 2024, de begroting 2025 en meerjarenperspectief GR Zorg- en Veiligheidshuis. Vastgesteld. De zienswijze van de begroting 2025 van de GR Reinigingsdiensten rd4. Vastgesteld. De zienswijze van het jaarverslag en de jaarrekening 2023, de eerste begrotingswijziging 2024, de begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028 Omnibuzz. Vastgesteld. De benoeming van een commissielid en een lid WFA. Vastgesteld. Dan hebben we nog twee moties vreemd aan de orde van de dag.

## **2. Vragenuur**

*De vragen worden schriftelijk beantwoord.*

## **3. Vaststellen notulen raadsvergadering d.d. 29 mei 2024**

Hamerstuk.

## **4. Vaststellen van de ingekomen stukken en de wijze van afdoening**

### **De voorzitter**

Ik begin bij het vaststellen van de lijst van ingekomen stukken. Ik geef het woord aan de heer Leers.

### **De heer Leers, Hart-Leers**

Meneer de voorzitter, dank u wel. Ik pak ze er even bij. Ik heb een aantal punten. Punt 14, Vincio Wonen, de brief van 1 mei inzake te koop aanbieden van een pand. Ik heb begrepen dat het pand inmiddels te koop is aangeboden en ook al verkocht is. De vraag is: wat moet je dan met een brief? Dit is dan volgens mij oud nieuws. Punt 17 gaat over E.H.C. De Dem. Daar staat bij: "ter kennisname". Ik zou het interessant vinden om kennis te nemen van de reactie daarop. Punt 19. Daar gaat het over een handhavingsvoornemen op de Spoordamstraat 9. Dat is een brief met bijlage en die bijlage is interessant genoeg om wellicht een keer in de raadscommissie aan de orde te stellen. Dus dat ter interesse voor eenieder die dat mogelijk deelt. Bij punt 29

staat "naar het college ter afdoening". Ik zou ook graag een afschrift krijgen van hoe het college dat gaat afdoen. Als allerlaatste, wat de brief die we onlangs kregen wat betreft de Stichting Plus en de samenwerking met Omroep Landgraaf nu precies betekent. We hebben er al twee keer een raadsbesluit over genomen. Het college gaat hierover adviseren. Ik zou graag kennis willen nemen van dat advies. Dank u wel.

#### **De voorzitter**

Dank u wel, meneer Leers. Zelfs op oud nieuws zullen wij als college af en toe moeten reageren, als het over punt 14 gaat. Bij die andere punten gaan we daar waar mogelijk u in de commissies adviseren. Ik wijs er nu nog even op dat we in het presidium - als u nog niks gezien heeft in de tussentijd - even met elkaar moeten opletten of we het in de commissie agenderen. Zullen we het zo afspreken? Verder nog iemand over de lijst? Nee? Dan is dat daarmee ook afgehandeld.

### **5. Jaarrekening 2023**

#### **De voorzitter**

Mevrouw Heine, aan u het woord.

#### *Eerste termijn*

#### **Mevrouw Heine-van Dartel, CDA**

Dank u, voorzitter. Voorzitter, wij zijn akkoord met de jaarrekening. We hebben alleen een paar kleine vragen. Ten eerste, het aantal drugsmisdrijven is ten opzichte van 2022 verdubbeld. Over wat voor soort misdrijven hebben we het dan? De armoede van gezinnen in de bijstand is verminderd, maar toch loopt de wachtlijst voor de voedselbank op en maken veel meer mensen gebruik van de fietsen- enjarige job-regeling. Wat moet ik mij daar dan bij voorstellen? Vanaf 1 januari maken we geen gebruik meer van de gemeenschappelijk regeling kredietbank. Is er al inzicht of de burgers vlugger geholpen gaan worden bij de schuldproblematiek?

Voorzitter, bij de aanbestedingsrechtmatigheid geeft u aan dat er voor 3,5 miljoen euro bij de inhuur onrechtmatige uitgaven hebben plaatsgevonden. Er zal een verbeterplan worden opgesteld. Ik vraag mij af wat dan die onrechtmatige uitgaven zijn.

Voorzitter, dan nog de stemlokalen. Er wordt gezorgd dat ze goed begaanbaar zijn en inclusief. Maar als wij er steeds op blijven hameren dat iedereen moet gaan stemmen, moeten wij er zeker voor zorgen dat de ouderen die willen stemmen ook kunnen stemmen. Dat kan door vooral de stemlokalen in de zorginstellingen weer te realiseren en vooral met Sevagram hierover te gaan spreken.

Dan nog het ouderenbeleid, voorzitter. Hoeveel ouderen hebben van het gratis bibliotheekabonnement gebruikgemaakt? Het budget is helemaal opgemaakt. Wat zijn de nieuwe plannen voor de ouderen?

Als laatste, voorzitter, er zijn vorig jaar 15.300 boetes uitgeschreven voor het inrijden in het centrum. Dat is een leuk bedrag voor de overheid, want wij krijgen er niks van en lijden hier schade door. De burgers die van buiten Heerlen komen, zullen niet vlug terugkomen. De wethouder heeft er alles aan gedaan om de afsluiting zichtbaar te maken, maar van onze fractie mogen de palen terugkomen.

Dank u, voorzitter.

#### **De voorzitter**

Ik heb de indruk dat het wel heel veel commissievragen waren. Klopt dat? Ja. Dank u. De heer van Zutphen.

### **De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter. Opnieuw een positief resultaat in de jaarrekening voor de zoveelste keer achter elkaar. Daar kunnen het college en de raad trots op zijn. Te meer, omdat het positieve resultaat eigenlijk nog veel groter is. We hebben immers bij de begroting van dit jaar, toen we die in de herfst vorig jaar vaststelden, al aan zien komen dat er bij bijstandsuitkeringen en bij beschermd wonen grote overschoten zouden zijn. Die hebben we voor een deel toen al afgerond om daar de begroting van dit jaar mee te dekken. Bij elkaar is dat nog eens 6 miljoen euro. Dus eigenlijk is het positief resultaat voor dit jaar 6 miljoen euro hoger. Het feit dat we voor bijstand en beschermd wonen veel meer budget krijgen van het rijk dan we uitgeven, toont aan dat investeren in sociaal beleid loont. Uiteraard voor de mensen die het betreft voor onze stad, maar ook voor de financiën.

Dan een paar opmerkingen over de inhoud van de jaarrekening. Op de eerste plaats zien wij op allerlei plekken, zowel binnen de jaarrekening van onze eigen gemeente, maar ook binnen de GR's, allerlei reserves. Een van die punten is de bestemmingsreserve risico's grondexploitatie. Daar wordt een potentiële winst van 3,5 miljoen euro toch nog maar achter de hand gehouden. We hebben overwogen als SP-fractie om daar eventueel met een abonnement of een motie over te komen. Dat doen we niet. Dat geld loopt niet weg, maar we willen wel uitdrukkelijk aan het college vragen om bij de voorbereiding van de begroting voor volgend jaar ook te kijken naar dood geld binnen onze eigen gemeentes. U heeft een dergelijke toezegging ook al eerder gedaan rond gemeenschappelijke regelingen. Die toezegging staat een beetje vaag geformuleerd. Dat zou ik toch graag wat strakker geformuleerd willen hebben. Dat we dus ook voor de begrotingsbehandeling van volgend jaar meer inzicht hebben hoe het nu met het dode geld zit bij de gemeenschappelijke regelingen. Bij gesubsidieerde instellingen kan hetzelfde gelden, namelijk dat zij behoorlijke reserves hebben. Daar zijn regels voor wanneer wij zeggen: "eet eerst maar die reserves op". Maar die regels zijn misschien wat aan de ruime kant. Dus ook bij gesubsidieerde instellingen zou er misschien gekeken kunnen worden of we aan hen kunnen vragen om wat in te teren op reserves, omdat niemand gebaat is bij dood geld. Voor de rest is het goed dat we in de jaarrekening het doorschuiven van geld vanwege de overlopende werkzaamheden enzovoort zien. Waar het aan de orde is, moet dat en gebeurt dat ook, maar het is wel aanzienlijk beperkt ten opzichte van de voorgaande jaren. Dat is ook goed.

We zien wat dat betreft toch een vreemde eend in de bijt. Dat is beslispunt zeven. Daarin wordt aan de raad voorgesteld om zomaar een fors bedrag, of dat nu 1,5 of 1,05 miljoen euro is, toe te leiden naar uitgaven voor 2025, het Programma duurzaamheid, zonder dat de raad echt in positie was en is om daar iets over te zeggen. Ik denk dat een overgrote meerderheid van de raad als zodanig achter duurzaamheid staat en daar ook graag geld voor wil vrijmaken. Om zomaar 1,05 miljoen daarvoor vrij te maken, via de jaarrekening nota bene, zonder dat we echt weten wat de inhoud is, dat wringt toch.

We hebben gelukkig twee dagen geleden op maandagmorgen de inhoud van het programma bekeken. Dat is iets van 44 pagina's. Die zien er goed uit, maar die hebben we hooguit even diagonaal kunnen lezen. Daarnaast is er natuurlijk ook de kwestie van die 1,5 of 1,05 miljoen euro. Beide zaken zijn voor ons aanleiding om een amendement in te dienen. Vanwege het belang van duurzaamheid stemmen wij in met het opzij zetten van die 1,05 miljoen euro voor dit goede doel. Maar we vinden wel dat de raad in de positie moet zijn om daar eerst met het college over te spreken. Dat staat in het amendement met opzet een beetje vaag geformuleerd in de zin van "spreken over". Het is de vraag of het een collegebevoegdheid of raadbevoegdheid is. Zo heel erg spannend vinden wij dit niet, want het college en de raad hebben een harmonieuze samenwerking. Dus daar komen we wel uit. Maar we vinden wel dat de raad in de positie moet zijn om daar wat over te zeggen. Duurzaamheid kunnen hele goede

dingen zijn. Bijvoorbeeld woningen van mensen die voor de vogeltjes stoken isoleren. Daar staan wij juichend voor op de banken. Als de inhoud zou zijn om privézwembaden duurzaam te maken, dan zeggen wij dat u dat maar in Wassenaar doet. Daar hoeft Heerlen ...

**De voorzitter**

Interruptie van de heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Ik heb een vraag aan de heer Van Zutphen. Ik vind het een heel sympathiek amendement. Ik kan daar ook wel mee leven. Maar waarom is er niet voor gekozen om het in de algemene reserve te stoppen? Dan kun je de raad niet passeren.

**De voorzitter**

Meneer Van Zutphen.

**De heer Van Zutphen, SP**

Dat zou op zijn minst de indruk wekken dat wij zouden overwegen om het programma duurzaamheid af te knippen. Daar is kennelijk voor 2025 helemaal geen dekking voor, althans maar 200.000 euro. Dat is bij ons absoluut niet de bedoeling. Maar we willen wel dat de raad kan meepraten over de concretisering ervan. Daar kregen we in eerste instantie een raadsinformatiebrief over. Daar kon je alle kanten mee uit, zowel de goede als de slechte kant. Wij vinden dat de raad uitdrukkelijk moet kunnen meebepalen dat we de goede kant uitgaan.

**De voorzitter**

Interruptie van mevrouw Géron.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)**

Begrijp ik de heer Van Zutphen goed dat wat nu wordt weggezet volgens de SP voor duurzaamheid blijft staan. Daar staan ze achter.

**De heer Van Zutphen, SP**

Ja.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)**

De tweede opmerking. Ik denk dat de heer Van Zutphen een grapje maakte toen hij zei dat het kan worden gebruikt voor het verduurzamen van zwembaden. Ik denk dat de collegeleden dat niet in de zin hebben. Klopt dat?

**De heer Van Zutphen, SP**

Ik denk het ook. Ik ken de collegeleden en daar zit een hartstikke goede club, maar in theorie is het niet uitgesloten. Wij vinden dat duurzaamheid het verdient om goede plannen te hebben. Als de raad en het college daarover praten, komt daar vast iets goeds uit. Er ligt nu gelukkig een document van 40 pagina's wat veel concreter is dan die raadsinformatiebrief waar je vroeger alle kanten mee uit zou kunnen. Dat was een beetje cirkels zijn rond, gras is groen en geloof ons maar.

Daarnaast is er dat verschil tussen 1,5 en 1,05 miljoen euro. Er zijn in theorie twee mogelijkheden. Dat verschil zat er van tevoren, voor het erratum, in en dat was helemaal niet gedekt. Dan blijft er nu geen geld over. Er is ook nog een andere mogelijkheid. Ik heb van de portefeuillehouder begrepen dat die aan de orde is, namelijk dat er nu 450.000 euro over is.

Vreemd genoeg staat in het erratum niet wat daarmee moet gebeuren. Vandaar dat wij dat maar in het amendement hebben gezet. Dus dat die 450.000 euro nu de algemene reserves gaan. Dat heeft een mooi voordeel. Daarmee komt de algemene reserve op 1,0 te staan. Daarmee slaan we twee vliegen in een klap. Het is een beetje knullig hoe het gegaan is, maar eind goed al goed zullen we maar zeggen.

Dan nog een punt waar we ook een motie over indienen. Dat gaat over de waterafsluiting. We lezen in de jaarrekening dat er in het afgelopen jaar in Heerlen 29 waterafsluitingen zijn geweest. Dat is naar aanleiding van de zogenaamde feitelijke vragen die wij als SP-fractie een beetje hebben genuanceerd met de mededeling dat daar ook bedrijven en gesloten woningen onder vallen. Maar uit die beantwoording blijkt ook dat er nog wel degelijk sprake is geweest van waterafsluitingen. Je hoort het goed: waterafsluitingen bij bewoonde woningen. Dus mensen wonen in een huis, maar ze kunnen niet meer de kraan openzetten, niet meer douchen en niet meer de wc doorspoelen. Dat gebeurt door de Watermaatschappij Limburg, waar wij als gemeente ook aandeelhouder van zijn. Wat ons betreft is iedere waterafsluiting van een bewoonde woning er een te veel.

Nu begrijpen we uit de beantwoording dat onze gemeente en onze wethouder weldegelijk inspanningen ondernomen hebben bij de WML, maar wij zouden via deze motie willen dat het nog wat scherper gebeurt. Via de motie vragen we dat u echt in de algemene vergadering van aandeelhouders - dat is de plek waar we het woord kunnen voeren - een formeel voorstel indient en daarover laat stemmen. Waarna een lijstje openbaar gemaakt wordt waarin staat welke aandeelhouders voor en tegen hebben gestemd. De aandeelhouders zijn de gemeenten en de provincie. Degene die dan tegenstemmen, en met andere woorden zeggen dat waterafsluitingen nog steeds mogelijk moeten zijn, moeten zich vreselijk schamen als het gaat over de volksgezondheid en de hygiëne van de mensen die het betreft, en zelfs van de omgeving.

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Meneer de voorzitter, dank u wel. Ik heb de motie gelezen. Ik vroeg mij het volgende af. Bij de laatste punten staat onder andere te laten registreren welke aandeelhouders, Limburgse gemeenten en de provincie Limburg voor en tegen dit voorstel stemmen. Er wordt afgesloten met: "en de resultaten van deze stemming actief in de openbaarheid te brengen". Ik ga ervan uit dat van een dergelijke vergadering gewoon een verslag wordt gemaakt en dat dit verslag dan ook openbaar is. Valt daar dan niet gewoon uit af te leiden wat uit een stemming voortgekomen is? Als dat niet zo is, dan is dit duidelijk. Als dat wel zo is, dan hoeven die punten wellicht niet in deze motie te staan.

#### **De heer Van Zutphen, SP**

Die verslagen worden vaak pas na vele maanden of zelfs pas na een jaar openbaar. Er staat niet voor niets "actief openbaar maken". Dus onze vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders kan bij wijze van spreken de dag daarna een bericht rondsturen met welke gemeentes voor of tegen hebben gestemd. Dat is een soort schaamlijst.

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Meneer de voorzitter, via u aan de heer Van Zutphen. Dat kan op elk punt natuurlijk altijd als hetgeen besloten geheime vergaderingen zijn. Ik vraag mij af wat u hiermee wil bereiken, want als het signaal is dat men niet hoeft te betalen omdat men toch niet wordt afgesloten, zou dat ook een signaal kunnen zijn. Ik denk dat we dat juist niet willen bereiken. Dat is dan misschien nog een punt dat gedurende dit punt verduidelijkt moet worden, want dat begrijp ik niet helemaal.

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter, in de motie staat ook dat de WML bij wanbetaling heel veel instrumenten heeft om het geld alsnog binnen te halen. In de motie staat ook dat wij zo nodig daar als gemeente een actieve rol in kunnen spelen. Maar op zich zijn waterrekeningen een paar tientjes per maand. In vergelijking met ziektekostenverzekeringen, energie, huur enzovoorts zijn dat maar hele lage bedragen. We gaan natuurlijk ook niet bij mensen die het rioolrecht niet betalen het riool afsluiten. Ik denk dat het middel en doel met elkaar in verband moeten staan. Als middelen ten koste gaan van de volksgezondheid passen we dat middel niet toe.

**De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Van Zutphen. Het ligt een beetje in de lijn van de laatste opmerking van de heer Leers. Ik neem aan dat de heer Van Zutphen het met ons allemaal eens is dat we allemaal per definitie onze rekeningen moeten betalen. Ik hoor de heer Van Zutphen ook zeggen dat er heel veel mogelijkheden en maatregelen zijn en afspraken zijn gemaakt met WML. U bent zelf ook nog eens aandeelhouder in dat overleg, of participant. Het zijn geen 29 particulieren, maar minder als ik u goed hoor. Zou het niet veel meer voor de hand liggen om met name in te zoomen op die incidentele gevallen, die allemaal goed onder de loep te nemen en te toetsen of daar inderdaad alles gedaan is om tot een oplossing te komen? Anders dan de stelling, zo van: per definitie mag nooit een waterleiding worden afgesloten. Hoe denkt de heer Van Zutphen daarover?

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter, onze fractie is van mening dat per definitie in een bewoonde woning mensen hun toilet moeten kunnen doorspoelen en water moeten kunnen drinken uit de kraan. Daar mag u van mij alles doen met beslag en weet ik wat allemaal. Je moet natuurlijk al die dossiers heel goed volgen. De oplossing om dan maar mensen hun toilet niet meer te kunnen laten doorspoelen, is voor ons inderdaad onbespreekbaar.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ik heb een vraag aan de heer Van Zutphen. Is een schaamlijst, zoals hij dat noemt, niet wat overbodig?

**De heer Van Zutphen, SP**

Gezien er toch een fiks aantal waterafsluitingen zijn geweest in 2023 en 2022 vinden wij dat zo'n schaamlijst wel degelijk nodig is. Dat zijn aanzienlijk meer waterafsluitingen dan in de jaren daarvoor, want in de jaren daarvoor waren het maar twee of drie waterafsluitingen per jaar.

**De voorzitter**

Ik geef het woord aan de heer Bertholet.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met een erratum. We hebben al een erratum gehad, maar bij het lezen van het stuk kwam ik nog een fout tegen. Die betreft dan de bestemmingsreserve ter afdekking van de risico's grondexploitatie. Daar is voor het berekenen van de ratioweerstandsvermogenbelasting, op bladzijde 143, een bestemmingsreserve gebruikt van 5,6 miljoen euro. Maar op bladzijde 209 staat dat die 5,1 miljoen euro is. Dat betekent dus dat de teller een half miljoen euro lager komt. Helaas voor de heer Van Zutphen wordt de ratio weerstandsvermogen dan toch niet 1, maar 0,94. Maar ik neem aan dat de heer De Beer dit nog gaat controleren en ons alsnog een tweede erratum doet toekomen.

Dan de inhoud van de jaarstukken 2023. Zo positief als de heer Van Zutphen is, ben ik niet, want hij had het over een feitelijk overschot van 6,2 miljoen euro. In feite is het, zoals de accountants ook terecht vermelden, een tekort van 8,5 miljoen euro. Door inderdaad ongeveer 14 miljoen euro uit de bestemmingsreserves te halen, komen we dan weer op een overschot uit van 6,2 miljoen euro, kosmetisch.

Maar goed, vorig jaar was dat bijvoorbeeld ook al een veel groter overschot. Ik ben bang dat onze financiële situatie toch een stuk minder wordt. Dat blijkt uit een aantal indicaties. Uit het ratio weerstandsvermogen blijkt het nu nog niet, maar als je eraan denkt dat we op dit moment allerlei commercieel vastgoed aan het acquireren zijn op de Promenade, zitten daar ook behoorlijk wat financiële risico's aan. Dan gaat volgend jaar het bedrag onder de streep, de noemer behoorlijk omhoog, waardoor het weerstandsvermogen onder die beoogde 0,8 miljoen euro komt vrees ik. Maar goed, ik loop vooruit. Dat geef ik toe.

Duidelijker zijn een aantal andere kengetallen die genoemd worden, ook in de stresstest op bladzijde 263. Dan zie je gewoon dat we, simpel gezegd, vorig jaar drie rode kengetallen hadden in de categorie attentiewaarde risicovol. Dit jaar zijn het er vijf. Met name als het gaat om de schuldenpositie hollen we achteruit.

Ik kan al die kengetallen wel gaan verklaren. De meest gebruikte is de solvabiliteit. Die was al heel laag in Heerlen, vorig jaar 12,5 en nu 10,4. Dat is dus landelijk gewoon heel laag. Ik wil niet zeggen te laag, maar wel heel laag. Als ik het gewoon simpel zeg, zo staat het ook in de jaarrekening op een van die bladzijden: "De gemiddelde schuld per inwoner in Nederland is ongeveer 1900 euro. In Heerlen zitten we op 4.520 euro per inwoner aan schuld." Dat betekent met het oog op allerlei grote projecten waar we massaal in willen gaan investeren, en waar we ook vreemd vermogen willen gaan aantrekken en geld moeten gaan lenen, dat ik vrees dat die situatie nog slechter wordt.

We hebben vorig jaar van BDO een 1 gekregen. De wethouder heeft dat terecht deels gecorrigeerd. Door een verandering van de meetmethode zijn wij op een laag punt uitgekomen. Te meer omdat wij ook dat tekort in 2026 van 25 miljoen euro meegenomen hebben, in tegenstelling tot andere gemeenten die dat niet gedaan hebben. Maar goed, ik denk wel dat die verslechterde financiële situatie een punt van aandacht is.

De accountants constateren dat ook. Trouwens ook de Werkgroep financial audit heeft ons daar het nodige in medegedeeld. We hebben dit jaar alleen een goedkeurende verklaring voor getrouwheid. We hebben geen goedkeuring van de accountant gekregen voor rechtmatigheid. De accountant adviseert ons met klem om er aan te gaan werken, omdat het ontbreekt aan een geactualiseerde en geformaliseerde gemeentebreed frauderisicobeleid en -analyse. We zullen dus inderdaad een beleid moeten ontwikkelen om fraude, bijvoorbeeld met uitkeringen, tegen te gaan, of we het nou leuk vinden of niet. Nogmaals, het is een verzoek met klem. De werkgroep financial audit vraagt ook het college om op die hele accountantsverklaring te reflecteren. Dat is in de commissie EBF niet gebeurd. Ik denk ook dat dit de meer geschikte plek daarvoor is om er iets over te zeggen. Ik hoop dus dat het college ons kan toezeggen dat daar aan gewerkt gaat worden.

Ik heb de belangrijkste punten de revue laten passeren, maar nogmaals de jaarrekening is net als de begroting en net als een sterrenhemel: hoe langer je ernaar kijkt, hoe meer je ziet. Wat dat betreft mijn eerste termijn.

### **De voorzitter**

Het is aan ieder om te denken waar die liever naar kijkt trouwens. Toch? Meneer Janssen, aan u het woord.

### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. De jaarrekening is helaas maar ten dele besproken in de commissie EBF. Het ontbrak ons daar aan spreektijd. Dat is een beperking die tijdens het presidium is vastgelegd, met name door de coalitiepartijen PvdA en de VVD. Die is overigens opgelegd voor de gehele agenda. We moeten dan ook constateren dat wij de stukken tijdens die commissievergadering onvoldoende hebben kunnen bespreken. Dit zult u wellicht wel merken aan onze bijdrage. Bij voorbaat onze excuses daarvoor.

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Ik zou de heer Janssen erop willen wijzen dat een presidium gewoon 'one man, one vote' is. Daar wordt gestemd over de spreektijden. Het is een beetje kinderachtig om dat nu aan twee partijen te linken. Ik denk dat u misschien een keer moet langskomen, dan ziet u hoe dat werkt.

#### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Er is helemaal niks mis mee om duidelijk aan te geven hoe daar in het presidium mee om is gegaan. Wij hebben er in de commissie al duidelijk notie van gemaakt dat het ontzettend zonde was. Ik ga ervan uit dat de partijen die het niet nodig hadden, het vandaag ook niet nodig hebben. Na de eerste bijdrages merken we dat er toch wel wat vragen ontstaan. Wel hebben wij heel veel dank voor de ambtenaren. Wij hebben daarover vooraf een hoop schriftelijke vragen ingestuurd, het zoals een aantal andere partijen. Ze hebben de moeite genomen om die tijdig, ordelijk en goed te beantwoorden. Dus heel veel dank daarvoor.

Dan ten aanzien van de jaarrekening is duidelijk dat we een positief resultaat kunnen overleggen. Dat zal helaas voorlopig de laatste keer zijn, vrezen wij. We begrijpen dat dit college – ik hoor het de heer Van Zutphen net ook zeggen – de verbetering van de Heerlense financiën probeert te claimen als een succes of als resultaat van met name verstandig financieel beleid. Maar volgens ons ligt het wat genuanceerder en ligt het vooral aan de meevallers in financiële zin van de afgelopen jaren. Die meevallers waren de middelen voor de energiecrisis, de coronagelden en de extreem lage rente uit het verleden. Dat zijn voor ons de hoofdredenen waarom de Heerlense financiën de afgelopen jaren zijn verbeterd. Dat is ook deels terug te zien in het resultaat van 2023.

We zien ook geen directe aanleiding om dat op die manier aan te passen in het erratum anders dan wat de heer Van Zutphen terecht vermeldt, die 1,05 of 1,5, en doen we dan de rest naar de bestemmingsreserve. Maar dat horen we straks van het college. We vinden het wel positief – dat hebben wij wel heel nadrukkelijk in de commissie EBF van de wethouder Financiën gehoord – dat het college van plan is om die adviezen van die accountant ter harte te nemen en onder andere aan de slag gaat met een beter fraudebeleid over de hele linie. Daar hebben we het met name in de commissie uitvoerig over gehad. We zijn benieuwd wanneer wij dat fraudebeleid voorgelegd krijgen en of dat vooraf ook met de accountant besproken kan worden, zodat er ook een beleid is waar een accountant mee uit de voeten kan, voordat u het bij ons ter tafel brengt. Kan de wethouder aangeven hoe dit proces zal verlopen? We constateren ook ...

#### **De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Voorzitter, ik hoor de heer Janssen tot mijn grote vreugde als het gaat over fraudebeleid nu heel algemeen spreken naar aanleiding van de accountantsrapportage. Want die accountantsrapportage gaat met name over fraude intern, althans het frauderisico. Hij heeft ook echt gecontroleerd of er ook echt fraude gepleegd is. Dat was dus niet het geval. Maar het frauderisico wordt onvoldoende beheerst. Dan gaat het bij wijze van spreken over rekeningen zonder tegenprestatie, gedoe met aanbestedingen enzovoorts. Vindt u het met terugwerkende kracht niet een beetje vreemd dat u in de commissie, met als aanleiding dat fraude rapport, vervolgens begon over uitkeringsfraude? Daar gaat dat accountantsrapport helemaal niet over.

Ik begrijp dat u een soort preoccupatie heeft, namelijk het idee dat die uitkeringen wel fraude zouden zijn. Maar was dat niet op zijn minst de verkeerde aanleiding?

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Net zoals ik in die commissie die preoccupatie van meneer Van Zutphen van mij afwierp en dat ook totaal onterecht vond, is de aanleiding waarom ik met name ingezoomd heb op fraude op basis van uitkeringen, waaronder de bijstand, heel logisch in mijn redenering. Ik roep u op om even naar onze begroting te kijken, te kijken waar het meeste geld aan uitgegeven wordt en waar het meeste geld naartoe gaat. Dat is een kwestie van de macht van de grote getallen. Heb daar dan ook aandacht voor en zorg dat je een juist fraudebeleid hebt. Dus daar waar het meeste geld potentieel weglekt, of dat nu intern in de organisatie of op een andere manier gebeurt. Zeker met die uitkeringen gaat het om enorme bedragen. Daar kan ook enorm veel misgaan. We hebben in het verleden daar uitvoeringscapaciteit voor vrijgemaakt. Daar heeft u zelf ook nog technische vragen over gesteld. U heeft gezien hoeveel van die fraudeonderzoeken er gedaan zijn. Dat viel in mijn beleving ontzettend tegen. Misschien dat u daar anders tegenaan kijkt. Er werd op de veelheid van de dossiers niet zo veel fraudeonderzoek gedaan. Ik denk dat daar meer ruimte voor is. Daar heeft die accountant ook niet veel anders over gezegd dan dat. Als we laten zien dat we dat op orde hebben - ik ga ervan uit dat het college daar dadelijk mee komt - dan ben ik er ook van overtuigd dat we daar op een goede manier mee om kunnen gaan in de toekomst. U wilt ook niet dat er ten onrechte misbruik gemaakt wordt van de schaarse middelen van Heerlen. Die zetten we liever in voor mensen die het echt nodig hebben.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Uiteraard ben ik tegen fraude. Om te beginnen bijvoorbeeld bij dividendstrippen, Cum-Ex, tientallen miljarden. Om te beginnen bij het bedrijf dat hier vlakbij is gevestigd. Dat bedrijf heeft 700 miljoen euro belastinginkomsten geroofd met slimme trucs enzovoorts. Maar uiteraard moeten we ook bijstandsuitgaven controleren op fraude. Dat doet men door te beginnen met preventie. Je zegt tegen mensen wat hun rechten en plichten zijn.

**De voorzitter**

We zijn elkaar aan het interrumpen, dus laten we het kort houden.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Voorzitter, het is echt framing. Laat ik de heer Janssen een vraag stellen. Kent u het Rapport blind voor mens en recht?

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Nee, ik ken dat rapport expliciet niet. Maar als u mij echt als mens kent, ziet u dat ik absoluut niet blind ben voor de mensen om mij heen, zeker niet voor het recht. Zo kennen de mensen om mij heen mij ook. Dat is ook een van de redenen waarom ik een oproep doe om juist dat fraudebeleid goed op orde te houden. Ik denk dat we daar allemaal mee kunnen leven. Dat u refereert aan allemaal macro-economische effecten en grote bedrijven die zich op een onrechtmatige manier verrijken, snap ik. Maar wij gaan hier over onze jaarrekening, over onze begroting, over de middelen waar wij regie over hebben. Dan kunt u met uw verhaal vanuit uw partij-DNA wel hiermee komen, maar daar heb ik natuurlijk niet zo veel aan. Ik moet hier zorgen dat ik de boel op orde heb en dat verlang ik ook van dit college. Dat is mijn rol. Ik hoop dat u dat kunt begrijpen. Dan kan ik doorgaan met mijn verhaal.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Voorzitter, heeft de heer Janssen ook gezien dat er gemeenten zijn die illegale methoden gebruikt hebben waar ze mee moeten stoppen? Bijvoorbeeld het feit dat je een aanhangwagen hebt, was al een reden voor een fraudeverdenking. Dat soort methodes heeft Heerlen niet gedaan en daar kunnen we trots op zijn. Weet u dat?

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Ja, daar ben ik mij zeker bewust van. Maar de accountant roept op tot een ordelijk fraudebeleid. Ik ga ervan uit dat ze dat op een manier doen waarop wij elkaar ook recht in de spiegel aan kunnen kijken. Ik geloof ook in de capaciteiten en kracht van dit college en de ambtenaren die hier werken. Ik weet niet of u dat vertrouwen misschien niet heeft. Maar wij nemen natuurlijk deze zaak wel absoluut serieus. Wat mij betreft hoeven we niet op aanhangwagens te controleren. Als u mij toestaat ...

**De voorzitter**

Gaat u verder met uw betoog.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Ja, ik ga verder met mijn betoog. We constateren namelijk dat de belastingen per inwoner verminderen in een periode waarin de kosten fors oplopen. Dat terwijl de vaste schuld per inwoner wel oploopt, wetende dat het aantal inwoners ook nog eens gegroeid is. Dat is overigens wel een positief teken, vind ik zelf. Dus per saldo ontstaat er een scheefgroei tussen inkomsten en uitgaven. Dat was in het verleden sympathiek en logisch naar onze burgers toe. Inmiddels zien we dat het inkomen van veel mensen fors omhoog is gegaan, terwijl met name de middeninkomens het nog best wel pittig hebben. Terecht vragen veel mensen zich af of werken wel voldoende loont als met dat werk alle toeslagen wegvallen.

Daarnaast staan de financiën van Heerlen het ook niet meer toe om al te royaal te zijn. Wij constateren dat dit college inkomenspolitiek via de heffingen heeft bedreven en daarin logischerwijze de laagste inkomens heeft ontzien. De wethouder gaf aan dat hier geen sprake van was, maar als je kwijscheldingen van riool en afvalstoffenheffingen maximaal toepast en je keert ambtshalve subsidies zoals de Fit en Fun regeling uit, dan kun je niet anders dan constateren dat dit een vorm van inkomenspolitiek is. We hebben al vaker aangegeven dat dit soort ingrepen een gevoel van onrechtvaardigheid oproept bij Heerlenaren met gewone, normale banen en die hiervoor niet in aanmerking komen. Wat ons betreft worden die mensen te vaak vergeten. Bent u nog altijd van mening dat u gezien de penibele financiële situatie in combinatie met uw ambitie om meer werkenden en draagkrachtigen aan onze gemeente te binden, de luxe heeft om dit beleid te blijven continueren? Kunt u het gevoel van veel van die werkende Heerlenaren begrijpen? Wat gaat u doen om de ongetwijfeld stijgende gemeentelijke lasten niet vooral bij deze werkende Heerlenaren neer te leggen? Wat ons betreft moet u vooral het statement van de SP en de commissie vergeten dat u het van de rijken kunt halen, want dat gaat ons in Heerlen niet lukken. Die zijn er namelijk amper in Heerlen, namelijk 1,1% en dat is bijna het laagste van heel het land. Als u als college graag wilt dat er meer draagkrachtige mensen naar onze stad komen om zich hier te vestigen, zijn dat soort uitspraken geen goede marketingcampagne volgens ons. Hoe gaat u ...

**De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Via de voorzitter aan de heer Janssen. Hij ontkent net heel stellig dat hij een preoccupatie heeft

met de mensen met de allerkleinste beurs in onze stad. Rondom dat fraudeverhaal stelt hij gericht alleen vragen over uitkeringsfraude, waar dat rapport niet over spreekt. Nu doet hij een vurig appel om het geld toch vooral daar te gaan halen waar dit het minste gemist kan worden. Ik schrik hiervan en ik vraag me echt af hoe de heer Janssen met droge ogen kan stellen dat hij geen preoccupatie heeft met uitkeringsgerechtigden, want ik vind het vrij zorgelijk wat ik hier hoor.

#### **De heer Janssen (interruptie)**

De heer Reijnders luistert volgens mij niet goed. Als hij goed naar mijn verhaal luistert, dan hoort hij dat ik vooral een groot hart heb voor gewoon normale werkende mensen. Geen gekke dingen, gewoon ieder dag naar je werk voor een normaal modaal inkomen. Daar doe ik een appel aan. De eenzijdige politiek van de SP kennen we inmiddels wel. Ik snap dat heel veel mensen hulp nodig hebben. Daar sta ik ook hartstikke sympathiek tegenover, maar er zijn meer inwoners in Heerlen dan alleen de mensen met de laagste sociale inkomens. Die hulp hebben ze nodig en kunnen ze wat ons betreft ook krijgen. Wij vragen alleen niet meer en niet minder dan dat u de lasten, die ongetwijfeld zullen stijgen aan het einde van het jaar, niet alleen maar laat binnenkomen bij de mensen die keihard werken. De politieagent, de verpleegkundige, de mensen die we hier zo graag willen houden. Daar refereert u zelf ook zo vaak aan.

#### **De voorzitter**

Mag ik hier overigens aan toevoegen dat ik dit debat al in de commissie heb gehoord. Het is niet de bedoeling dat we de commissie nog eens overdoen in de raad.

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Ik heb een zeer korte reactie. Ik begrijp dat de heer Janssen nu heel graag werkende mensen tegenover uitkeringsgerechtigden zet, want dat helpt. Dan kan hij ons daar plaatsen en zichzelf daar. Dat is allemaal niet aan de orde. Het is ook nog niet aan de orde dat er allerlei lastenverzwaringen komen. Dat weten we allemaal niet. Wij zitten hier voor alle Heerlenaren, namelijk voor die mensen die een baan hebben en mensen die een kleine beurs hebben. De wijze waarop de heer Janssen deze twee groepen nu tegenover elkaar zet en dat ook hier politiek probeert uit te nutten, is helemaal niet de weg. Daarmee doen we allerlei mensen onrecht.

#### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Ik heb een vraag aan de heer Reijnders. Kan de heer Reijnders zich herinneren dat we nog niet zo lang geleden informatie hebben ontvangen van het college, waar ook nog een uitgebreid artikel over in de Limburger heeft gestaan dat we een bezuinigingsopgave hebben van 25 miljoen euro. Het college denkt eraan om die 25 miljoen euro met name in de gemeentelijke belastingen te halen, exclusief de mensen met de kleine beurzen. Waarbij ik moet zeggen dat wij namens de OPH absoluut voorstander zijn om mensen die die last niet kunnen dragen te ontzien. Daarin steunen wij absoluut de visie van de SP en ook die van anderen. Maar kent de heer Reijnders deze informatiebrief?

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Dank u wel, voorzitter. Ik weet dat er bezuinigingen aan komen. Ik weet niet precies hoe hoog die zijn. Dat wordt nog allemaal uitgerekend, maar ik heb nergens gelezen dat er al bepaald zou zijn waar er allemaal zijn beslag krijgt en hoe dat zal neerslaan. Ik ben daar ook nieuwsgierig naar en zie dat graag tegemoet. Maar ik kan mij geen artikel voor de geest halen waarin het college zou zeggen dat het alle lasten gaat verzwaren om de bezuinigingen te redden. Dat artikel bestaat niet, maar misschien kan ik mij vergissen en dan hoor ik het graag.

### **De voorzitter**

Ik ga de heer Janssen zijn betoog laten afmaken. De heer Janssen.

### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Ik bespaar me de reactie hierop. Ik denk dat mijn bijdrage wel duidelijk was. Wat wij wel positief vinden, is dat de middelen vanuit de energiematrix overgeheveld worden naar het programma duurzaamheid, en dan vooral dat er wordt ingezet op structurele verbeteringen in plaats van pleisters plakken. Maar de toon waarin men sprak over een doelgroep en dan aangeeft dat het mensen zijn die moeite hebben met energiekosten, had voor ons duidelijker mogen zijn. U zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat wij deze middelen inzetten bij particuliere huiseigenaren of huurders van particulier bezit, omdat u bijvoorbeeld het volste vertrouwen heeft dat de woningcorporatie dermate veel woningen gaat verduurzamen en nieuw bouwen, dat u daar wat minder focus op heeft. Kunt u deze doelgroep misschien eens wat beter duiden? Het mag duidelijk zijn dat het wat ons betreft dan ook niet per se voor het subsidiëren van dure zwembaden is.

Dan ten aanzien van het amendement. Wij kunnen dit in zoverre volgen. Het hangt er ook een beetje van af of er wel sprake is van dat restantbedrag. We horen dadelijk van het college of dat zo is. Dat begrepen we net wel, dus laat het dan maar in die algemene reserve landen.

Wat ik wel belangrijk vind, is dat, als wij ons niet vergissen, er op 9 april een raadscommissie is geweest, waarin het Programmaplan duurzaamheid uitvoerig besproken is. In februari heeft een bijeenkomst over de Transitievisie Warmte 2.0 plaatsgevonden. Daarnaast heeft er pas geleden een raadsinformatieavond van de stadsregio Parkstad plaatsgevonden, waarin ook ontzettend veel duidelijk werd over de stappen voor duurzaamheid. Maar daar waren alleen een lid van de Jongerenpartij en twee andere raadsleden aanwezig. Dat had ook wellicht wat kennis geschied. Misschien hebben de indieners dat niet meer vers in het geheugen of zijn ze het vergeten. Wellicht kan het college die beide presentaties nog eens doorsturen. Dan hoeft dat wat ons betreft ook nog niet eens door de raad behandeld te worden. Wij waren namelijk best wel positief over de uitvoerige presentatie en de details van de voorbereiding van de ambtenaren die dat gepresenteerd hebben. We hebben daar ook de nodige vragen kunnen stellen en we hebben antwoorden gekregen. Wat ons betreft is dat deel van de motie dan ook echt overbodig. Wij willen wellicht wel op de hoogte worden gehouden in 2025. Dan ga ik ervan uit dat de indieners van deze motie dan ook aanwezig zijn als dit wordt ingediend.

### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Dank u, voorzitter. Dit is overigens geen motie, maar een amendement. Maar dat terzijde.

Ten tweede ontkent niemand het dat het goed is dat er informatiebijeenkomsten zijn. Dat is echt iets anders dan wat de gemeente Heerlen in 2025 gaat doen met de middelen voor duurzaamheid die de raad verstrekt. Dat lijkt met echt volstrekt losstaan van de hoeveelheid raadsinformatiebijeenkomsten en Google-rapporten die je hebt gelezen. Dat is wat wij moeten doen met zijn allen, namelijk goed kijken naar plannen en goed kijken naar wat we daarvan vinden. Volgens mij is dit een schijntegenstelling, want het moet beide gebeuren.

### **Voorzitter**

Meneer Janssen als u geïnterrupteerd wordt, krijgt u gewoon het woord terug.

### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

De notie om Google rapporten gelijk te trekken met een serieuze commissievergadering waarin te uit en te na uitgelegd wordt wat men van plan is met die middelen, is aan de heer Reijnders.

Dan een aantal vragen met betrekking tot - wellicht is dit dan wel een motie - de waterafsluitingen. Die klinkt in eerste instantie sympathiek, maar roept wel wat vragen op. Het college heeft aangegeven dat waterafsluitingen soms het gevolg zijn van bijvoorbeeld het aantreffen van een wietplantage of andere misstanden. Men houdt daarnaast vanaf nu ook rekening met of er wel of geen kinderen in huis zijn. In die gevallen gaat men niet meer afsluiten. Dat stond in de beantwoording van de technische vragen die de SP heeft gesteld. Kan het college daar wat meer over vertellen? Uiteraard vindt de Jongerenpartij dat wanneer er kinderen in het spel zijn, die afsluitingen ook echt niet zouden moeten kunnen. Wat vinden de indieners wel legitiem als water afgesloten wordt wanneer er sprake is van bijvoorbeeld diefstal, manipulatie van een watermeter of ondermijning in een situatie waarin nadrukkelijk geen kinderen in huis wonen? Kan het college duiden welke oorzaken vaak ten grondslag liggen aan een afsluiting en wat men van tevoren allemaal heeft geprobeerd om de situatie niet zover te laten komen? Dan vroeg ik mij af, maar dat was misschien de tone of voice, wat die motie doet met het vertrouwen van WML en aandeelhouders? Mogen we er niet van uitgaan dat ze alles op alles hebben gezet om afsluiting te voorkomen? De beantwoording van de schriftelijke vragen van de SP is wat ons betreft duidelijk. Die zou eigenlijk zeggen: kunnen we die motie weglaten? Hoe kijkt het college daar tegen aan? Daar horen we graag meer over. Dank u wel.

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Laat ik een poging wagen om even kort antwoord te geven. Het vertrouwen in WML vinden wij prachtig, maar vinden wij uiteindelijk veel minder belangrijk - daar zit ook het antwoord in op de vraag die de heer Janssen stelde - dan het recht op schoon water voor mensen. Dat is zo fundamenteel. Het maakt niet uit hoeveel kinderen er zijn en wat ze gedaan hebben. Als ze allerlei schulden en nare dingen doen, moeten ze daar op allerlei manieren verantwoording voor afleggen, maar wij gaan niet bij particulieren, bij ménsen, het water afsluiten. Dan is volgens mij het einde zoek. Dan maakt het niet uit of dat het imago van de WML geen goed doet of dat er kinderen zijn. Dat overschrijdt de menswaardigheid. Volgens ons kan dat niet.

#### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Volgens mij richten mijn vragen zich vooral op situaties waarin op een ondermijnende manier met watergebruik wordt omgegaan. Als je nog weleens om je heen luistert, dan hoor je ook verhalen over wietplantages en waterlekages. Dat is een grote bende met een hoop schade tot gevolg. In die situaties vind ik het niet vreemd dat er op een gegeven moment water wordt afgesloten. Als de SP dat niet wil, dan is dat zo. Maar dan hoor ik graag van het college hoe ze daarover denken.

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Het is goed dat u er zo op reageert. Dat geeft mij de gelegenheid om het nog wat nader te duiden. Panden die bijvoorbeeld gedwongen zijn gesloten omdat daar wietplantages hebben plaatsgevonden, zijn panden die ontruimd zijn. Daar kan prima het water worden afgesloten. Dat geldt ook voor als het ander soortige panden zijn. Maar daar waar particulieren wonen, een dak boven hun hoofd moeten hebben en schoon water zullen moeten hebben voor de meest basale en ook hygiënische gezondheidsnormen, zeggen wij dat het gewoon niet kan. In de voorbeelden die de heer Janssen geeft, heeft meestal al ontruiming plaatsgevonden en is het pand gesloten. Daar kan het water prima worden afgesloten.

#### **De voorzitter**

Ik ga door naar de heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Dank u wel, voorzitter. Ik kreeg het verzoek niet meer zo hard te praten in de microfoon. Ik ga dat proberen. Ik weet ook niet hoe het komt, maar ik ga proberen mijn stem iets in toom te houden.

**De voorzitter**

Er is niets tegen duidelijkheid.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Voorzitter, ik was die jaarstukken van 2023 vorige week hier aan het voorbereiden. Toen zag ik een positief resultaat van 6,2 miljoen euro. Ik ben zelf wat gaan rekenen en ik dacht dat het resultaat toch wat minder rooskleurig was. Meneer Van Zutphen kwam als eerste aan de beurt en die bevestigde dat het resultaat zo positief was. Dus dan ga je twijfelen aan jezelf. Toen werd ik wat rustiger na het verhaal van meneer Bertholet. Dat zit namelijk helemaal op mijn lijn. We kunnen zeggen dat we 6,2 miljoen euro winst hebben en dat het er allemaal heel goed uit ziet. Maar als je vervolgens gaat kijken naar de afname van de reserves, dan komen we inderdaad op die 8,5 miljoen euro die we eigenlijk als verlies hebben. Dan hebben we nog wat posten, zoals bijvoorbeeld de opvang van de Oekraïners, wat 1,1 miljoen euro was wat we over hebben als we dat nog eens erbij tellen.

Als ik in de jaarrekening zie dat in een winstjaar mijn eigen vermogen van 70 miljoen euro naar 61,7 miljoen gaat, en zie dat als je vooruitloopt op de zomernota en de kaderbrief en vervolgens in het ravijnjaar komt, dan is mijn voorspelling dat over drie jaar die reserves op zijn. Het is dadelijk misschien ook goed als we eens kijken naar wat voor risico we lopen met grote projecten. Ik zal er even heel kort over zijn. Dadelijk komen we daarop terug. Dan is het risico volgens mij wel enorm. Ik denk dat we zaken niet rooskleuriger moeten voorspiegelen dan ze zijn.

Ik hoorde meneer Van Zutphen net zeggen dat we een positief resultaat hebben over 2024. Dan komt er nog iets bij, dus we halen positief. Ik denk dat meneer Van Zutphen dan wel vergeet dat we 11 juni een raadsinformatiebrief hebben gehad waarin wordt gezegd dat we minimaal 5,6 miljoen extra kwijt zijn aan jeugdhulp. Die zou ik daar weer vanaf willen trekken. Als ik de raadsinformatiebrief goed interpreteer, geldt dat ook voor het jaar 2025. Als ik het dan doortel - niemand kan natuurlijk in de toekomst kijken - dan zijn inderdaad mijn algemene reserves over drie jaar op. Misschien ben ik een doemdenker, maar ik zie de zaken wat minder positief dan het grotendeel van de raad hier. Tot slot, dan stop ik mijn verhaal voor dit punt betreft.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Een vraag aan de heer Jacobs. Het feit is toch dat u accountant bent? Is het zo dat accountants normaal moeten kunnen duiden hoe de cijfers in elkaar zitten? Of heb ik het dan mis?

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

U hebt het mis. Ik ben fiscalist. Het klinkt misschien een beetje arrogant, maar ik denk wel dat ik wat verstand heb van cijfers. Ik denk wel dat ik die cijfers goed duid. Nogmaals, meneer Bertholet heeft mij een beetje gerustgesteld. Hij denkt er precies hetzelfde over. Ik denk dat ik het goed zie. Als de wethouder dadelijk een andere mening is toegedaan, dan hoor ik dat graag. Even nog kort, ik vind het altijd fijn dat we bij een jaarrekening de kerncijfers krijgen van de afgelopen jaren. Ik denk dat iedereen wel weet hoe mijn partij staat tegenover een grote overheid. Ook ik heb het liefst een zo klein mogelijke overheid. Als je dan kijkt naar de financiële structuur van onze gemeente, zie je dat van 2019 tot 2023 onze uitgaven met 103 miljoen euro zijn gestegen. Als je dan vervolgens gaat kijken waar dat vandaan komt, zie je dat een deel uit

belastingheffing komt. Onze burgers hebben 5,6 miljoen euro ten opzichte van 2019 naar 2023 meer belasting moeten betalen. Onze vaste schuld is van 2019 naar 2023 met 48,8 miljoen euro toegenomen. Laat het even bezinken: 48,8 miljoen euro. We hebben dadelijk die grote projecten waar we over moeten beslissen. De schuldratio is 86,3%. De accountant zegt dat die kwetsbaar is. Wellicht kan de wethouder daar dadelijk antwoord op geven. Op het moment dat die projecten er komen, wordt onze schuldenlast natuurlijk nog groter. Wat heeft dat voor invloed op de schuldratio en op onze kwetsbaarheid? Daar wilde ik het in de eerste termijn even bij laten.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Schreurs.

#### **Mevrouw Schreurs, Partij Hoensbroeks Belang**

Dank u, voorzitter. Als eerste willen we het college en de ambtenaren bedanken voor de antwoorden op de vele vragen die gesteld zijn in de commissie. Daarbij vonden we het uiteraard heel mooi dat wethouder Clemens een onderzoek gaat doen naar hoe de bijgebouwen van kasteel Hoensbroek verder kunnen worden geëxploiteerd en ook gekeken wordt naar samenwerking met Cultura Nova, om het evenementenaanbod te vergroten.

Helaas kon er nog geen antwoord worden gegeven op de rare conclusietekst waarin stond dat de bijstandspopulatie in Heerlen ten tijde van corona een stijging kende, terwijl de andere gemeenten die werden aangehaald juist een daling lieten zien. De wethouder heeft toegezegd dit nog verder te laten onderzoeken, maar wij vinden het nog veel belangrijker dat we onze werkprocessen eens goed onder de loep gaan nemen om te zien wat wij beter kunnen doen, zodat we minder kosten maken als het gaat over re-integratievoorzieningen en meer succes behalen. Zoals de Ladder van Lodewijks aangeeft, moeten we vooral kijken naar efficiënter en doelmatiger werken. Dat zou op dit dossier, waar heel veel geld in rondgaat, heel goed zijn. De wethouder heeft toegezegd dit in het najaar met de raad op te pakken. We zijn wel nieuwsgierig in welke vorm hij dit gaat doen.

Wethouder Peters bevestigde nogmaals dat de eerste stappen worden gezet inzake Hoensbroek Centrum. In het najaar zal de visie vorm krijgen. Hij wil op korte termijn verbeteringen snel zichtbaar maken. Wij zijn uiteraard nieuwsgierig naar welke stappen reeds zijn gezet en wat we de komende drie maanden nog kunnen verwachten. Ook willen we weten hoe hij dit met de Hoensbroekenaren gaat communiceren. De burgers willen duidelijk weten welke concrete stappen en middelen worden ingezet. Het duurt voor hun gevoel erg lang voordat zij iets zien. Het is cruciaal dat de gemeente transparant en proactief communiceert en dat de concrete actieplannen worden gepresenteerd. Dit zal bijdragen aan een betere betrokkenheid van de inwoners en het succes van de aanpak in de komende jaren.

We hadden nog een technische vraag. Ik durf hem amper nog te stellen, gezien de discussie net over fraude. Maar bij de jaarrekening op pagina 168 staat dat in 2023 fraudevorderingen zijn geconstateerd ter waarde van 419.000 euro. Wij vroegen ons af waar dit precies over ging en wilden hier graag wat toelichting op hebben. Verder willen wij zeggen dat wij de motie inzake de waterafsluitingen uiteraard van harte mee-indienen. Wij stonden nog niet zo op het concept dat hierin staat. Maar we zijn het 100% met de SP eens. Als je gezondheid op één hebt staan, wil je niet dat gezinnen niet over schoon water kunnen beschikken. Ik vind dat in Nederland een onmogelijkheid. Vandaar dat wij dat van harte mee indienen.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Géron.

#### **Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Dank u, voorzitter. Ik heb vragen over de motie waar mevrouw Schreurs het net over had. Ik begrijp het niet helemaal. Ik heb vragen. Laat ik het zo zeggen. Water is een basisvoorziening. Hoe kunnen we dat dan toch afsluiten? Ik denk dat we dat moeten onderzoeken. Naar mijn idee stemt de strekking van deze motie daar niet mee overeen. Ik zou graag de oorzaak hebben en die uitdiepen in plaats van het gevolg. Ten slotte gaat het om samenwerking tussen mensen in de schuldhulpverlening en dat water is het laatste en laagste bedrag. Dus er zijn grotere problemen. Daar moet men naartoe.

Over de jaarrekening 2023 heb ik een paar puntjes in het algemeen met name over de informatieplicht Wet gemeenschappelijke regelingen. Sinds juli 2022 is er een actieve informatieplicht voor bestuur naar gemeenteraden. Dat is bij wet geregeld. Hoe hebben wij dat bij onze GR'en geregeld? Het kan zijn dat het via het college van burgemeester en wethouders naar de gemeenteraad gaat. Dan kun je dus een situatie krijgen dat gemeenteraden in een of andere gemeente weer andere informatie hebben dan weer andere gemeenteraden, naar mijn idee. Dan is de vraag of de actieve informatieplicht bij het bestuur van de GR'en neergelegd kan worden. Een tweede punt. Een GR is een gemeenschappelijke regeling en is dus een verzameling van deelnemers die afspraken met elkaar maken over een onderlinge samenwerking. Alle deelnemers willen en moeten ieder voor zich aandacht besteden aan duurzaamheid. In dit kader vraagt de Partij voor de Dieren of het op enigerlei wijze mogelijk is dat GR'en rapporteren over hun inzet op duurzaamheid. Bijvoorbeeld, als ik Omnibuzz pak, hoeveel van de vele kilometers die ze rijden, wordt met een elektrisch voertuig gedaan? Hoe milieuvriendelijk is een GR? Hoe mensvriendelijk is een GR over de inzetbaarheid van hun mensen et cetera?

#### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ik heb even een vraag aan mevrouw Géron. Als je die gemeenschappelijke regelingen over het algemeen ziet, dan zie je dat die kosten steeds meer de spuigaten uitlopen. Wilt u nou ook nog administratieve lasten erbovenop gaan zetten om bij te houden hoeveel kilometers iedereen rijdt in het kader van duurzaamheid? Sorry hoor, maar dan gaan we hier echt binnen gemeenschappelijke regelingen geld weggooien naar mijn mening. Bent u die mening niet toegedaan?

#### **Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Meneer Jacobs, ik begrijp uw bezorgdheid over de kosten. Er staat een hele tabel in de jaarrekening over het aantal kilometers dat gereden wordt. Ik denk dat met een formule kan worden berekend hoeveel duurzame kilometers er zijn geweest met een elektrisch voertuig. Ik ben geenszins van plan om de gemeenschappelijke regelingen op kosten te jagen.

#### **De heer Verreck, PvdA (interruptie)**

Ik weet niet of de heer Jacobs bekend is met de nieuwe regeling die vanaf aanstaande maandag ingaat. We moeten vanaf aanstaande maandag de CO<sub>2</sub> -uitstoot gaan bijhouden bij bedrijven met meer dan 100 medewerkers. Ik heb geen idee hoeveel medewerkers en vrijwilligers Omnibuzz nu heeft. Dus in die zin is dat al helemaal afgedekt. Die inzichten krijgen, is niet meer dan een druk op de knop. Dus dat is helemaal geregeld. We hoeven niks extra's te doen. Is de heer Jacobs dat met mij eens?

#### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ik ben het niet met u eens, want ik denk dat u ook het krantenartikel heeft gelezen over de kritiek die de ondernemersorganisaties hebben op wat voor een administratieve lasten er weer op onze ondernemers afkomen. Dat zal bij gemeenschappelijke regelingen niet anders zijn. Inderdaad geldt het vanaf honderd werknemers, maar de ondernemers klagen steen en been,

omdat ze nog een administratieve last erbij krijgen.

**De voorzitter**

We gaan terug naar mevrouw Géron om lekker over de jaarrekening te praten.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Voorzitter. Ik kan de heugelijke mededeling doen dat ik klaar ben met mijn betoog.

**De voorzitter**

Dan ben ik rond. Dan is het woord aan het college. Ik wijs u erop dat een beetje gesprek een uur per eerste rondje duurt. Als we dit volhouden, weet u waar u uitkomt. Wethouder De Beer.

**Wethouder De Beer**

Ik loop even de bijdragen af. Dan hebben we weer hetzelfde punt. Ik heb u dat al een keer uitgelegd. Ik moet op een heel klein icoontje klikken en ik heb daar te dikke vingers voor. Dan komt mijn aantekening niet tevoorschijn. Dat kan heel lang duren.

**De voorzitter**

Het lijkt op Tetris, maar het is net anders.

**Wethouder De Beer**

Hij is er. Mevrouw Heine vroeg wat de onrechtmatige uitgaven zijn die de accountant heeft geconstateerd. Dat is een veelheid. Die worden altijd gerapporteerd richting de gemeente en een gedeelte met de WFA. Die zaten dus met name in het stuk van inkoop en aanbesteding. We hebben bepaalde normen op het gebied van inkoop en aanbestedingen. We houden ons daar soms, vaak met een reden, niet aan. Vanwege het belang van de voortgang van bepaalde projecten wijken we af van het beleid. Het zit met name in die hoek. De heer Van Zutphen vraagt een toezegging dat er voor de begrotingsbehandeling een overzicht komt voor de opbouw van de reserves van verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen. Blijkbaar was de toezegging wat vaag geformuleerd, maar die toezegging wil ik bij deze nog een keer herhalen en zeggen dat we dat gaan doen.

Dan de vraag van de heer Van Zutphen om de gemeenteraad in positie te brengen als het gaat over het programmaplan duurzaamheid. We zouden eigenlijk het volgende middel ...

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Mijn vraag ging ook over interne reserves bij ons als gemeente. Bijvoorbeeld die roemruchte risicoreserve grondexploitaties, naast de dingen die u nu expliciet noemt.

**Wethouder De Beer**

Uiteraard stelt de raad de reserves en voorzieningen vast. Het lijkt mij goed dat we zeker in het licht van de bezuinigingen en de nieuwe begroting, inzicht geven in welke reserves we in stand houden en welke niet.

Dan over het programmaplan duurzaamheid. Daar zou ik het volgende met u over willen afspreken, want het programmaplan is inmiddels toegestuurd. Het kan worden geagendeerd in de raadscommissie EBF. Het beslispunt dat u nu vaststelt in de jaarrekening is eigenlijk het overhevelen van het bedrag naar de algemene reserve. Met andere woorden, wij kunnen nog niet onttrekken aan die post, omdat het uiteindelijk gaat over de programmagelden 2025. Dus wij activeren dat. Dat is misschien niet helemaal de goede term. Maar we halen dat uit de algemene reserve via de begroting 2025. Dus dan leggen we het besluit nog een keer aan u

voor, namelijk om het geld voor het programmaplan 2025 uit de algemene reserve te halen ten behoeve van het programmaplan duurzaamheid. Het gaat dus eigenlijk in twee stappen. Nu besluit u tot het storten in de algemene reserve en in november beslist u ter dekking van het programmaplan om dat weer uit de algemene reserve te halen ten behoeve van 2025.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)**

Heel kort. Adviseert u om dit amendement aan te nemen?

**Wethouder De Beer**

Even rustig, sorry. Het amendement dat de heer Van Zutphen voorlegt is op zich een aanscherping ten opzichte van het beslispunt. Wat in het beslispunt niet staat vermeld, is dat we nu die gelden vanuit de energiemaatregelenmatrix in de algemene reserve storten. Dat is dus die 1,5 miljoen euro. In het amendement zegt u eigenlijk: stort niet die 1,5 miljoen, maar stort die 450.000 euro. Ik zou willen voorstellen om in de tekst van dit amendement te zetten dat die 450.000 euro behouden blijft in de algemene reserve. Dat is de tweede beslisregel. Via de vaststelling van de jaarrekening stort u die er al in. Uw punt is volgens mij: laat die daar dan maar zitten. Onttrek die niet ten behoeve van het programmaplan duurzaamheid.

**De voorzitter**

Meneer Van Zutphen, is dat akkoord?

**De heer Van Zutphen, SP**

Akkoord.

**De voorzitter**

Dan passen we de tweede bullet op die manier aan.

**Wethouder De Beer**

In aansluiting daarop heb ik nog een ander punt. Ik ga even kijken of ik al een voorzet heb gekregen. Dat is het punt dat de heer Bertholet naar voren bracht over de betreffende pagina 206. Het ging over het weerstandsvermogen. Dat ging over het bedrag van 5,1 versus 5,6. De heer Bertholet heeft gelijk. Om dat op een efficiënte manier te corrigeren zou mijn voorstel zijn om dat te koppelen aan het amendement van de SP. Dus om een derde beslispunt toe te voegen, luidende: "constaterende dat in de berekening van het weerstandsvermogen een onjuist bedrag is vermeld voor de reserverisico's grondbedrijf. Beslispunt: het weerstandsvermogen aan te passen op basis van de juiste stand van de reserve risico's grondbedrijf." Ik zal de tekst dadelijk nog wel even uw arena in schoppen, want uiteindelijk gaat u zelf over amendementen. Daarmee heb ik dat punt beantwoord.

Dan de vraag van de heer Bertholet over het niet verlenen van goedkeuring voor rechtmatigheid van de accountant. Het beleid daarop is aangepast. Met andere woorden, het college verklaart dat de rechtmatigheid op orde was. Die verantwoordelijkheid ligt bij het college binnen de afgesproken tolerantie. De accountant heeft die verklaring goedgekeurd. Dus de accountant bevestigt dat de verklaring van de gemeente correct is. Met andere woorden, de accountant verklaart niet zelf iets over de rechtmatigheid, bijvoorbeeld met betrekking tot frauderisico's. De accountant spreekt zich uit over de getrouwheid van hetgeen het college verklaart met betrekking tot de rechtvaardigheidsverantwoording.

We werken met een intern controleplan voor de boekjaren 2023 en 2024 als leidraad voor de interne controles. Dus ook met betrekking tot die rechtmatigheidsverantwoording. Dat normenkader is vastgesteld via de WFA en de commissie EBF door de gemeenteraad. U stelt het

normenkader vast en wij toetsen dat. De accountant bevestigt vervolgens of die conclusies getrouw zijn. Vandaar dat er een dergelijke verklaring bij zit, maar geen goedkeuring voor rechtmatigheid. Hij spreekt zich indirect uit over onze eigen conclusies.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Er is een vervolggcommunicatie geweest. Die hebben wij als raad niet gekregen. Kunnen we daar iets over op papier krijgen, zodat dat inderdaad ook in de jaarstukken wordt aangevuld?

**Wethouder De Beer**

Dit is trouwens de nieuwe werkwijze vanwege gewijzigde wetgeving.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Het college heeft gereageerd op het verslag van de accountant. Daar heeft de accountant weer op gereageerd. Die wisseling heb ik niet gekregen. Ik heb alleen het definitieve accountantsverslag gekregen. Dus ik heb ergens iets gemist. Misschien dat de WFA dat wel allemaal te horen heeft gekregen. Ik heb dat als raadslid niet gekregen. Dus ik vraag het college om daar desnoods nog een klein stuk over op te stellen en dat toe te voegen aan de jaarstukken.

**De heer Van den Berg, VVD (interruptie)**

Ik zou daar nog aan kunnen toevoegen dat er veranderde wetgeving is geweest. Dat is precies wat de wethouder daarin aangeeft. Meer is er ook niet in de WFA aan de orde geweest. Het is heel correct wat de wethouder hier stelt.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Als hij dat op papier zet, dan heb ik daar vrede mee, maar dan is het in ieder geval duidelijk.

**Wethouder De Beer**

Dan bevestigen we dat nog even.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Prima.

**Wethouder De Beer**

Dan de heer Janssen. Wanneer krijgen we het fraudebeleid voorgelegd? Hoe gaat dat proces lopen? Als het goed is, is daar met u in de WFA over gesproken en daar is ook gesproken over dat de WFA een rol krijgt in dat proces. Uiteraard sparren we ook met de accountant over dat beleid, net zoals we dat met andere gemeenten doen over hoe zij dat hebben ingericht en wat we daarvan kunnen leren. Het tijdpad is dat het ultimo dit jaar in de WFA zal worden behandeld. Dan komt u op een hele fundamentele discussie. Ben u van mening dat gemeentelijke lasten niet alleen bij werkende Heerlenaren gehaald moeten worden? We hebben maar een heel beperkt eigen belastinggebied. Met name de OZB is daar een belangrijk onderdeel van. Daar is een bepaalde waardegroondslag voor om die belasting te heffen. Die kijkt in principe niet naar inkomen, maar wel naar vermogen in vastgoed. Dat is onze grondslag op basis waarvan we onze gemeentelijke belastingen heffen. We hebben in het kader van armoedebelid andere instrumenten die we inzetten om armoede te bestrijden. Dat is het instrumentarium dat voor een deel gescheiden is. Behalve dan dat er op de gemeentelijke belastingen ook kwijtschelding plaats kan vinden.

De heer Jacobs stelt dat zijn voorspelling is dat over drie jaar de algemene reserve op zal zijn. Ik zou bijna zeggen dat als u de meerjarenbegroting, ramingen en dergelijke doortrekt, dat

zomaar het geval zou kunnen zijn. Maar u gaat – ik neem aan bewust - voorbij aan het feit dat we kunnen en moeten gaan bijsturen. Met andere woorden, we zullen de komende tijd met elkaar een discussie gaan voeren over het bezuinigingspakket, sturen op een sluitende begroting en een sluitende meerjarenbegroting. Daarin zullen keuzes moeten staan die het scenario zoals u dat net schetste zal moeten voorkomen.

Welke invloed hebben projecten op onze schuldenpositie, onze schuldratio en dus ook op onze kwetsbaarheid? Projecten worden gefinancierd, soms ook met vreemd vermogen. Daarmee verslechtert dus de schuldenpositie. De heer Bertholet vermeldde dat ook al. Voor de schuldratio die wordt afgezet op het totaalvermogen betekent dat niet per definitie een verslechtering, omdat namelijk ook het totaalvermogen stijgt. Je investeert bij wijze van spreken bijvoorbeeld in meer vastgoed. Je hebt vreemd vermogen nodig om dat te financieren. Het totale vermogen groeit en je schuldpositie groeit ook. Maar dat betekent dat de schuldratio in principe niet verandert.

Neemt daardoor de kwetsbaarheid toe? Ja, ongetwijfeld. Want hoe meer schuld je op je schouders neemt, hoe kwetsbaarder de boel wordt. Dat is een bewuste keuze, althans als je goede investeringen doet. Dan weet je dat het ook betekent dat je de stad en de inwoners verder versterkt. Die afweging maken we als college en hopelijk u ook als raad.

Mevrouw Schreurs, de fraudevorderingen van 492.000 euro gaan over fraudevorderingen in het sociaal domein. Mevrouw Geron, hoe hebben we het geregeld met betrekking tot de informatieplicht?

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Ik hoorde de wethouder net fraudevorderingen in het sociaal domein zeggen. Ik meen mij te herinneren dat daar in de eerste termijn enigszins discussie over was. Misschien kan de wethouder wat explicieter zijn over wat voor fraudevoorzieningen van meer dan 400.000 euro er in het sociale domein zijn?

#### **Wethouder De Beer**

Ik denk dat u doelt op de discussie een paar minuten eerder in de gemeenteraad. Als de accountant het heeft over fraudebeleid, dan is dat heel breed. Dan gaat dat dus ook over bij wijze van spreken fraude ten aanzien van inkoop, aanbesteding en alles wat je kunt voorstellen. Dit gaat heel specifiek over fraudevorderingen als blijkt dat er bijvoorbeeld een uitkering is verstrekt of een bepaalde voorziening is verstrekt op ongegronde gronden. Dan wordt die voorziening teruggehaald. Dan komt die op die post te staan. Maar de accountant heeft het als het gaat over frauderisicobeleid eigenlijk over de hele breedte van gemeente, inclusief alle relaties die we hebben met andere partijen.

#### **Mevrouw Schreurs, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)**

Ik neem aan dat u zich hebt versproken. Het was toch echt 419.000 euro en niet 490.000 euro.

#### **Wethouder De Beer**

Dan heb ik niet goed geluisterd. Mevrouw Geron vroeg hoe we de aanscherping van de informatieplicht van de GR'en hebben geregeld richting onze gemeenteraad. Er is recent een heel traject uitgerold met de gemeenten in Limburg en met alle GR'en. Dat is ook extern juridisch begeleid, waarin keuzes zijn gemaakt. U kunt het zich herinneren. Als het gaat over het rapporteren van GR'en over duurzaamheid, dan zou ik zeggen dat u dat vooral mee moet nemen in uw zienswijze op de GR-begrotingen. Dan zullen we dat inbrengen in de besturen van de GR'en.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)**

Ik vond het efficiënter om het in zijn algemeenheid hierbij te doen, gezien de lange agenda die we hebben.

**De voorzitter**

Dank u wel.

**Wethouder De Beer**

Het college vindt het efficiënter om het wat specifiek te maken bij welke GR u waarover gerapporteerd zou willen zien, in plaats van dat we over alle GR'en uitstorten dat ze moeten rapporteren over duurzaamheid, want waarschijnlijk bent u geïnteresseerd in bepaalde specifieke onderdelen per GR. U noemde zelf ook een aantal voorbeelden.

Dat was het, voorzitter. Ik stel voor dat ik de tekst even via de griffie naar de raad kets, om het zo maar even te zeggen.

**De voorzitter**

Er komt een duiding van het college over de motie over watersluiting. Er zijn nog een aantal andere vragen, want mevrouw Heine had ook nog een verzamelstaatje. Dus ik geef een aantal wethouders het woord. Ik zal er zelf ook twee beantwoorden. Als eerst wethouder Peters.

**Wethouder Peters**

Voorzitter, dank u wel. Zowel mevrouw Heine als mevrouw Schreurs hadden nog vragen gesteld. Ik begin vandaag bij mevrouw Schreurs. Hoensbroek Centrum is natuurlijk bij uitstek een teaminspanning van dit gehele team. Als het gaat over de korte termijnacties - dat hebben we ook in de presentatie richting de bewoners en de ondernemers gezegd - komen we voor de zomer met een initiatief om evenementen en activiteiten te stimuleren in Hoensbroek Centrum. Dit kunt u binnen nu en twee weken verwachten. Als het goed is, en dan kijk ik toch even naar de burgemeester, is het de bedoeling dat na de zomer hopelijk witte rook komt over het veiligheidscentrum. Op dit moment wordt ook werk gemaakt van de voorbereidingen die nodig zijn voor de inrichting van het Gebrookerplein. We hebben niet voor niets ook tijdens die avond alle e-mailadressen van eenieder opgehaald, zodat we mensen van alles op een goede manier op de hoogte kunnen houden. Met betrekking tot de visie worden natuurlijk ook nog mensen betrokken. Het is de bedoeling dat die voor het eind van dit jaar ook hier bij u hier in de raad ligt ter vaststelling. We proberen de snelheid erin te houden.

**Mevrouw Schreurs, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)**

Het is fijn dat de mensen die daar waren bericht krijgen via hun e-mailadres, maar niet iedereen was daar. Dus heb dan in de communicatie ook aandacht voor degenen die daar niet waren.

**Wethouder Peters**

We zullen een dergelijke regeling sowieso communiceren via een persbericht en ook via de sociale media.

Een aantal vragen nog van mevrouw Heine. Hoeveel bibliotheekabonnementen zijn er? Sinds 1 oktober afgelopen jaar - ik kan me vergissen op een, twee of een aantal - zijn er in totaal ongeveer 2.700 nieuwe abonnees bij gekomen van 65-plussers. Dat getal is nog altijd stijgende. Als het gaat om het mentaal uitdagen van mensen, of dat nou is door het lezen van boeken, het doen van cursussen of de ontmoetingen die een bibliotheek natuurlijk ook met zich meebrengt, we zijn in ieder geval heel erg blij met dit cijfer. Dat kunt u zich wel indenken.

**De heer Van Zutphen, SP**

2.701. Ik meld me ook aan.

**Wethouder Peters**

Heeft u zich nog niet aangemeld, meneer Van Zutphen?

**De heer Van Zutphen, SP**

Nee.

**Wethouder Peters**

We hadden u speciaal nog een brief gestuurd.

**De voorzitter**

U bent welkom.

**Wethouder Peters**

Het nieuwe ouderenbeleid, ook daar kunt u in dit najaar zaken richting uw raad verwachten. We hebben wat meer tijd genomen als het gaat over de participatie. We willen dat ook echt goed doen. We zijn aangesloten bij acht succesvolle initiatieven in buurten en wijken verspreid over de hele stad. We hebben daar uitgelegd wat onze intentie is en met name ook om te halen wat mensen belangrijk vinden. We hebben bijeenkomsten gehad met professionals, van zorg en zelfs ook onderwijs. We hebben ook gesproken met de woningcorporatie, omdat u natuurlijk wel kunt begrijpen dat wonen en woningbouw een belangrijk onderdeel gaat zijn in het ouderenbeleid. Zoals gezegd, komt het nieuwe ouderenbeleid voor het einde van het jaar uw kant op.

De laatste opmerking met betrekking tot de kentekentoegang neem ik ter kennisgeving aan. Dank u.

**De voorzitter**

Dank u wel. Wethouder Gelderblom.

**Wethouder Gelderblom**

Ik mag mij tot u richten over de waterafsluitingen, want ik ben inderdaad de gelukkige portefeuillehouder die zich ieder jaar weer naar de AVA mag tuigen. Het stond al in de technische beantwoording van de vragen die daarover waren binnengekomen dat ik inmiddels bij drie gelegenheden heb aangegeven richting de WML dat wij in Heerlen van mening zijn dat waar het gaat over particuliere bewoning en zeker als daar mensen wonen, iedere afsluiting er een te veel is. Daar kan ik helemaal in meegaan. Er stond overigens in dat ik dat ook bij de meest recentelijke AVA heb gedaan, maar daar kon ik niet bij zijn. Ik heb dat wel bij het jaargesprek met de directeur van WML nog een keer onder de aandacht gebracht. Dat was dus de derde keer en niet de tweede keer.

Er stond terecht in de beantwoording dat er al wat werk is verricht. Tot afgelopen jaar nam Heerlen niet deel aan de vroegsignalering van WML. Dat betekende dat er voorheen, helaas als een van de weinige gemeenten in Limburg, geen gebruik werd gemaakt van de mogelijkheid om samen met WML te kijken naar wat er gebeurt als er een aantal keer niet betaald wordt of iets dergelijks. Dan zou er eerst met die mensen gepraat moeten worden en dan pas eventueel over te gaan tot iets. Dat gebeurt nu wel. Mijn hoop is ook dat de daling die we zien ten opzichte van vorig jaar daaruit voortkomt. Er is inderdaad al wat werk verricht. Dat werk wordt overigens ondersteund door de rechter. Dat is ook belangrijk om nog een keer te benoemen. De rechter zegt ook dat dit inderdaad een grondrecht is en dat in bepaalde gevallen waterafsluitingen

helemaal niet mogen. Daar zijn we hartstikke blij mee. Ik vind het voorstel om in de motie nog een stapje verder te gaan en een formeel voorstel te doen in de AVA hartstikke goed. Ik omarm dat met graagte en dat gaan we gewoon doen.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Dank u wel, voorzitter. De wethouder gaf aan dat Heerlen tot voor kort niet meedeed bij vroegsignalering als er zich problemen mochten voordoen. U heeft nu wel dat aanbod aangenomen, net zoals de meeste gemeenten dat kennelijk doen. Maar was er een reden waarom Heerlen niet meedeed aan die mogelijkheid tot vroegsignalering? Of was Heerlen daar gewoon niet van op de hoogte? Had men verzuimd om het eens na te vragen?

**Wethouder Gelderblom**

Dan zou ik moeten gaan speculeren. Dat weet ik niet. Ik was er voorheen nog niet. Ik heb geconstateerd dat we nog niet deelnamen. Toen heb ik gezegd dat we dat zeker wel moeten doen. Dat is ook gebeurd. Ik denk dat dit een goede ontwikkeling is. Hopelijk draagt dat bij aan die afname over het totale aantal over het afgelopen jaar. Dus 29 afsluitingen. Het is ook nog belangrijk om te benoemen dat het natuurlijk niet alleen maar gaat over die huishoudens waar we zeker niet van willen dat die worden afgesloten. Daar vallen natuurlijk ook bedrijven en ingrepen op basis van Damocles onder. Dus het daadwerkelijke aantal huishoudens waar we echt van zeggen dat het niet acceptabel is, zal een stuk kleiner zijn dan 29. Dat wil ik even ter geruststelling nog benadrukken.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Misschien een rare vraag, maar wie ging er voor u naar die vergaderingen van de WML namens het college?

**Wethouder Gelderblom**

Geen idee. Dat zouden de annalen ongetwijfeld kunnen aanduiden. Dat weet ik niet.

**De voorzitter**

Dan nog twee antwoorden van mijn kant naar de vraag van mevrouw Heine. Bij drugsmisdrijven zien we een rare paradox, namelijk dat er in de softdrugs een daling is en in de harddrugs een stijging. Dat is in totaliteit dus wel een vermindering, maar of dat nu een goede beweging is, daar kan je zeer over twijfelen zal ik maar zeggen.

Wat betreft stemlokalen, dat is een situatie die ontstaan is ergens in coronatijd. We zijn bij elke nieuwe verkiezing weer bezig om te kijken welke lokalen we moeten hebben. Ik zeg u toe dat we voor de volgende verkiezingen weer met z'n zevenen gauw aan tafel gaan zitten om te kijken dat we de spreiding zo goed mogelijk doen en dat de diversiteit en inclusiviteit ook optimaal geregeld zijn. Maar we hebben wel die medewerking nodig, moet ik erbij zeggen.

Dat was de eerste ronde. Is er behoefte aan een tweede termijn? De heer Bertholet.

*Tweede termijn*

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Voorzitter, ik wil in de tweede termijn alleen een stemverklaring geven. Wij willen de motie met betrekking tot de afsluiting niet steunen. Het is niet zo dat wij hartvochtig zijn en het belang van water onderkennen, maar ik denk dat er een heel traject aan vooraf is gegaan, voordat men tot die blijkbaar onvermijdelijke afsluiting komt. Daarbij gaat het ook om redelijk bescheiden

bedragen. Als ik zie wat ik zelf betaal per maand, dan denk ik eerder dat het onwil dan onvermogen is om te betalen.

**Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)**

Meneer Bertholet, kunt u zich voorstellen dat er mensen zijn die in de schulden zitten en op een gegeven moment nergens meer op reageren? Zo'n mensen moet je gewoon beschermen.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Dat zijn er dus blijkbaar een paar in Heerlen. Ik denk dat daar een traject aan vooraf moet gaan. Daar is ook een oplossing voor.

**Mevrouw Heine-Dartel, CDA (interruptie)**

Eentje is al te veel.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Nogmaals, deze motie gaat ons te ver. Ik bedoel, ik heb net ook al gezegd waarom. Ik hoop niet dat gezien de verslechterde vermogenssituatie van Heerlen, dat wij ...

**De voorzitter**

Meneer Bertholet, u heeft nog een interruptie van de heer Reijnders.

**De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Ik wil toch nog wel even vastgesteld hebben dat zolang maar grondrechten van weinig mensen worden geschaad, het voor de OPH kennelijk prima is. Ik vind het nogal een vreemd argument om de aantallen mensen die hier keihard gepakt worden, centraal te stellen bij het principiële vraagstuk of je mensen kunt afsluiten van schoon water, ook al hebben ze misschien een hele rits aan rekeningen niet betaald.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Ja, dat ook al. In het tweede deel van uw zin zitten heel veel mogelijkheden. Daar hebben we het net in de discussie al uitgebreid over gehad. Dus ik vind dat deze generieke motie ons te ver gaat. Ik hoop niet dat het straks voor ons als gemeente van toepassing gaat worden als onze vermogenspositie zo slecht is geworden dat we geen geld meer hebben om het water te laten vullen in het nieuwe zwembad. Dank u.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Via u aan de heer Bertholet. Acht de heer Bertholet de gemeente Heerlen capabel nu de gemeente meedoet aan het project voor vroegsignalering om de problematiek die is geschetst in die motie nog verder terug te kunnen brengen, wellicht zelfs helemaal te kunnen voorkomen, nu men inzicht krijgt in mogelijke problematiek? Daardoor wordt wellicht ook die motie of dat amendement overbodig.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Mevrouw Géron had het er ook al over. Dat spreekt ons veel meer aan, voordat we meteen deze motie gaan aannemen. Dan kijken we eerst wat de oorzaken zijn.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

Het kwam niet helemaal terug uit de antwoorden van de wethouder. Maar uit de antwoorden op de vragen van de SP rondom die waterafsluitingen bleek dat men dat nu simpelweg niet meer

gaat doen bij mensen. Dat gaf mij heel veel comfort. Dat is een. Dan vraag je je af wat die motie dan nog bijdraagt.

**De voorzitter**

Meneer Janssen, het is een interruptie.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

De vraag is: wat draagt die motie dan additioneel bij? Ik heb de wethouder ook nog niks horen zeggen over hoe je je dan verhoudt tot die andere aandeelhouders. Is het dan een correcte tone of voice om dat op basis van naming en shaming te doen? Ik weet niet of dat de beste methode is. Hoe zou hij daarmee om willen gaan? Kan hij dat niet op een wat meer geciviliseerde manier nuanceren?

**De voorzitter**

Het woord is aan de heer Van Zutphen in de tweede termijn.

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter. Op de eerste plaats nog even het thema fraude. De vraag van mevrouw Schreurs was volkomen terecht. Op pagina zoveel van de jaarrekening staat iets over fraude met uitkeringen. Die moeten we bestrijden en dan is het heel logisch om het daarover te hebben. Het vreemde bij de heer Janssen is dat die zich beroept op de accountant. Zowel op de rapportage van de accountant, veel lappen tekst, die bij de stukken zit, als de accountantsverklaring, nog eens grote lappen tekst over fraude, gaan over interne processen bij de gemeente. Die gaan helemaal niet over uitkeringsfraude. Dus van mij mag u op 101 plekken over uitkeringsfraude beginnen, maar de accountantsverklaring biedt daar de kapstok niet voor en duidt volgens mij toch op een soort preoccupatie aan uw kant.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Meneer de voorzitter, een korte interruptie.

**De voorzitter**

Ik geef die, maar dat is wel de laatste keer hoor mensen om op deze manier met elkaar te blijven pingpongen, want dan zitten we hier vannacht om drie uur nog.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

De hele avond valt hier het woord preoccupatie. Ik kan me voorstellen dat mensen denken: wat bedoelen we daar nou mee? Ik dacht dat we hier in jip-en-jannekeketaal zonder Engelse termen met elkaar spreken, voordat mensen nog denken dat het iets met obstipatie te maken heeft. Dus misschien is het goed om dat nader te duiden.

**De voorzitter**

Daar wil u natuurlijk op reageren.

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter, de heer Janssen weet precies wat ik bedoel. Dan het amendement. De aanpassing zoals we die net doorgekregen hebben van de griffier is verder akkoord. Dat lijkt me prima. Dan toch nog over de watermotie. Zoals mevrouw Heine al zegt, mensen die zo diep in de shit zitten met schulden kunnen helemaal niet meer overzien wat die rekening van misschien €100 van het waterbedrijf betekent. Mensen die met psychiatrische problematiek zitten, kunnen dat

niet overzien. Om dan niet uit te sluiten dat je ze voor straf de wc niet meer laat doorspoelen, al is het maar één geval, dan is dat één geval te veel.

**De voorzitter**

Dank u wel. Voordat ik naar een interruptie van de heer Jacobs ga, geef ik bij deze nog even de definitie van preoccupatie voor degenen die daar belangstelling voor hebben: "Een eenzijdige belangstelling, iets wat de geest bovenmatig bezighoudt, meestal gepaard gaande met een lichamelijke handeling. Het is een psychiatrisch begrip wanneer stereotypie in gedrag en interesse kan worden vastgesteld." Alstublieft.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Hulde aan de voorzitter.

**De voorzitter**

Meneer Jacobs bij interruptie.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ik snap de discussie denk ik niet helemaal, maar mensen die in zulke, even naar mevrouw Heine en meneer Van Zutphen, financiële problemen zijn, zitten meestal toch al in een bewindsvoeringstraject of een schuldhulpverleningstraject? Dan doet die schuldhulpverlener het blijkbaar niet goed, want dat is de eerste die keuzes zal maken. Dan is de eerste keuze om ervoor te zorgen dat het water betaald wordt. Ik snap even de discussie en de problematiek niet helemaal.

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter, het gaat erom dat mensen op een gegeven moment, bewindvoerder of niet, niet meer rationeel kunnen handelen. Als ze hier en daar tienduizenden euro's aan schuld hebben, en er komt ook nog eens een waterrekening. Dan handelen mensen niet meer rationeel.

**De heer Hoogers, PVV (interruptie)**

Is de heer Van Zutphen ervan bewust dat een bewindvoerder een wettelijke vertegenwoordiger is en dus niet die schuld bij de desbetreffende persoon is, maar dat de bewindvoerder daar zorg voor draagt?

**De heer Van Zutphen, SP**

Mensen staan alleen onder bewindvoering als dat door een rechter is gedaan. Het is niet zo dat iemand die diep in de financiële problemen zit bij voorbaat in de bewindvoering zit. Dat is echt een misvatting.

**Mevrouw Heine-van Dartel, CDA**

De bewindvoering door schuldhulpverlening komt meestal pas als al alles is afgesloten. Dan gaat dat pas in werking treden.

**De voorzitter**

We gaan naar de tweede termijn van de heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Ik zou het kort houden, voorzitter. Ik heb nog even een vraag over het kernthema economie. Het is niet direct de jaarrekening, maar het staat wel in het jaarstukkenboek 2023. Ik denk dat

het een vraag is voor de heer De Beer. Het is pagina 54. Daar lees ik even voor: "Onze subsidierelaties met het ondernemersfonds hebben we gecontinueerd om onze economische doelstellingen te realiseren en om de verbinding en samenwerking met ondernemers te blijven zoeken".

Ik heb even een concrete vraag aan de heer De Beer. Wat vindt u ervan als raadsleden hier al maanden vragen om een inzage in die subsidies en in wat met die subsidiegelden wordt gedaan? Het is nu een maand of drie of vier geleden dat we dat voor de eerste keer gevraagd hebben. Twee uur voor de raadsvergadering van heden kregen we wat jaarrekeningen van het ondernemersfonds over de schutting gegooid. Daar heb ik helemaal niks aan. Dat hebben wij ook helemaal niet gevraagd. Ik heb daar graag een reactie op van de wethouder. Misschien kan de wethouder toezeggen dat we daar toch iets meer inzicht in zouden kunnen krijgen. Het gaat om subsidies. Even voor de goede orde: die subsidies worden opgehoest via de onroerend zaakbelasting. Die betaalt de ondernemer. Het lijkt mij dat we daar ook recht op hebben of dat in ieder geval de ondernemer er recht op heeft om wat meer inzage in die uitgaven te krijgen.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Het woord is aan wethouder De Beer.

#### **Wethouder De Beer**

Voorzitter. We hebben een aantal keer bij het ondernemersfonds uw vraag neergelegd. Ik geef meteen ruiterlijk toe dat het allemaal veel te lang geduurd heeft. U had ook een antwoord moeten krijgen. We zijn daarover in gesprek en we komen nog niet tot de informatie. De informatie die we nu hebben gekregen, zijn de jaarstukken van het ondernemersfonds. Die hebben we inderdaad toegestuurd en daarbij ook aangegeven dat dit de informatie is die zij moeten verstrekken, conform het convenant dat we met het ondernemersfonds hebben.

Als u meer informatie wilt hebben, dan kunnen wij contact leggen met het ondernemersfonds. We kunnen ze ook uitnodigen in de raadscommissie EBF. We hebben eerder een presentatie gegeven. Als u echt op detail wil weten wat ze op bepaalde projecten hebben uitgegeven, laten we dan gewoon kijken of we het contact met het ondernemersfonds kunnen leggen en kunnen zien of ze daar nadere informatie over kunnen verstrekken.

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Voorzitter, dank u wel. Naar aanleiding van de reactie van de wethouder. De vragen waren dermate duidelijk en dermate tot achter de komma uitgewerkt, dat het bijna onmogelijk is om ze af te doen met het sturen van de jaarstukken. Kunt u zich herinneren dat ik in het grijze verleden weleens heb voorgesteld dat het ondernemersfonds dat draait op inkomsten opgehaald door de gemeente Heerlen, ongeveer 1 miljoen per jaar, gewoon op zijn website zet welke projecten met welke centen zijn gesteund? In het eerste jaar is dat gebeurd. Er ging toen ongeveer een kwart naar de medewerkers en allerlei projecten die op hun lijst staan. Nu krijgen we er geen vinger achter. Als wij al niet bij machte zijn met onze vragen die we al drie maanden aan het stellen zijn en nu ook op het vragenuur op de orde staan en het uitmondt in jaarstukken, dan kunt u toch wel eens een vinger erachter krijgen wat er daadwerkelijk aan de hand is? Zij zullen zich toch moeten verantwoorden, en niet enkel op hoofdlijnen.

#### **Wethouder De Beer**

Het stichtingsbestuur heeft zich beroepen op de afspraken die in het convenant zijn gemaakt. Daarin staat dat ze dus per jaar verantwoording afleggen via een jaarverslag en een jaarrekening. Zij hebben die informatie nog een keer verstrekt. Wij hebben uw vraag in concreetheid daar neergelegd. Er was inderdaad geen onduidelijkheid over wat uw vraag was.

Dit is de informatie die we hebben teruggekregen. Ik zou zeggen: als we nog een slag dieper willen gaan, laten we dan samen even contact zoeken en kijken hoe we dat kunnen organiseren.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Ik heb nog een laatste vraag aan de wethouder. U zegt een slag dieper gaan. Misschien moeten we dat dan met z'n drieën oppakken. Ja graag, we zijn drie maanden verder. Nu lijkt het alsof de club iets te verbergen heeft over waar die 1 miljoen euro per jaar naartoe gaat. Ik denk niet dat dat het beeld moet zijn dat ze willen opwekken.

**Wethouder De Beer**

Volgens mij is dat nergens voor nodig. Ik zou zeggen: laten we het contact zoeken en dan komen we daarop terug.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Dit was een toezegging van meneer De Beer om na het zomerreces meteen de koppen even bij elkaar te steken en te kijken.

**De voorzitter**

Goed, we gaan naar de stemming. Dan beginnen we met het amendement. Als het goed is, zit in het systeem de aangepaste tekst. Zit die erin? Bijna. Maar ik moet toch beginnen met het amendement en dat moet u voor u hebben, anders mag u dat niet doen. Dat zou een beetje raar zijn. Meneer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Mag ik dan nog een korte opmerking plaatsen, ook in het kader van duurzaamheid en ook in relatie tot de klimaat ... ?

**De voorzitter**

Nee, we hebben twee termijnen gehad en alle interrupties gehad. Dus we hebben het punt behandeld. Dan ga ik niet nog een keer weer de situatie openstellen voor discussie.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Nee. Er staat maandag nog wat op de agenda. Misschien is het goed als men daar ook nog kennis van neemt.

**De voorzitter**

Gebruikt u daar anders even de pauze voor. Ik hou me ook aan de ... Zit die in het systeem? Ja, het gewijzigde amendement met teksten zoals die overigens al heen en weer zijn gegaan en met voorstellen van de wethouder staan als het goed is nu voor u gereed. Dus dan moet u even op verversen drukken, want anders is die niet aangepast. Dan staat er keurig: gewijzigd. Dan staan er drie beslispunten in plaats van de twee beslispunten die er stonden ...

Het tweede beslispunt moet toch aangepast worden ten opzichte van wat hier staat. Er staat nog steeds 'storten in de algemene reserve' in plaats van dat er staat 'te houden in de algemene reserve'. Dus als we dat er even voor lezen bij het tweede beslispunt, gaan we dat in stemming brengen. Ik laat het aanpassen en dan komt het opnieuw in het systeem, maar dat is de tekst die we dus in stemming brengen. Bent u ermee akkoord dat ik het zo in stemming breng? Ja. Wenst u stemming over het amendement? Niet?

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Die drie punten waar we over gaan stemmen zijn mij nog niet duidelijk. Namelijk wat het amendement behelst, die drie punten, en waar de aanpassingen zitten. Dat staat kennelijk niet in het systeem.

**De voorzitter**

Sorry, ik leg dat net uit. We hebben een aangepast amendement erin gedaan. Er staan nu drie punten in plaats van twee punten. Dus het derde punt is helemaal nieuw. Het tweede punt is niet goed aangepast. Daar heb ik van gezegd dat daar te handhaven in de reserve hoort te staan, zoals ook is besproken in het debat. Toen heb ik gevraagd of u op deze manier met het amendement kunt instemmen en dat ik het dus in een stemming breng. Toen zij iedereen ja. Toen vroeg ik of u wenst te stemmen of dat het voor iedereen akkoord is.

**De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen**

Ik heb het nog niet voor me. Ik hoor van mijn fractie dat ze kunnen instemmen, dus ... Ik vind het een gekke gang van zaken.

**De voorzitter**

U wenst geacht te worden te hebben tegengestemd?

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

U heeft het al drie keer uitgelegd en toch begrijp ik het niet, maar dat zal aan mij liggen. Hij gaat dus technisch gezien van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve later? Hij blijft in de algemene reserve? Dan stem ik voor.

**De voorzitter**

We stemmen allemaal in. Akkoord. Dan is het amendement aangenomen, met excuus voor alle verwarring. Ik heb geprobeerd er wat sturing aan te geven, maar dat ging wat moeizaam. Dus ik moet van een Dafje naar een Mercedes zien te komen geloof ik.

We gaan naar de jaarrekening. Wenst u daar stemming over? Nee, de motie komt altijd na het hoofdstuk. Meneer Bosch.

**De heer Bosch, PVV**

Nee, voorzitter, ik was te voorbarig, want we waren nog niet aan het stemmen. Wij stemmen in ieder geval tegen de jaarrekening.

**De voorzitter**

Meneer Jacobs ook? Verder nog? Dan wordt die aanvaard, met de fracties PVV en Forum voor Democratie die worden geacht tegen te hebben gestemd.

Dank u wel.

Dan kom ik inderdaad bij de motie. Wenst u daar stemming over? Ja? Daar wenst men stemming over. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van het CDA, de SP, de Jongerenpartij, de fractie Damen, de PVV, de FVD, de Partij Hoensbroeks Belang, de VVD, D66. Dat zijn ze allemaal. Had u mij dat niet kunnen besparen? Dank u wel, het is aanvaard. Sorry, de fractie van de OPH heeft tegen gestemd. Dan hadden we het ook op die manier kunnen doen. Alleen de OPH is tegen. Dan is het voorstel aanvaard.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Voorzitter, het lijkt met toch normaal dat als je je hand opsteekt dat je dan voor bent en als je dat niet doet je tegen bent.

### **De voorzitter**

Dat was ook de vraag. Ik doe het nog een keer. Wie is er voor de motie? Dan doen we het nog een keer netjes. Dan begin ik linksom. Ja, water. Er is maar één motie. Partij voor de Dieren, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, Partij Hoensbroeks Belang, FVD, PVV, Fractie Damen, SP, de Jongerenpartij en het CDA zijn voor. Wie zijn tegen? Dat zijn de fractie Hart-Leers en de fractie van de OPH. Er zijn 29 voor en 6 tegen. Dan is deze aanvaard.

Ik denk dat u er wel behoefte aan heeft om even een broodje te eten. Een momentje nog, voordat iedereen opstaat. Ik gun u een kwartiertje pauze, maar gebruik hem ook even als zelfreflectie. Want als u op deze manier uw termijnen en tijden gebruikt, zo uw interrupties doet en zo lang over alles doet, dan weet ik een ding zeker en dat is dat ik u volgende week woensdag voor nog een hele avond terugzie. We zijn geschorst.

*Schorsing*

## **6. Zomernota 2024**

### **De voorzitter**

Dames en heren, ik heropen de vergadering. De heer Hendriks is helaas vanwege privéomstandigheden vertrokken. We hebben nog 35 raadsleden. Een aantal raadsleden staat waarschijnlijk buiten iets te doen wat wij vanuit gezondheidsbeleid enorm afraden. Ze vergeten daarbij de tijd, maar ik ga toch door. Ik ga naar de zomernota 2024. Wie mag ik daarover het woord geven? Mevrouw Géron.

*Eerste termijn*

### **Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Dank u, voorzitter. In de zomernota lazen we dat de investeringskosten voor het vervangen van de camera's in kaart gebracht zijn en dus veel hoger zijn dan verwacht. Heeft dit te maken met het onderzoek van de NOS naar de goedkope bij circa 50 gemeenten in gebruik zijnde Chinese merken? Er zijn schijnbaar zorgen over spionage en mensenrechtenschendingen. Kan het college dat toelichten?

### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer Verreck.

### **De heer Verreck, PvdA**

Mevrouw Géron is te snel kaar, meneer de voorzitter. Ik dacht dat die met een verhaal van een halfuur zou komen. Ik heb een aantal korte vragen en een wat langer verhaal. We zien op pagina 5 staan dat we verwachten dat er aanzienlijke meerkosten komen van JENS. Ik zie nergens staan waar we nu precies op kunnen rekenen. Dat had ik graag wat meer in zicht gehad.

Op pagina 11 hebben ze het over dat er sprake is van een nadeel in de uitvoeringskracht. Dan probeer ik te verzinnen wat dat is. Ik zou toch graag wat meer grip willen krijgen op wat nou die uitvoeringskracht is. Hoe kunnen we zorgen dat we dat tekort kunnen ombuigen in iets positiefs?

Ik heb het elke keer over de gladheidsbestrijding. We kunnen dat op de een of andere manier maar niet goed in kaart brengen. Er is weer een nadeeltekort van 125.000 euro. We weten al jaren dat we aan gladheidsbestrijding moeten doen, maar op de een of andere manier lukt het

nooit om dat fatsoenlijk te begroten. Ik zou toch het college willen oproepen om die begroting eens fatsoenlijk te maken. Dat is iets wat niet zo'n heel groot probleem zou ...

**De voorzitter**

Dat was wat hard. Gaat u verder. Nee dat was niet naar u gericht.

**De heer Verreck, PvdA**

Ik dacht dat ik een interruptie kreeg over die gladheidsbestrijding. Dan wil ik toch even ingaan op de verzuimcijfers. Het gemiddelde verzuimpercentage van de gemeente Heerlen ligt in het eerste kwartaal op 7,92%. In de afgelopen 10 jaar, ik zit al zo lang in de raad, is dat een soort terugkomend geheel wat we steeds maar niet goed in de grip krijgen. Ik weet hoe lastig de aanpak van verzuim is, maar we scoren de afgelopen jaren steeds 1 tot 2 procent boven het landelijk gemiddelde binnen gemeenten. In het eerste kwartaal van dit jaar scoren we zelfs 2,42% boven het landelijk gemiddelde in het A&O fonds. Ik begrijp dat niet. Ik snap het gewoon echt niet. We zijn hier 10 jaar mee bezig. We wisselen om de vier jaar van arbodienst. We hebben nu weer DPSO als arbodienst. Op de een of andere manier denken we dat we door het wisselen van arbodienst het probleem in griff kunnen krijgen, maar op de een of andere manier krijgen we dat gewoon niet in griff. Dit kost ons heel veel geld. Dit kost ons misschien wel 1,6 miljoen euro aan uitvoeringskracht. Wanneer gaan we nu daadwerkelijk dit aanpakken? Wanneer gaan we werkelijk iets doen aan dit verzuim? Dan heb ik het niet over mensen die een ernstige ziekte hebben. Heel veel verzuim is werkdruk gerelateerd en arbeidsgerelateerd. Dat is iets wat binnen de organisatie ligt. Wanneer gaan we hier iets aan doen? Dat is volgens mij echt een probleem dat we als organisatie kunnen aanpakken en daarmee ook kunnen oplossen. Tot zover.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Dragstra.

**De heer Dragstra, D66**

Dank u wel, voorzitter. Dat was een terecht betoog van meneer Verreck. Dat ga ik niet herhalen. We hebben één vraag. Op pagina 16 staat de uittreding bij kredietbank Limburg benoemd. We hebben daar in april voor de laatste keer een raadsinformatiebrief over gekregen. Daarin stond onder andere dat we in medio juni opnieuw een raadsinformatiebrief zouden krijgen. Die is tot nu nog niet verstuurd. Dus onze vraag is wanneer we meer duidelijkheid krijgen over de schadevergoeding die vastgesteld zou gaan worden. Volgens onze informatie gaat die uittredingsrekening van start op 1 juli. Dus dat is bijna.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Daamen.

**De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang**

Dank u wel, voorzitter. Bij het bespreken van de zomernota in de commissie deed de burgemeester de toezegging dat het gehele bedrag dat was gereserveerd voor de aankoop van het voormalige politiebureau Hoensbroek zal worden besteed aan het nieuwe veiligheidscentrum in Hoensbroek op een andere plek. Wat de huurconstructie betreft maakten wij ons zorgen over de continuïteit. Deze zorg werd door de burgemeester weggehaald met de duidelijke toezegging dat het hier gaat om een structurele huisvesting. Hier zijn we uiteraard zeer verheugd over. Onze overige vragen zijn goed beantwoord. Er resteert maar één vraag. Er is een ton uitgegeven voor facilitaire kosten in ons raadshuis. Dat was voor meubilair voor het college. Toevallig heb

ik daar ook deel mogen uitmaken van de klankbordgroep die daarover ging. Daar heb ik toen bij aangegeven dat deze kosten nooit voorgelegd zijn aan de raad. De vraag is waarom dit niet aan de raad is voorgelegd. Tot zover.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Jacobs.

#### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Dank u wel, voorzitter. Voor mij is die zomernota toch altijd een heel rare gewaarwording. In de zin van dat ik snap dat de zomernota altijd een momentopname is. Maar we geven nu aan dat we een verlies draaien van 2,7 miljoen euro, dat is de verwachting in 2024. Dan komt er nog iets positiefs uit de meicirculaire.

Ik heb het volgende al aangestipt bij de jaarrekening 2023. We krijgen op 11 juni een raadsinformatiebrief over het collegebesluit dat we in 2024 minimaal – dat wordt expliciet genoemd - 5 miljoen euro extra moeten bijleggen bij JENS.

Vervolgens wordt er ook nog aangegeven dat we in verband met de overname van de jeugdconsulenten naar Inclusio toe ook nog eens 626.000 euro kwijt zijn. Dat is dan precies van een halfjaar naar een jaar gerekend 1,2 miljoen euro. Maar dat betekent dus dat ik in 2024 5,6 miljoen euro extra aan kosten heb. Ik heb nog eens expliciet in de commissievergadering EBF laten opvragen voor welk bedrag we nu de meerkosten van JENS hebben opgenomen. Het letterlijke antwoord van de wethouder was: PM, dus hij staat er niet in. We geven nu cijfers naar buiten toe waarin wij zeggen dat we volgens de zomernota in 2024 een verlies van 2,7 miljoen euro hebben, terwijl als ik dat allemaal een beetje verreken, ik uitkom op 7,2 miljoen euro.

Vervolgens ga ik naar pagina 25. In de rib over JENS wordt gesuggereerd dat we ervan uitgaan dat we ook in 2025 dergelijke bedragen moeten bijbetalen. Als ik dat reken, kom ik in 2025 uit op een verlies van 8,2 miljoen euro. Als we op de jaarrekening kijken naar wat we al ingeteerd hebben op onze reserves, dan denk ik dat mijn voorspelling als er niks gebeurt wel uitkomt. We hebben over drie jaar dan een reserve van niks meer. Die is nul. Mijn concrete vraag aan de wethouder is of zij kan beantwoorden waarom we dergelijke bedragen op een verlies van 2,7 miljoen euro, als we een extra bedrag voorzien van 5,6 miljoen euro, niet opnemen in onze zomernota. Als we dat niet opnemen in onze zomernota, geven we dan niet gewoon een vertekend beeld naar buiten toe?

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Janssen.

#### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Even vrij vertaald, want anders wordt u geconfronteerd met mijn voorbereiding. Dat wil ik u niet aandoen. Ik zie u al instemmend knikken. Er blijft toch nog een voorzien tekort ontstaan dit jaar. Hooguit hebben we nog wat meevallers als de rente wat zakt. Dan kan het voor ons nog alleszins tegenvallen. Mijn vraag is hoog over: welke maatregelen neemt het college nu intern al om dat verwachte verlies aan het einde van het jaar op zijn minst te beperken. We hebben een hele hoop vragen gesteld en daar hebben we ook antwoorden op gekregen. Maar daaruit kregen we met name te horen dat we het er vooral straks bij de algemene beschouwingen over gaan hebben. Je zou ook kunnen veronderstellen dat er een hele hoop ambtenaren druk zijn met allerlei projecten waarvan je je kunt afvragen ... Er werd ook expliciet gezegd: we gaan wellicht dingen uitstellen, anders doen of minder doen. Hoeveel zin heeft het dan nog dat die ambtenaren op een deel van die projecten waarvan we wellicht nu al kunnen voorzien dat we die anders, minder of niet gaan doen zich daar druk over te laten maken? Kunnen we die niet

veel beter inzetten op de standaard focusgebieden waarvan we met z'n allen wel weten waar de hoogste prioriteit ligt? Daarover zou je dan nog kunnen discussiëren.

We hebben ook uitgebreid vragen gesteld over subsidies en het daar in de commissie uitgebreid over gehad. U heeft aangegeven dat het een speerpunt is van het Heerlens beleid om zo veel mogelijk gebruik te maken van die koppelkansen. Mogen wij ervan uitgaan dat alle projecten die we via de reeds binnengehaalde subsidies voor ogen hadden ook daadwerkelijk uitgevoerd worden? Hebben we ook nog de slagkracht om in te schrijven op mogelijk volgende subsidieprojecten die ook in de loop van dit jaar eventueel mogelijk zijn? Straks komt daar nog een motie voor. Als daar cofinanciering voor nodig is, moet je je wel afvragen of je die middelen ook ter beschikking hebt. Hoe borgen we dat die slagkracht behouden blijft?

Daarnaast vindt de Jongerenpartij het ook erg belangrijk dat we jong talent voor de gemeente weten te behouden. Wat gaat u doen om dat vast te houden en niet de net aangeworven talenten te verliezen op basis van de keuzes die nu gemaakt worden?

Ook heel belangrijk, en misschien zien we dat dadelijk bij de kaderbrief nog eens terug, is dat we samen met de Ouderenpartij een motie hebben ingediend om aandacht te vestigen op de mogelijke komst van een kantoor van de Einsteintelecoop en daar reuring over te maken naar Heerlen. Nu zien we dat Kerkrade al de stoute schoenen heeft aangetrokken om kinderen daarin te onderwijzen vooruitlopend op de mogelijke komst van die Einsteintelecoop. We zien het hier in die zomernota niet terug. Wellicht wordt het straks nog een keer opgepakt aan het einde van het jaar. Maar wat gaat u eraan doen om die lobby ook dit jaar nog handen en voeten te geven om in te zetten op dat economische potentieel van die komst van de Einsteintelecoop?

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Leers.

#### **De heer Leers, Hart-Leers**

Meneer de voorzitter, dank u wel. Daar waar we het vorige punt met een relatief kleine plus konden afsluiten, begint dit agendapunt met een negatieve 2,7 miljoen euro en dat tot en met april jongstleden. Er is al veel gezegd, ook door onze raadsfiscalist. Zal ik het maar zo zeggen? Dan hoef ik het niet te herhalen. Er wordt alleen aangegeven dat er fors lager dan begroot een tegenvaller van 900.000 euro is. Dat betreft een grote afwijking met betrekking tot de baten op de omgevingsvergunningen. Dat kan alleen maar betekenen dat er minder omgevingsvergunningen aangevraagd zijn. Is dat een landelijke trend? Heeft het te maken met te weinig aannemersbedrijven die beschikbare capaciteit hebben of te hoge kosten? Of is het in Heerlen moeilijker om een omgevingsvergunning te krijgen, men daarom minder bouwt in onze stad, er daarom behoorlijk de klad in is gekomen en er een tegenvaller is van 900.000 euro? Want een tegenvaller van 900.000 euro alleen al aangaande de vergunningen betekent een veelvoud ervan in bouwkosten. Dus hoe moet ik dit uitleggen? Wat is er aan de hand? Dank u wel.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Van Zutphen.

#### **De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter. Laat ik beginnen met in te gaan op twee punten die naar voren zijn gekomen over de feitelijke vragen die wij als SP fractie hebben gesteld. Op de eerste plaats blijkt opnieuw dat Heerlen het naar verhouding heel goed doet als het gaat over het aantal mensen met een bijstandsuitkering. Uit cijfers die het CBS op 28 mei heeft gepubliceerd blijkt dat landelijk het aantal mensen met een bijstandsuitkering in een periode van een jaar voorafgaande aan het

einde van het eerste kwartaal met 0,75% is gestegen. In Heerlen is hetzelfde aantal mensen met een uitkering gedaald tussen de 2% en de 3%. Het ligt eraan wat je als peildatum neemt. Dus opnieuw blijkt de voortdurende framing van Heerlen die niet effectief zou werken aan het zo veel mogelijk mensen aan het werk helpen enzovoorts een valse framing te zijn.

Dan nog een heel goed nieuwtje. Vorige maand hebben wij het hier gehad over de BsGW en de commerciële bureaus die mensen stimuleren om tegen fikse vergoedingen bezwaarschriften in te dienen tegen de WOZ-taxatie. Uit die beantwoording blijkt dat het aantal ingediende bezwaarschriften door die bureaus in Limburg gedaald is van 32.000 naar nog maar 13.000. Dat is een daling van 60%. Ik zal niet al te kwistig strooien met complimenten naar de rijksoverheid. Dat is niet mijn gewoonte, maar in dit geval zijn de maatregelen die genomen zijn om toch dat verdienmodel eruit te halen zeer effectief. Ik ben benieuwd om zo snel mogelijk gerapporteerd te worden door het college over de jaar-in-jaar-uit tegenvallers bij de BsGW, en dan ook die meevallers in financiële getallen zichtbaar te maken.

### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Dank u wel, meneer de voorzitter. Is het niet ook zo, en het kan dat ik dat verkeerd begrepen heb en dat u dat beter weet dan ik, dat er op een gegeven moment een daling heeft plaatsgevonden in de WOZ-waarde vanwege de stijging van de rentekosten en de onzekerheid rondom de gas- en elektriciteitsmarkt, daardoor een afname van de WOZ-waarde plaatsvond, waardoor minder mensen het gevoel hadden dat ze hier bezwaar tegen moeten maken? Het peilmoment is geloof ik 1 januari. Kan het zijn dat vorig jaar gedurende die tijd de prijs is gedaald in plaats van gestegen? Wellicht heeft het een met het ander te maken. Zou dat zo kunnen zijn, meneer Van Zutphen?

### **De heer Van Zutphen, SP**

De gemiddelde inwoner van ons land, onze provincie en Heerlen is best slim. Die mensen weten ook wel dat de taxatiewaarde van hun huis mee op en neer golft. Desondanks waren er ook eerder, ook al was er sprake van lagere gemiddelde taxaties, stormen van bezwaarschriften door de foute stimulans van die commerciële bureaus. Dat verdienmodel is er in belangrijke mate uit gehaald. Dat leidt tot 60% minder bezwaarschriften. Daar mogen we met z'n allen heel blij mee zijn.

Dan de meicirculaire. Daar staan allerlei hele akelige dingen in, maar er staat één ding in wat best wel goed is. Dat is namelijk dat de rijksoverheid het voornemen heeft om de Wmo-kosten ... Tot een paar jaar geleden was er een aparte uitkering naar de gemeente voor de Wmo-kosten. Dan kon je ook zien hoeveel de gemeente Heerlen kreeg. Ook in die tijd was het rijksbudget hoger dan wat wij uitgaven, dankzij onze investeringen die we in het verleden hebben gedaan. Dat is op een gegeven moment verdwenen in de algemene uitkering en dat gaat nu dus weer terug apart berekend worden rekeninghoudend met de demografische situatie in gemeenten, lees: met vergrijzing. Vergrijzing leidt tot een toenemend beroep op de Wmo. Gelukkig zonder dat we de bedragen al weten, zien we nu dat gemeenten daarvoor gecompenseerd gaan worden. Nu is er een fractie in deze raad die dat helemaal verkeerd gelezen heeft en zei dat er vroeger een openeindregeling was tussen de rijksoverheid en de gemeente en dat die openeindregeling zou verdwijnen. Nee, het is dus precies andersom. Wij worden in de toekomst weer gecompenseerd voor lokale factoren.

Dan tot slot de meicirculaire en de gevolgen die wij van het college gekregen hebben. Er zitten een paar forse meevallers in voor onze gemeente bij de doeluitkeringen, met name voor het beschermd wonen en de Participatiewet. Uiteraard moet eerst worden gekeken of dat geld nodig is voor beschermd wonen en voor de Participatiewet. Maar voor zover dat niet het geval is en er echt geld zou overblijven, zou het uiteraard ook gebruikt kunnen worden ter afdekking van de

begrotingssystematiek. Tot zover, voorzitter.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Dan is nu het woord aan het college. Wethouder De Beer.

### **Wethouder De Beer**

Ik was eigenlijk van plan om maar één vraag te beantwoorden. Althans, de andere vragen zijn voor de collega's. Dat is de vraag van de heer Janssen als het gaat over, en dan vat ik hem samen, wat u nu gaat doen om de tekorten te voorkomen. Dus niet alleen in aanloop naar de algemene beschouwingen en bij de opzet van de begroting. Wat hebben nu in het college afgesproken dat we de kraan dichthouden als het gaat over voorstellen die het meerjarig tekort verder zouden kunnen verslechteren. Dat hebben we een aantal weken geleden al met elkaar afgesproken. Dus daarmee hebben we geprobeerd om het financiële plaatje en de doorkijk te bevriezen en vervolgens met elkaar aan de slag te gaan om een bezuinigingspakket uit te gaan werken met in eerste instantie de omgang van die 25 miljoen euro om het financiële gat vanaf 2025, maar met name vanaf 2026, te dichten.

We hebben nu dus wel degelijk al maatregelen genomen om te zorgen dat het financiële plaatje niet voortdurend beweegt door ons eigen toedoen. We hebben gezegd dat we dat bevriezen. Kraandicht betekent niet dat er geen voorstellen meer gehonoreerd kunnen worden, maar er moet wel meteen dekking bij worden geleverd.

### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

Ja, vanzelfsprekend. Ik vind het goed om te horen dat de wethouder naar de meerjarenbegroting kijkt, maar die zomernota gaat over nu, over dit jaar. Je zou ook zonder meer kunnen nadenken over waar je die ambtenaren precies op inzet. Dat heb ik net ook expliciet gemaakt. Zijn dat dan trajecten of huur ik externen in voor bepaalde trajecten in, waarvan ongewis is of we die wel of niet gaan uitvoeren? Er zijn echt wel nog mogelijkheden om die potentiële tegenvaller van 2024 bij te kunnen sturen. Ik kan het me niet anders voorstellen dan dat je daar pak 'm beet een halfjaar voor nodig hebt om tot die conclusies te komen, want anders moeten we concluderen dat we gewoon willens en wetens afkoersen op een forse min in 2024. Dat mag toch helemaal niet de bedoeling zijn of zie ik dat verkeerd?

### **Wethouder De Beer**

Dan raakt u een ander punt, namelijk de betekenis van de tussenrapportages. Dus bijvoorbeeld de zomernota, novembernote et cetera. Wij gebruiken die vooral om te rapporteren over de stand en de te nemen begrotingswijzigingen die in het kader van rechtmatigheid moeten worden afgetekend door de gemeenteraad. Daar zit nog een andere functie aan vast, namelijk een soort van forecast waarin we doorkijken naar de rest van het jaar. Maar we weten - dat is ook in de commissie EBF en ook in de WFA al een aantal keer aan de orde geweest - dat die forecast een beetje een troebele bril is. Om nu op basis van die troebele bril tussentijds te gaan bijsturen ... Als we dat in het verleden hadden gedaan, hadden we iedere keer met elkaar in een wiebelig bootje gezeten. Dat maakt dat we dus even goed moeten kijken naar wat de betekenis is van die tussenrapportages, hoe we dat beeld iets kunnen aanscherpen, dan wel hoe voorkomen we het beeld dat dit een scherp beeld is, wat het niet is? We halen in de organisatie en in onze omgeving signalen op over hoe het in de komende tijd zou kunnen gaan met de financiën. Maar we hebben niet de pretentie om hiermee te zeggen dat we een heel scherp beeld hebben dat we afkoersen op een tekort in 2024. Want de ervaring leert dat in de loop van de tweede helft van het jaar blijkt dat bepaalde projecten niet afgerond kunnen worden. Er zijn allerhande redenen waardoor er aan het einde van het jaar toch een positief saldo gepresenteerd gaat worden. We

zullen ook eerder moeten sturen op uitvoering en uitvoeringskracht dan nu en gaan bijsturen op financiën. Dat klinkt misschien een beetje raar van de wethouder Financiën, maar we sturen met name op de voorbereiding van de begroting van het jaar daarna.

**De voorzitter**

Dank u wel. Wethouder Peters.

**Wethouder Peters**

Voorzitter, dank u wel. Allereerst de gladheidsbestrijding. Een kenmerk van weer is natuurlijk dat het veranderlijk is. Ik ken nog niemand die het weer een jaar van tevoren op een goede manier kan voorspellen. Bijvoorbeeld in 2022 hadden we in de novemhernota 100.000 euro over op gladheidsbestrijding. Een eenmalige inzet kost best wel wat geld. Dus als je een paar inzetten hebt, kom je al snel tot een tekort. Als je geen inzetten hebt, kom je tot een overschot. Het is gewoon heel lastig om dat in te schatten. Dat is ook de reden waarom het op die manier in de zomernota is opgenomen. Overigens is het wel zo, dat staat er ook in, dat de prognose is dat er voor het hele jaar een tekort is van 125.000 euro. Op basis van de eerste twee kwartalen is gekeken naar hoe dat er dan in de laatste twee kwartalen uit zou zien. Dat is accurater dan hetgeen al begroot was.

**De heer Verreck, PvdA (interruptie)**

Dank voor het antwoord, meneer de wethouder via de voorzitter. Zouden we niet gewoon naar een gemiddelde kunnen gaan van wat we in de afgelopen tien jaar extra hebben uitgegeven aan die gladheidsbestrijding? Dan hebben we een betere prognose aan de voorkant. Er moet gemiddeld elk jaar 125.000, 150.000 of 200.000 euro bijgeschoven worden op die gladheidsbestrijding. Het gebeurt zelden dat we over hebben. Dat heb ik zelden meegemaakt in de afgelopen jaren. Dus laten we vooral naar het tienjarig gemiddelde kijken, zodat we een betere begroting kunnen maken voor dit punt. Dat zou natuurlijk veel makkelijker zijn dan dat we achteraf steeds moeten bijplussen. We kunnen dat gewoon veel beter prognosticeren.

**Wethouder Peters**

Volgens mij wordt de afweging elk jaar opnieuw gemaakt. Vorig jaar heb ik niet in de stukken kunnen bespeuren dat er een overschrijding of een onderschrijving was. Het jaar daarvoor was er dus een overschot. We proberen dat op een zo goed mogelijke manier te doen. Zoals gezegd, en dat klinkt heel erg simpel, maar het weer is heel vaak ook gewoon niet te voorspellen. U kent natuurlijk zoiets als buienradar. Of het nou nog over een week accuraat is meneer Verreck, ik betwijfel het.

Met betrekking tot de baten van de omgevingsvergunningen is dat best wel een complex verhaal. Je zag natuurlijk dat er voor de invoering van de Omgevingswet opeens een piek was net voor het eind van het jaar. Iedereen wilde het natuurlijk volgens de oude regelgeving en de regelgeving die bekend is, indienen. Je ziet tot op heden nog een bepaalde terughoudendheid als het gaat over het indienen van vergunningen en zeker als het gaat over grotere vergunningen. Maar daarnaast speelt ook nog het hele netcongestieverhaal. Op het moment dat voor grotere aanvragen onderzoeken moeten worden gedaan, die zijn best wel tijdrovend. Helemaal omdat de markt op dit moment, zeker als het gaat over de expertise die daarvoor noodzakelijk is, redelijk overspannen is. U ziet overigens die piek niet terug in de zomernota, want die piek gaat over vorig jaar. Als u het ook vergelijkt met gemeenten zoals Sittard-Geleen en Maastricht lopen we ongeveer in dezelfde tred. Dank u wel, meneer de voorzitter.

**De voorzitter**

Wethouder Vrusch.

**Wethouder Vrusch**

Ik kom als eerste terug op de vraag omtrent JENS. Dat betreft niet een bedrag van 5 miljoen euro. Dat is het bedrag dat voor drie gemeenten geldt. Het aandeel van Heerlen daarin is 3,7 miljoen euro. Dat is dus ook niet in de zomernota opgenomen, omdat destijds het tekort van JENS nog niet bekend was. In de zomernota worden alleen de volgens afspraak gemaakte gerealiseerde kosten opgenomen. Als we wel zien dat er kosten aan komen, nemen we die als een PM-post op, juist om daar aandacht voor te vragen. Daarna zijn die kosten bekend geworden en daarom is ook die RIB gestuurd, juist om daar de kosten duidelijk in uit te leggen.

De vraag is welke meerkosten we kunnen verwachten. Daarvoor hebben we de bijeenkomst op 21 mei georganiseerd, juist om aan te geven dat we ook met JENS op zoek gaan naar de draaiknoppen. Waar kunnen we aan draaien? Hoe kunnen we het efficiënter inregelen om de kosten te beteugelen en ervoor te zorgen dat ze niet verder stijgen? Om dat voor de komende jaren in te dammen, maken we nu een plan. Daarop komen we ook bij u terug in november bij de begroting om de kosten voor de komende jaren te bespreken. Dus dit is geen vertekend beeld naar buiten toe, maar het is de loop van zaken. Destijds was het nog niet bekend, dus daarom staat het met een PM-post erin.

Dan de vraag van D66 over de Kredietbank Limburg. Half juni hebben wij inderdaad de conclusie getrokken over wat het bedrag zou moeten zijn. Dat ligt nu eerst ter besluitvorming voor aan de Kredietbank Limburg. Die nemen daar op 3 juli een besluit over. Dan kom ik daar op 4 juli bij jullie op terug.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ik heb even die RIB erbij gepakt. Wellicht dat het niet goed is opgeschreven, maar hier staat, ik citeer: "Ook in 2024 gaan meerkosten aan de orde zijn. De omvang daarvan schatten we heden voor Heerlen op minimaal 5 miljoen euro. Dit op basis van de data uit het eerste kwartaal van 2024". Wat hier in de RIB staat, is dus niet juist.

**Wethouder Vrusch**

Wat in de RIB staat, is wel juist, maar we werken eraan om ervoor te zorgen dat die kosten minder worden.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Ja, maar u zegt net dat die 5 miljoen euro die ik aangaf niet correct was. Want dat gold voor alle drie de gemeenten. Hier in de RIB staat duidelijk dat we de omvang voor Heerlen heden schatten op minimaal 5 miljoen euro in 2024. Ik kan er niet meer van maken.

**Wethouder Vrusch**

Excuus, ik dacht dat u het had over de 5 miljoen euro van 2023. U heeft daar inderdaad gelijk in. Met de jeugdconsulenten erbij zitten we op 5 miljoen euro.

**De voorzitter**

Dank u wel. Dan heb ik nog twee antwoorden te geven. De eerste naar meneer Verreck toe. Natuurlijk balen wij enorm van die ziekteverzuimcijfers. U geeft aan dat we al 10 jaar boven het landelijke gemiddelde zitten. Dat is niet goed. We hebben in het verleden met een dienst wel langer een contract gehad. Nu hebben we een korter contract gehad, omdat we ook vonden dat het niet goed genoeg ging. We zijn samen met de nieuwe arbodienst en het management keihard bezig in trainingssituaties over gesprekstechnieken, wat je precies kunt doen in preventie en

vroegsignalering en welke instrumenten je ter beschikking hebt. We zitten er bovenop in de hoop dat we nu dit jaar toch echt een tendens zien dat het omlaaggaat. Daar blijven we voor knokken totdat het omlaaggaat.

Meneer Janssen had het terecht over het behouden van je jonge personeel. Met al die bezuinigingen moet je ook oppassen dat niet juist je talenten wegvliegen. Ik kijk eens even omhoog en ik zie een prachtige afspiegeling. Het zijn niet allemaal ambtenaren, maar als ik kijk, zie ik een hele mooie afspiegeling van het ambtelijk apparaat van de gemeente Heerlen, van geweldige senioren tot hartstikke goede junioren, van mensen die gewoon vanuit hun stage gekomen zijn, en zich nu heel erg jong gaan voelen trouwens, en hier ook gewoon zijn komen werken. We doen er dus alles aan om jong talent aan te trekken. Dat doen we met strategische personeelsplanning, opleidingen en vooral door heel leuk werk te bieden. Als je aan een heleboel van deze mensen vraagt waarom ze nou voor Heerlen hebben gekozen, is het juist vanwege de uitdaging die wij te bieden hebben. Een interruptie van de heer Van Zutphen.

#### **De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

U brengt terecht boven naar voren, maar kijk eens wat voor jong talent er achter u zit. Vijf piepjonge wethouders.

#### **De voorzitter**

Maar die hebben geen ambtelijke status zoals deze mensen. Ik werd op hen aangesproken.

#### **De heer Van Zutphen, SP**

Met wethouder De Beer notabene als senior, zo'n jonge hond.

#### **De voorzitter**

Maar dat komt doordat de wethouder Ouderenbeleid het vitaal ouderenbeleid nog jonger wil maken. Dat was het antwoord. Dan zijn we rond. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Géron en meneer Daamen.

#### *Tweede termijn*

#### **Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Uit interesse: ik had een vraag gesteld over die verkeerscamera's die veel duurder blijken uit te vallen. Toen dacht ik dat we in die periode misschien zijn overgestapt van Chinese camera's naar Europese camera's. Er is een onderzoek geweest van de NOS.

#### **De voorzitter**

Als dat zo is, komen we er bij u op terug als het daaraan ligt. Meneer Verreck.

#### **De heer Verreck, PvdA**

Ik had een vraag over wat nu uitvoeringskracht is. Daar heb ik geen antwoord op gekregen. Ik realiseer me dat ik een vraag ben vergeten. Op pagina 20 van 33 hebben we het over de norm van inhuur door derden. Die hebben we op 10% gezet en die zit nu op 10,2%. Daar zal ik nu voor vallen. Ik ben dan benieuwd of we daar niet gewoon een keer een getal aan moeten koppelen. Moeten we niet zeggen dat we gaan budgetteren? We gaan maximaal 10 miljoen euro, of 5 miljoen euro, of 200.000 euro inzetten. Ik ben heel benieuwd over wat voor bedrag we praten in het kader van onze begroting. Want dat is misschien wel een veel interessantere manier om dit in kaart te brengen, dan om te zeggen dat het 10% moet zijn, terwijl we heel veel mensen inhuren die allemaal 200.000 euro per jaar kosten. Dat is natuurlijk de grote vraag.

Wat voor effect heeft dat nou op onze begroting?

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Dank u wel, voorzitter. Ik ga er niet meer te lang op in. Ik hoef ook geen gelijk te krijgen, maar ik ben toch niet tevreden met het antwoord van de wethouder. Op momenten dat ik een verlies laat zien van 2,7 miljoen euro en er 5,6 miljoen euro gaat bijkomen, is dat nogal substantieel. Ik ben zelf bij die raadsinformatieavond geweest van JENS en de verwachting is ook gewoon dat het in 2024 en 2025 zo doorzet. We laten een cijfer zien van 2,7 miljoen euro, terwijl het 5,6 miljoen euro hoger is. Dat is toch niet reëel?

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Daamen.

**De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang**

Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vraag gesteld over die 100.000 euro voor die facilitaire kosten. Die vraag was niet beantwoord.

**De voorzitter**

Daar komt de wethouder Facilitair op terug. De heer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. Ik zie de wethouder al op z'n stoel wippen, want hij wil heel graag nog iets vertellen over de Einsteintelecoop en de motie die aangenomen is. Het zou mooi zijn als hij dat nog even doet.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Pauwels.

**De heer Pauwels, CDA**

Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag over de toegenomen drukwerkkosten van 100.000 euro. Ik heb deze vraag niet gereserveerd voor u, maar gereserveerd voor ons als raad, omdat elk raadslid wordt geacht daarin het goede voorbeeld te geven wat betreft de digitale post. 100.000 euro meer en dat gaat op aan uitbestedingskosten aan externe repro's. Dan komt bij mij de vraag op of we de interne repro's nog eens opnieuw moeten bekijken of daar nog wat in het verschiet zit om nog meer mee te kunnen doen en daardoor extra kosten te kunnen besparen.

**De voorzitter**

Dank u wel. Ik geef het woord aan wethouder De Beer.

**Wethouder De Beer**

Ja, Einstein. Toevallig ben ik daar recent op bezoek geweest, althans bij de modelopstelling in Maastricht. Dat is dus een persoonlijk lijntje. We hebben binnenkort ook nog een gesprek met de gedeputeerde. Dus ik zal de wens van de raad nog eens overbrengen en ook kijken in hoeverre er ruimte is om daar verder het gesprek over te voeren.

De meubels zijn een facilitair ding. Dan kijk ik even naar achter. Maar het heeft een

begrotingstechnische achtergrond waarom die post hier is opgevoerd. Namelijk vroeger, heel lang geleden, was het zo dat als er voorstellen kwamen die in afwijking waren van de begroting, dan legden we die afzonderlijk voor aan de raad. Dat was vaak een heel pakket aan begrotingswijzigingen. Op een gegeven moment heeft de raad afgesproken, in samenspraak met het college, dat we dat niet meer willen. Doe voor ons die begrotingswijzigingen maar twee keer per jaar achteraf bij de tussenrapportages, dus bij de zomernota, de novembernota. Degenen die niet gevangen kunnen worden door die twee tussenrapportages worden verwerkt in de jaarrekening. Dat is de reden waarom die nu in de zomernota voorligt. Dus met het vaststellen met de zomernota accordeert u alsnog de begrotingswijziging op dat punt. Zo zijn er meerdere begrotingswijzigingen, want dat is de essentie van de zomernota. Ik zie u even kijken.

Dan JENS. Ik wil even in de bres springen voor mijn collega. Wat we namelijk doen met zomernota en andere tussenrapportages is dat we de foto op dat moment maken. Dat is de informatie op dat moment. Dat is vaak op die dag het beeld. Binnen een paar uur, laat staan binnen een paar dagen of binnen een paar weken, verandert dat financiële beeld heel snel. De vraag is wanneer je nou die foto vastklikt. Die moeten we op een gegeven moment gewoon vastzetten. Dat hebben we ook gedaan gericht op de kalender die we met de raad hebben afgesproken over wanneer de zomernota in de raad moet, wanneer die in de raadscommissie moet, wanneer die in het college moet en wanneer die dan ambtelijk wordt voorbereid. Dat is dan het plaatje waarmee we werken. Dat neemt inderdaad niet weg dat de volgende dag al of de volgende week er nieuwe informatie kan komen die feitelijk ook meegenomen had kunnen worden in de zomernota. Maar dan blijven we die zomernota voortdurend aanpassen. Dat is de reden waarom we hebben gezegd dat we de zomernota hebben. Voor alle informatie die daarna komt en als die van behoorlijk gewicht is, geldt dat we de informatieplicht hebben richting de raad om die bijvoorbeeld via een raadsinformatiebrief aan u te melden. Dat u dan vervolgens zelf met die bedragen gaat rekenen en gaat zeggen dat het tekort in de zomernota groter is, dat kan. Maar dat is niet wat we nu voorleggen.

#### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Dit is de laatste interruptie. Ik kan u helemaal volgen, wethouder. Als het om 100.000 euro gaat, zeg je voor dat bedrag dat het niet essentieel is. Dat gebeurt ook in de praktijk. Een accountant die een jaarrekening opmaakt en na het tijdstip achter iets komt, als het dan niet essentieel is, laten we zeggen 100.000 euro, dan kan ik dat begrijpen. Maar dit is nogal een bedrag: 5,6 miljoen euro op een verlies van 2,7 miljoen euro. Ik blijf erbij. Het geeft toch een behoorlijk vertekend beeld van onze financiële situatie. Bent u dat met mij eens?

#### **Wethouder De Beer**

Dat ben ik zeker met u eens. De informatie uit de zomernota gecombineerd met de informatie uit de raadsinformatiebrief is dan ook weer informatie die we gebruiken in opmaat naar de voorbereiding op de begroting.

#### **Wethouder Gelderblom**

Er was een hele korte vraag gesteld over de repro. Dit is het tweede jaar dat gewerkt wordt met externe repro's. Ik denk dat het nog te kort is om te zeggen dat we terug moeten naar een interne repro, maar ik denk wel dat dit soort bedragen nopen tot een evaluatie. Dus ik doe de toezegging dat we daar nog eens goed naar gaan kijken en dat we dan iets meer de tijd nemen voordat we een eventuele heroverweging doen. Ik zou dus bij deze willen toezeggen dat we voor het komende jaar daar goed naar gaan kijken.

#### **De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Ja, aansluitend. Hoe zit het met de koffie? Is die nog steeds zo duur? Want in de jaarrekeng valt dat ook onder faciliteiten neem ik aan.

### **Wethouder Gelderblom**

Het is wel mooi dat binnen en buiten het college de heer Van Zutphen mij nooit met rust zou laten over faciliteiten. Dat is een onderdeel van mijn portefeuille waar ik nooit bewust ja tegen heb gezegd, maar mij wel tot het einde der tijden zal achtervolgen, vrees ik. De befaamde koffiëoorlog in Heerlen duurt voort. Dat heeft ook een juridisch aspect en over lopende juridische zaken doen we natuurlijk geen uitspraken. Maar zodra er duidelijkheid over is en de koffiëoorlog is beslecht, dan hoort u dat als eerste.

### **De voorzitter**

Dan nog de inhuur, de vraag van de heer Verreck. Dit is bewust een percentage. Het is 10% van je personeelslasten. Dat doen we bewust, omdat elke gemeente dat doet en je daarmee ook gewoon een geweldige vergelijking hebt. Plus, je kan het aan het budget relateren: 10% van je personeelslasten. Overigens hebben we intern gezegd dat het op dit moment in voorbereiding op de begroting en meerjarenbegroting 'nee, tenzij' is. We hebben er wel onmiddellijk op ingegrepen. Jongens, wees voorzichtig met inhuur. We gaan in de begroting wel kijken of we er nog iets meer mee moeten doen. Dat kunt u ook van mij aannemen. Daar heeft ook die uitvoeringskracht mee te maken. Wat kan je met het personeel in zijn totaliteit nog? In een arbeidsmarkt die zo onder druk staat, moet je dus veel meer gaan werken aan strategische personeelsplanning. Wat kan je nou wel en wat kan je niet? Wat kan je binnenlaten en wat moet je laten liggen? Dat is wel continu flexibel omgaan met de capaciteit die je hebt en dus ook naar je opgaven kijken of we het wel of niet aankunnen. Daar hangt ook weer die externe inhuur mee samen. Want als je het niet meer aankan, en je wilt niet meer inhuren, dan moet je misschien ook hier ooit tot een discussie komen dat we het niet uit kunnen voeren op een bepaald moment. Maar dat is een discussie die we in de meerjarenbegroting gaan meenemen.

Dan hebben we alle vragen beantwoord en kom ik tot stemming over de zomernota. Wenst iemand stemming over de zomernota? Ja. U wordt geacht te hebben tegengestemd. Iedereen verder akkoord? Met de FVD die wordt geacht te hebben tegengestemd, is dit voorstel aanvaard.

## **7. Kaderbrief 2025**

### **De voorzitter**

Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Heine.

*Eerste termijn*

### **Mevrouw Heine-van Dartel, CDA**

Dank u, voorzitter. Voorzitter, het CDA Heerlen ondersteunt de uitgangspunten en opgaves van de kaderbrief. Maar voor onze fractie is vooral de leefbaarheid van de wijken heel belangrijk. Het college heeft hier ook heel veel voor gedaan. De basis moet op orde zijn. Dat staat in de nota, maar dat geldt ook voor de leefbaarheid van onze wijken. Daarom moet het college ook met alle macht zoeken naar subsidies en fondsen om hier meer geld voor binnen te halen. Zeker als we dadelijk in het ravijnjaar komen. Vandaar de motie die we samen met de SP, PvdA en Partij Hoensbroeks Belang indienen. Ik zal niet de hele motie herhalen, want die staat in iBabs. Het belangrijkste is dat we het college verzoeken om te onderzoeken hoe we zo veel mogelijk externe middelen kunnen binnenhalen ten behoeve van de leefbaarheid van de buurten en een zo sterk mogelijke aanvraag te schrijven voor een maximale bijdrage uit het leefbaarheidsfonds van de provincie, met als doel dat al deze middelen ten goede komen van de buurten.

Verder geldt leefbaarheid ook voor de toestand van de woningen. Daar laat vooral Woonpunt in Meezenbroek steken vallen. Op de Pieter Breughelstraat, Paulus Potterstraat en Breitnerstraat is er schimmel in huis en water in de kelders. Bij klachten wordt gewoon gezegd dat de kelder niet meer gebruikt dient te worden. De gezondheid van onze burgers staat hier op het spel. Wij verzoeken het college dan ook dringend om met Woonpunt aan tafel te gaan en dit op te lossen. Dat was het, voorzitter.

**De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Géron.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Dank u, voorzitter. Het gaat over de motie waar mevrouw Heine het over had. In het dictum staat het verzoek om zo veel mogelijk externe middelen binnen te halen voor die leefbaarheid in de buurten. Ik wil graag van het college horen of deze motie daaraan bijdraagt en dat er dus nog meer gebeurt dan er al gebeurt. Want ik ben ervan overtuigd dat daar alle inzet op gegeven wordt.

Dat tot zover de motie. En dan de bijdrage over de kaderbrief?

**De voorzitter**

Ja, die doet u dan ook. Graag.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Prima. We verkeren in hoop en vrees over de nabije toekomst. We houden de rode draad aan, zoals is uitgetekend in de meerjarenbegroting. Daarbij volgen we een viertal opgaven. Voor opgave vier, wonen, ruimte en duurzaamheid, het volgende. De landelijke ambitie is om in 2050 energieneutraal te zijn als land met een tussenstap in 2030 van 55% CO<sub>2</sub>-reductie. De eerste CO<sub>2</sub>-reductietrap is makkelijk te nemen. Dat is laaghangend fruit, zou je zeggen. Maar ook daar moeten we hard voor bijtrekken.

Een vraag die opkomt, is hoe we onze infrastructuur gaan aanleggen en bestaande onderhouden zonder fossiele energie. Terug voorwaarts naar de Romeinse tijd? Staal, beton, kunstmest en kunststoffen komen voor 100% uit de fossiele energie. Dat zijn juist de pilaren van onze huidige maatschappij. De toename van CO<sub>2</sub>-equivalenten komt vooral door de verbranding van aardolie, aardgas en steenkool. Door de gestegen consumptie van energie en andere grondstoffen en daardoor de toegenomen aantasting van de leefbaarheid, overschrijden we de draagkracht van de aarde. Zonder broeikasgassen zou de aarde ijskoud zijn, namelijk -18 graden Celsius. Dat is ook niet goed. Maar met te veel broeikasgassen wordt het te heet. Dat zien we bijna dagelijks, bijvoorbeeld met doden ten gevolge van hitte, overstromingen of bosbranden. Wat ik wil zeggen is dat we op duurzaamheid aandacht moeten blijven leggen.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik volg met heel vele interesse allemaal berichten over het warmer worden of minder warm worden van de aarde. In het weekend stonden er twee of drie pagina's in de Volkskrant over het feit van de wisseling van de stromen. Van alles stond er te gebeuren en dat het hier juist kouder zou worden. Wat kunt u mij nu adviseren waar de waarheid ligt? De ene zegt dat het warmer wordt en de ander zegt dat het kouder wordt. De Volkskrant is natuurlijk niet zomaar wat. Misschien kunt daar nader advies over geven.

**De voorzitter**

En anders over hoe we de Kaderbrief kunnen vaststellen.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Dat denk ik ook.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Maar dan wel met gelijkblijvende temperatuur!

**De voorzitter**

Nou die loopt hier wel op trouwens. Mevrouw Géron.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Ik denk niet dat we hier nu een klimaatdiscussie moeten houden. Ik denk dat we dat beter kunnen doen als we het over duurzaamheid hebben. Ik denk dat het in een van de volgende commissies aan de orde gaat zijn. Wat ik wil zeggen, is dat ons van alles te wachten staat. Ik zal pleiten voor een klimaat- en crisisbestendige stad. Zodat we echt bekendstaan als voorloper in klimaat en een crisis aankunnen. Als dit bekend wordt, dan zal Heerlen onweerstaanbaar zijn voor Randstedelijke migranten die tegen stijgende zeespiegels aankijken. Ook jongeren zal dit aanspreken. Hier is ruimte om zich te ontplooiën en een leven op te bouwen. We hebben dus vandaag een verduurzamingsoffensief ontvangen wat echt de moeite waard is en waar we ons in gaan verdiepen.

De Partij voor de Dieren gelooft in een aantal prioriteiten, zoals energieneutraal bouwen, circulair en demonteerbaar bouwen en barrières met de buurlanden wegwerken bijvoorbeeld.

Dan even over dierenwelzijn. Daarbij moeten we bij de les blijven. Zeker als er enigszins sprake is van dierenmishandeling of vreemde omstandigheden waarin dieren verkeren. Dan moet je adequaat optreden en de beschikbare middelen inzetten. We hebben onlangs in de krant gelezen dat er zieke en verwaarloosde katten zijn bij een broedfokker die meermaals is betrapt op broedfok met andere dieren.

Even over bomen, er is een beleidsnota toegezegd, althans dat meen ik gehoord te hebben. Laten we de lijst met beschermde bomen snel uitbreiden. Dan zijn die bomen niet meer vogelvrij. Bij herinrichtingen moet het behoudt van bomen het uitgangspunt zijn en niet zoals op de Ganzeweide, naar horen zeggen, waar eerst bomen gekapt zijn, parkeerplaatsen gemaakt zijn en waar we nu weer gaan herinrichten en vergroenen. Schade en schande.

De financiën zijn schaars en de temperatuur stijgt. Dan is de enige oplossing dat de bomen blijven staan. Denk vijf keer na bij werkzaamheden in de openbare ruimte. Boombehoud moet er zijn, omdat onze medewerkers en onze inwoners dat willen.

Dan heb ik nog een klein stukje over burgerparticipatie. In Heerlen is de deelname aan de samenleving relatief laag. Maar als je dan kijkt naar bijvoorbeeld carnaval, naar het aantal wagens en groepen die samenwerken in een geweldig grote stoet, dan weet ik niet waar het pijnpunt ligt. Het ontbrekende vertrouwen in de overheid? We zijn een eind op weg met het burgerberaad. Daar mag het niet bij blijven. Er liggen genoeg onderwerpen om met de burger in gesprek te gaan. Daarbij is de Partij voor de Dieren van mening dat we burgerparticipatie moeten omdopen naar overheidsparticipatie.

In het kader van het Partij voor de Dieren-betoon dat ik net heb gehouden, willen we ook wijzen op fietsverkeer dat we willen stimuleren. Maar dat moet vooral veilig zijn. Bovendien slippen de wijken dicht. De parkeerdruk is te hoog, maar gelukkig hebben we een bureau in de arm genomen om adviezen op te lepelen. Zouden burgers hier niet kunnen helpen, onderweg naar een volgend burgerberaad? Wij wachten de komende begroting met spanning af.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Van Zutphen.

**De heer Van Zutphen, SP**

Voorzitter. Ik kan u blij maken. Ik zal het relatief kort houden, want de kaderbrief geeft alleen maar een proces weer, namelijk de Ladder van Lodewijks-plus. Onze fractie had eerlijk gezegd graag alvast een wat nadere duiding gehad over de invulling. Maar we begrijpen dat het op dit moment te vroeg was. Des te meer is het college nu aan zet om voor de begroting 2025 en meerjarenbegroting vanaf 2026 met voorstellen te komen. Wij zijn daar uiterst benieuwd naar. Het moge duidelijk zijn dat met name trede zes van de Ladder van Lodewijks onze heel bijzondere focus heeft. Die heeft hij zelf niet bedacht, maar die hebben we er in de coalitie aan toegevoegd. Die gaat over het sparen van mensen, de inkomens van kwetsbare mensen. Naast wat ik net zei, denk ik dat het van belang is voor sowieso de inwoners van Heerlen, voor de economie en onze stad, dat we blijven investeren in de stad. Want juist ervaringen uit het verleden leren dat investeren goed is voor de stad, maar ook leidt tot financieel rendement. Dus om nu ... Ik zal die vergelijking toch maar weer even maken met het boek van Kuifje: De krab met de gulden scharen. Daarin zet kapitein Haddock zijn roeispanten op zijn reddingsbootje in de fik zet. Laten we die fout niet maken. Laten we eerder extra investeren in de roeispanten die ons vooruithelpen dan dat we daar het mes in gaan zetten.

**De voorzitter**

Heerlijk. Na Marx en de Bijbel nu ook Kuifje. Wij genieten. Meneer Dragstra.

**De heer Dragstra, D66**

Dank u wel, voorzitter. Met deze kaderbrief starten we met het slaan van piketpalen voor het proces voor de begroting van 2025. Het proces is spannender dan in andere jaren, omdat we als gemeente waarschijnlijk tientallen miljoenen structureel moeten gaan bezuinigen. We hebben het er natuurlijk wel vaak over gehad. D66 staat voor financieel gezond beleid. Dat betekent niet dat risico nemen dat daar niet bij hoort, maar wel dat de risico's beheersbaar en binnen de perken blijven. Financieel verstandig beleid met het oog op toekomstige ontwikkelingen, zoals de verwachte stijgende lasten in het sociaal domein.

Als Heerlen hetzelfde zorgniveau wil leveren, moet de gemeente verhoudingsgewijs meer budget gaan besteden om aan haar zorgtaken te voldoen. Hoe kijkt het college, ook met het oog op aankomende investeringen, hier tegenaan?

Voorzitter. Wat D66 betreft, moet er ook op de ontwikkelingen van het ravijnjaar geanticipeerd worden in de begroting van 2025 en in de meerjarenbegroting. Anticiperen betekent ook duidelijke keuzes maken. Met welke projecten gaan we aan de slag? Welke projecten temporiseren we nu? We komen er niet onderuit om een aantal ambities in de ijskast te zetten. Daar moeten we ook eerlijk over zijn. De bezuinigingsopgave gaat overal in de stad pijn doen. Dat moeten we goed voor ogen houden in alle keuzes die we maken. Uiteraard vragen we daarin ook aan onze verbonden partijen, zoals de GR'en, om daaraan bij te dragen, zoals we ook in de meerjarenbegrotingen al hebben opgeroepen.

Verder voorzitter, wat D66 betreft, zijn er drie grote prioriteiten voor de aankomende jaren. Zuyd Hogeschool naar het centrum, de gebiedsontwikkeling van het Willemskwartier en de herstructurering van Hoensbroek Centrum voor een leefbaar en compact Hoensbroek Centrum. Wat ons betreft, moet daar in de aankomende begroting en de meerjarenbegroting sowieso ruimte voor vrijgemaakt worden. Deze ontwikkelingen zijn zo enorm belangrijk voor de ontwikkeling van onze stad. Daar hebben we natuurlijk wel vaak voor gepredikt. Graag horen we van het college hoe zij het belang van deze projecten zien. Het liefst met de toezegging dat deze projecten ook in de begroting en meerjarenbegroting ondergebracht gaan worden.

Naast deze grote projecten zijn er ook nog een aantal andere projecten die wat ons betreft prominent moeten plaatsvinden. Dat is als eerste de burgerbegroting, de lobby voor de intercity tussen Aken, Heerlen en Eindhoven, vergroening van schoolpleinen en voor het creëren van voldoende studentenhuysvesting. Kan het college een tipje van de sluier oplichten over wat daar de stand van zaken van is?

Voorzitter, tot slot de grootste uitdaging van deze tijd, namelijk de energietransitie. Dat is een opgave die in Heerlen nog groter is dan op andere plekken in ons land. Zeker als we daar ook ons erfgoed in willen behouden. Daarin is veel mogelijk, maar het kost natuurlijk geld. Net als het ondersteunen van inwoners bij het aanbrengen van goede isolerende maatregelen en andere verduurzamingsmaatregelen. Het kost geld en ambtelijke capaciteit. Wat ons betreft moet daar voldoende budget voor vrijgemaakt worden. Dus we vinden het goed om te zien dat er in de jaarrekening 1,05 miljoen euro overgezet wordt naar het programma duurzaamheid. We wachten de uitwerking verder af. We zien dat graag beantwoord in de commissie.

Voorzitter, tot zover.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer Rozestraten.

### **De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. Over de huidige financiële situatie van de gemeente Heerlen is al heel veel verteld, ook in de andere onderwerpen die al langs zijn gekomen. 2023-2024 heeft toch forse tekorten en 2025 zal waarschijnlijk niet beter worden. Dus als OPH maken wij ons ernstige zorgen over de financiële situatie in de nabije toekomst. Dan natuurlijk nog helemaal met het ravijnjaar van 2026 dat er nog gaat komen. Kijkende na de kaderbrief is er reeds rekening gehouden met investeringen van 12,9 miljoen euro voor het Romeins museum en de 13 miljoen euro voor het Cinema Royal filmhuis. Er is geen rekening gehouden met het centrumbad, Hoensbroek centrum, net ook al aangehaald, verdere investeringen die nodig zijn voor de verhuizing van Zuyd Hogeschool, Heerlen Noord zal ongetwijfeld ook weer geld nodig hebben. Dan nog de ambitie van Heerlen om culturele hoofdstad van Europa te worden. Daar heb ik vanmiddag nog even op zitten googelen. Dat heeft Leeuwarden 104 miljoen euro gekost. Dat heeft weliswaar ook 60 miljoen euro opgebracht. Alleen waren helaas de kosten en de opbrengsten niet altijd bij dezelfde partij, helaas. Wat dat betreft zijn er toch wel ernstige zorgen rondom de voorliggende kaderbrief.

Ook de OPH is natuurlijk wel heel ambitieus voor onze stad, maar dan wel op een realistische wijze en niet om deze investeringen straks af te wentelen op onze burgers. Wie gaat dit allemaal betalen? Dat zijn inderdaad onze burgers. Dan horen we de SP toch alweer zeggen: "niet bij de laagste inkomens, maar dan dus vooral weer bij de midden- en hogere inkomens". Juist op het moment dat we Heerlen aantrekkelijk willen maken, zowel economisch en als woonstad is dat een hele zorgelijke ontwikkeling.

Kijkende naar de kaderbrief willen wij toch ook naar de Ladder van Lodewijks kijken die wordt genoemd in deze kaderbrief. We verwachten dat het college dit concreet gaat aangeven. Misschien nu al enige tip van de sluier, maar dat moet zeker ook gebeuren tijdens de algemene beschouwingen in november. Ik kijk naar stap een en stap twee, doelmatiger werken en anders organiseren. U schrijft al in de kaderbrief dat u heel veel van de gemeentelijke organisatie verwacht op dit gebied. We kunnen daar forse bezuinigingen gaan realiseren.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor stap drie en stap vier, het vertragen van projecten en het heroverwegen van projecten. Wat ons betreft willen we dan ook heel concreet weten aan welke projecten u denkt. Aan welke termijnen van vertragingen denkt u concreet? Welke projecten vallen er af als er te weinig financiële middelen zijn? Stap 5 - en dat is ook gelijk de laatste - is

het vergroten van de lastendruk van onze burgers. Wij hebben stap 6 niet in overweging genomen. Als we kijken naar deze genoemde ambitie en investeringen, dan komen wij toch al op een bedrag uit dat zeker boven de 50 miljoen euro gaat liggen. Wat betekent dit dan concreet voor de lastendruk concreet van onze burgers, en dan vooral dan weer in de midden- en hogere inkomens? Dat zouden we dan echt graag concreet van u willen weten.

Daarnaast hebben we ook nog de 25 miljoen euro die we terug willen halen bij de burgers in het kader van het ravijnjaar. Dus dat wordt dan een dubbele verhoging. Daar wordt de Ladder van Lodewijks meteen overgeslagen, want in het artikel van 24 mei in de Limburger wordt in feite al gezegd dat het bij de burgers wordt opgehaald.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Zegt de OPH nu dat er per definitie lastenverhoging moet komen? Want ik kan uw verhaal niet helemaal volgen. Als u inderdaad vindt dat er lastenverhoging moet komen, hoe stelt u dan voor dat die lastenverhoging verdeeld wordt?

**De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen**

De OPH stelt dat niet concreet. Er staat wel in de Limburger op 24 mei dat de bezuinigingen voelbaar zullen zijn in de hele stad, dus bij alle burgers. Dat betekent dat het een lastendrukverhoging met zich mee zal brengen, namelijk die 25 miljoen euro. Voor de 50 miljoen euro of het bedrag rondom de 50 miljoen euro gaan we een reactie krijgen conform de Ladder van Lodewijks.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

De Limburger is natuurlijk een krant. Met alle respect, maar dat is niet het college. Natuurlijk zit er vooralsnog een gat van 25 miljoen euro. Maar wat stelt u dan voor? Wel lastenverhoging of geen lastenverhoging? Bezuinigingen of geen bezuinigingen? U heeft een verhaal over wat u allemaal niet wil, maar wat wilt u nu wel?

**De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen**

Wij willen het liefste geen lastenverhoging voor de burgers, dat er keuzes worden gemaakt, dat we op basis van doelmatiger werken en anders organiseren veel geld kunnen besparen en dat we een aantal zaken heroverwegen, uitstellen en misschien wel afstellen. Dat is onze keuze.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Wie heeft gezegd dat er lastenverhoging komt? Dat heeft helemaal niemand gezegd. De Limburger heeft iets geroepen blijkbaar, maar ...

**De voorzitter**

Laten we het via mij lopen. Het is niet de bedoeling dat we naar elkaar gaan wijzen. Meneer Janssen was de eerste die een vervolginerruptie had.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

Ja, dank u wel voorzitter. We mogen dadelijk de wethouder even laten commenteren op zijn citaat in de Limburger. Dat betekent fors bezuinigen. De pijn zal in de hele stad voelbaar zijn. Lastenverzwaring voor burgers is volgens De Beer onontkoombaar. Als het college daar gewoon op reageert, dan hoeven we hier die discussie niet te voeren en dan kunnen we daarna in de tweede termijn braaf verder met ...

**De voorzitter**

Ik vind het een goede suggestie. Ik zie meneer Dragstra er ook mee instemmen. Of wilt u toch nog?

**De heer Dragstra, D66**

Misschien wel even ter verduidelijking dat wij niet per se pleiten voor een lastenverhoging. Dat is natuurlijk ook de uitwerking van het college. Maar dat de bezuinigingen voelbaar gaan zijn in de hele stad is niet per se een lastenverhoging. Ook als een project niet doorgaat of een buslijn wegvalt. Allerlei zaken kunnen ervoor zorgen dat het voelbaar is in de stad. Het hoeft niet per se een lastenverhoging te zijn. Dit even ter toelichting.

**De voorzitter**

Meneer Rozestraten, maakt u uw betoog af.

**De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen**

Ik denk dat ik klaar was met de eerste termijn.

**De voorzitter**

Prima, dank u wel. Meneer Van den Berg.

**De heer Van den Berg, VVD**

Voorzitter, stevenen we in financiële zin af op een gemeentelijke tragedie? Dat is de vraag die iedereen zo'n beetje bezighoudt. Rijksbesluiten die buiten onze invloedssfeer liggen, maar waar we wel mee te dealen hebben. We staan aan de vooravond om harde keuzes te maken. Op voorhand wensen we het college veel wijsheid toe om tot een evenwichtige en sluitende begroting te komen.

Voorzitter, voorafgaand aan het compleet maken van de begroting is het aan ons als raad om ze nog wat mee te geven. Dat is precies zoals we dat hebben ingericht. Maar laten we elkaar niet voor de gek houden. Dit keer gaat het echt anders worden. We hebben een globaal idee van wat komen gaat, maar we weten niet wat we voor Heerlen echt kunnen verwachten. Zodanig is het wat ons betreft jammer dat het relatief vaag blijft in de kaderbrief. We zouden het prettig hebben gevonden als het college ons alvast iets meer op het pad zou hebben meegenomen. Een serieuze winstwaarschuwing was op zijn plaats geweest.

De VVD herkent zich overigens wel helemaal in het hanteren van de Ladder van Lodewijks. Het is een ladder die niet betekent dat bezuinigingen evenredig over de trappen verdeeld moeten worden, maar dat elke volgende trap, of beter gezegd bezuinigingsstap, pas gezet wordt als de vorige trede maximaal is uitgeput. Dat betekent voor de VVD zoals bekend dat het verhogen van de lasten pas als een laatste of beter gezegd voorlaatste redmiddel kan zijn. Pas als er maximaal is ingezet op het besparen van kosten door een efficiëntieverbetering, het anders organiseren en het uitstellen en schrappen van uitgaven en projecten, pas dan en alleen dan mag er gekeken worden naar de lokale lasten.

Voorzitter, onze fractie gaat het college het volgende meegeven. Leg ons te allen tijde een sluitende en evenwichtige begroting voor. Een begroting die een goede en evenwichtige vertaling is van onze taken en doelstellingen. Een begroting met een reëel en consistent toekomstgericht beeld. Een begroting met de afgesproken parameters waaronder ten minste een weerstandscapaciteit van 2% van de begroting. Een begroting met blijvend perspectief op zoet voor onze stad en onze inwoners. Een begroting waar we laten zien dat we blijven investeren in projecten die onze stad vooruit helpen in haar ambitie om in 2050 100.000 inwoners te hebben. Op zich is dat in een vergrijzende regio al een uitdaging van jewelste. We zouden het dan ook in de begroting in scope willen zien hoe we naar 100.000 inwoners toewerken. Welke piketpalen

gaan we slaan om die ambities ook echt waar te kunnen maken?

Maar we komen er niet onderuit om nog geconfronteerd te worden met zuur. Voor de VVD is het belangrijk dat daar waar zuur aan de orde is, de communicatie daaromtrent duidelijk en begrijpelijk moet zijn. Niet alleen dat, de pijn die dat met zich meebrengt moet evenwichtig verdeeld worden onder alle bewoners, bedrijven, instituten en wat nog meer in onze gemeente. Iedereen moet indien nodig de broekriem aanhalen en waar nodig mee bezuinigen. Vanuit dat perspectief zouden we graag een paar scenario's in de begroting willen zien.

Voorzitter, u schetst in uw brief opgaven die we als fractie kunnen onderschrijven. Het komt er ook op aan om realiteitszin te prediken en het woord bij de daad te voegen. Om u een voorbeeld te geven, daar waar we bijvoorbeeld in ons coalitieakkoord spreken over rigoureuze vergroenen, moeten we misschien pas op de plaats maken in plaats van alles in deze coalitieperiode te willen regelen.

Het niveau op de thema's werk, onderwijs, inkomensvoorziening en maatschappelijke ondersteuning moet op orde blijven. Maar ook hier moeten we de tering naar de nering zetten, kritisch blijven op hetgeen we aan de voorkant met elkaar afspreken en anderzijds ook het lef hebben om af te wijken van vanzelfsprekendheden. Geld wat we niet hebben of kunnen krijgen, kunnen we niet uitgeven.

Over aandacht en geld voor Heerlen-Noord heeft Heerlen-Noord niet te klagen. De waarschuwing die we daarbij nog een keer willen geven, is dat het voortdurend framen van hoe slecht het gesteld is met dit stadsdeel tegelijkertijd onrecht doet aan de vele goede plekken in dit stadsdeel. Niet iedereen zit namelijk te wachten op voortdurende negatieve aandacht. Geef aan het Nationaal Programma Heerlen-Noord mee dat daar waar wat meer balans in gezocht moet worden. Dat evenwicht mag ook worden vertaald in financiële zin. Versterk het goede. Hierbij aan de indieners van de motie de vraag of zij bereid zijn hieraan toe te voegen om daar waar het over Heerlen-Noord gaat, ook de samenspraak op te zoeken met het Programma Heerlen-Noord. Voorzitter, over ons centrum wordt veel gesproken. Iedereen is het met ons eens dat hier de sleutel ligt voor de toekomst van het succes van onze stad, en ik durf zelfs te beweren voor onze regio. Wonen speelt hier een belangrijke rol in. Als kwalitatief woningaanbod achterblijft, blijven de stad en regio ook achter. We zullen nadrukkelijker moeten laten zien hoe we het verschil gaan maken. Geld helpt, maar wat misschien nog meer gaat helpen, is het verbeteren en accelereren in het dienstverleningsproces. Het duurt vaak nog veel te lang voordat de bouwkransen opgebouwd worden.

Voorzitter. De kaderbrief kondigt ook flinke extra bezuinigingen aan op de gemeentelijke organisatie. Vanuit het financieel spreadsheetperspectief lijkt dat een oplossing. Maar daar schuilt ook een groot gevaar in, namelijk hoe je continuïteit borgt en hoe je kwaliteit behoudt. De VVD heeft al een paar keer op de systematiek van een high performance organisatie gewezen. Dat is een methode die inmiddels werkt bij diverse gemeentes en provincies. Daarbij komt het voordeel dat de medewerkerstevredenheid omhoogschiet en daarmee wellicht ook de daling van het ziekteverzuimpercentage. We kijken dan ook uit naar de resultaten van het onderzoek. Kan het college aangeven wanneer de raad hier iets van tegemoet kan zien?

Voorzitter. Ik rond af. Het is de bedoeling dat de kaderbrief de belangrijke kaders voor het opstellen van de meerjarenbegroting aangeeft. Het moet een vertaling zijn van strategische keuzes en beleid met concrete randvoorwaarden. Deze brief straalt dat niet echt uit. Dat is misschien niet zo vreemd, omdat we of ze het ook niet weten. Maar we gaan de komende maanden ervaren welke keuzes het college aan ons gaat voorleggen. Het worden spannende tijden. Dank u wel.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Interruptie van mevrouw Heine.

**Mevrouw Heine-Dartel, CDA**

Even het antwoord op de vraag van meneer Van den Berg. Dat is: ja.

**De heer Van den Berg, VVD**

U voegt dit toe. Dank u wel.

**De voorzitter**

Boter bij de vis, dank u wel. Dan gaan we naar meneer Daamen.

**De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang**

Dank u wel, voorzitter. Er is al veel over gezegd. Ik zal het kort houden. Zoals we in de commissie al aangaven, zijn we blij dat 'denk in krimp' heeft plaatsgemaakt voor 'denk in groei'. Er zijn echter wel financieel flinke uitdagingen. Met name de bezuiniging op de gemeentelijke organisatie zal zeker consequenties hebben voor het uitvoeren van taken. We vroegen reeds of u de raad wil meenemen in wat we niet meer gaan doen of stoppen, zodat er keuzes kunnen volgen. Graag willen we weten hoe u ons gaat informeren hierover en ons mee laat denken. We willen nogmaals herhalen dat we blij zijn dat het Nationaal Programma Heerlen-Noord en de herstructurering van Hoensbroek Centrum blijven doorlopen en de aandacht krijgen die ze verdienen. Wel maken we ons enigszins zorgen over de manier waarop het college met de participatie- en burgerinitiatieven omgaat. 3 juli is er bijvoorbeeld een demonstratie van de burgers die de muziekschool in Hoensbroek willen behouden. Hoe zal de gemeente omgaan met de zorgen en wensen van de betrokkenen? Hoe is de gemeente van plan deze demonstratie in goede banen te leiden en de dialoog met de demonstranten aan te gaan? Tot zo ver.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Ik was al bang dat u mij vergeten was. Ik zag u een beetje bang kijken. U was bang dat ik over het klimaat zou beginnen, maar dat doe ik niet. Ik laat het even. Ik had wel even een vraag aan meneer Peters. Ik weet niet van wie die zinssnede komt, maar u gaf net aan dat u het weer niet een jaar later kunt voorspellen. Dan komt die zinssnede hier ook niet van u. Dat wanneer we niets doen, we in 2050 te maken krijgen met een klimaatschade ten hoogte van 150 miljard euro. Die zinssnede komt denk ik niet van de wethouder? Dat kunt u misschien dadelijk beantwoorden.

Ik wil er nog een zin aan toevoegen. Ik heb altijd graag met mevrouw Géron te doen en ik merk dat zij zich toch heel veel zorgen maakt om het klimaat. Dus ik heb wat wetenschappelijke artikelen voor mevrouw Géron uitgeprint. Dan kunt u dadelijk ook zien ...

**De voorzitter**

Zullen we dat buiten de vergadering doen?

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Ja, maar dat mag ze dadelijk hebben. Het gaat erover dat de weerextremen de afgelopen jaren niet zijn toegenomen.

Als we het even over de kadernota hebben, dan maak ik me toch wel zorgen om die hele energietransitie. We moeten van het gas af. We moeten elektriciteit ... We zien dat bijvoorbeeld de foodhall niet kan worden aangesloten. Je ziet bijvoorbeeld in Maastricht dat dadelijk

dieselauto's niet meer in de stad mogen komen. We hebben bestaanszekerheid heel hoog in het vaandel staan. Ik denk dat we niet moeten onderschatten wie er voor bestaanszekerheid zorgt. Dat zijn de ondernemers. Ik denk wel dat we die ondernemers moeten blijven faciliteren en zorgen dat ze hun zaken kunnen blijven doen, want bestaanszekerheid wordt niet gecreëerd door een overheid. Dat doen de ondernemers.

Wat betreft de cijfers denk ik dat er genoeg gezegd is over hoe de financiële situatie ervoor staat. Daar heb ik verder niks aan toe te voegen.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer Verreck.

### **De heer Verreck, PvdA**

Dank u wel, meneer de voorzitter. Als fractie zijn we tevreden dat de verbetering van de leesbaarheid van de kaderbrief die een aantal jaren is doorgevoerd, is vastgehouden. Het is goed om te lezen dat we in Heerlen de krimp hebben omgebogen in een groeiscenario of groeiambitie. Die wordt onder andere vormgegeven door de bouw van 5.000 woningen in de stad of in de gemeente. De blik naar onze burens en dan niet alleen van Parkstad, schept veel mogelijkheden en kansen de komende jaren. Het zou wat de PvdA betreft goed zijn als er eindelijk een keer een groen licht in Den Haag zou komen met betrekking tot de intercityverbinding naar Aken en dat er een einde komt aan de Processie van Echternach die we al vele jaren aan het lopen zijn op dit dossier.

Wat ik wel mis in de staat van de stad is het Zuyderland ziekenhuis in Heerlen. Ik weet dat we als gemeente en alliantie erg hard werken om het genomen besluit te veranderen en hopen dat het nieuwe kabinet hun toezegging gaat nakomen. We gaan het binnenkort meemaken.

Als fractie zijn we van mening dat niet het aantal inwoners, maar de uitkering, zoals meneer Janssen net vertelde, van belang is bij het kiezen van een nieuwe woonplek, maar wel hoe het voorzieningsniveau eruit ziet. Wat ons betreft, is het ziekenhuis daar een verstrekt helder onderdeel van. We hebben in de macro-economische verkenning gelezen dat het aantal personen en kinderen dat in armoede leeft in deze periode is afgenomen. Om met de woorden van voormalig minister Kamp – let op, ik ben er totaal geen fan van – te spreken: mijn onderbuik zegt wat anders. Kan het college het op enige manier onderbouwen met cijfers? Want daar ben ik wel heel benieuwd naar. Ik heb namelijk het gevoel – en er is ook al berichtgeving daaromtrent – dat de armoede en zeker ook het aantal kinderen in armoede niet afneemt in Heerlen. Dus ik ben heel benieuwd waar deze zinssnede vandaan komt en hoe die onderbouwd kan worden.

In de kaderbrief wordt het thema duurzaamheid genoemd. Het is door een aantal collega's ook al genoemd. We hebben net bij de jaarrekening een correctie uitgevoerd, waardoor we incidenteel budget hebben vrijgemaakt voor duurzaamheid. Ik zou het college willen oproepen om bij de komende begroting dit incidentele geld om te zetten in structureel geld, zodat we ook voor de komende jaren dit belangrijke onderwerp kunnen borgen. Dat is wel van groot belang.

Als PvdA begrijpen we heel goed dat we als gemeente voor een grote uitdaging staan. Niet alleen het nieuwe kabinet, dat ondertussen al heeft aangekondigd op verschillende onderdelen minder geld uit te geven, maar zeker in verband met het ravijnjaar 2026. De begroting van komend jaar zal een voorzicht moeten gaan geven om die bezuiniging meer in kaart te brengen. Maar als gemeente hebben we ook voor hetere vuren gestaan in de afgelopen jaren en die hebben we tot nu toe nog steeds overleefd. We zijn er nog. Ik heb vanuit mijn fractie een goed vertrouwen dat we ook deze uitdaging aankunnen.

Dank u wel.

### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Janssen.

### **De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. Tijdens die coalitieonderhandelingen in 2022 hebben wij al kritische vragen gesteld over die prioritering en de ambities van deze coalitie. We hebben toen al opgemerkt dat ambities groter zijn dan de portemonnee is in Heerlen. Het heeft een tijdje geduurd, maar nu ligt er dan toch echt een perspectief voor waarin je keihard moet ingrijpen in het ravijnjaar dat alle gemeenten treft, maar Heerlen het hardst. Deels omdat we meer dan andere gemeenten afhankelijk zijn van het Rijk, zoals u zelf ook aangeeft en daarnaast deels omdat de meevallers uit de afgelopen jaren niet meer te verwachten vallen. Zeker niet als je naar het hoofdlijnenakkoord kijkt. Dan ben ik nog niet heel erg enthousiast over wat we kunnen verwachten. Je zult daarom nu keuzes moeten maken, maar we zijn natuurlijk wel teleurgesteld dat het zover heeft moeten komen.

Vooraf willen we duidelijk maken dat Heerlen met zijn signatuur en de uitdagingen die we hier hebben ook blijft vragen om forse investeringen. Die vraagt ook dat Den Haag daar de komende jaren nog in investeert. In de geest van Elke regio telt, het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en de NOVEX-plannen die allemaal inzetten op een kwalitatieve groei in plaats van krimp. Dan onderstreep ik het woord 'kwalitatief'. Dat vinden we nogal belangrijk. Het houdt daarom voor ons wat dat betreft een keer op met een enkeltje Heerlen of Parkstad voor mensen met een rugzakje en een stapeling van problemen, die bijvoorbeeld in de Randstad of in andere rijke gedeeltes van het land geen betaalbaar huis vinden en die hier en in de regio de druk op onze voorzieningen nog hoger leggen dan dat ze al zijn. Wie er dan ook in het torentje zit, dat signaal moet luid en duidelijk verteld blijven worden, want anders blijven we hier maar dweilen met de kraan open. Kunnen wij hierin ook de komende periode op uw inzet blijven rekenen? Wat kunt u eventueel nog doen om het nieuwe kabinet gelijk met de neus op de Heerlense feiten te duwen? Kunt u daarnaast ook inzetten op het positieve verhaal van deze regio, door ze met name te wijzen op het potentieel van deze regio en dus niet door alleen maar voortdurend achterom te kijken naar wat er allemaal verloren is gegaan of dicht is gegaan?

Daar staat overigens ook tegenover dat wij zelf als Heerlen aan de lat staan voor onze eigen prioriteiten en de keuzes die er gemaakt worden met de beperkte middelen die we hebben. Hoe leg je inwoners bijvoorbeeld uit dat je heel fors in het centrum van Heerlen blijft investeren, terwijl je in Hoensbroek nog geen euro's voor het centrum gereserveerd hebt? Dat terwijl wij eigenlijk al vanaf het begin erop hebben aangedrongen. Men schijnt recent toch echt wakker te zijn geschrokken. Daar zijn we natuurlijk erg blij mee, maar we hopen tocht echt dat er voor het einde van het jaar een concreet raadsvoorstel met euro's voor het plan van Hoensbroek Centrum op tafel komt. Dat geldt ook wat ons betreft voor het Willemskwartier.

U gaf aan in de vragen die we schriftelijk gesteld hebben dat u eventueel gemeentelijk vastgoed of grond af kan stoten om zodoende meer middelen ter beschikking te krijgen en minder structurele lasten voor de kiezen krijgt. Legt u voor het eind van het jaar ook een plan voor wat dit gaat betekenen, welke panden of gronden u eventueel van de hand wil of kan doen, wat hier het potentieel voor is en hoe dat bij kan dragen aan een mogelijke besparing? Dat staat in de technische beantwoording van mijn vragen.

De Heerlense gezinnen die in onze stad wonen en het nodig hebben, willen we daar waar mogelijk zo veel mogelijk blijven ondersteunen. En ja, dat geldt zeker ook voor de mensen met een lager inkomen. Dat doen we eigenlijk ook al, want het blijkt ook vanuit de beantwoording van uw vragen dat daar forse middelen aan uitgegeven worden. Wel denken wij dat op deze begroting van deze gemeente het voeren van inkomenspolitiek niet onze primaire rol zou moeten zijn. Dat is de rol van het Rijk. Spreek ze daar dan vooral op aan en probeer niet met beperkte middelen die politiek te voeren, maar concentreer je op hetgeen je wel in de hand hebt. Pak

door op het investeren in nieuwe duurzame woningen in het centrum en in onze stadsdelen. Het helpt ook als er schimmel op de wand staat, kan ik u vertellen.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Meneer de voorzitter, ik hoor de heer Janssen zeggen dat de gemeente geen inkomenspolitiek mag voeren. Maar is datgene wat u verstaat onder geen inkomenspolitiek voeren niet feitelijk ook inkomenspolitiek? Namelijk dat je mensen met een kleine beurs die bij wijze van spreken de waterrekening niet eens kunnen betalen even zwaar belast als mensen die een privé binnenzwembad hebben?

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Ik ben inmiddels wel gewend dat u het debat tot dit soort uitspraken versmalt en daar ken ik u inmiddels ook al voor. Maar goed, u heeft bijvoorbeeld gezien wie er in Heerlen de portemonnee voor getrokken hebben. Dat was destijds, gezien de middelen die we ter beschikking hadden, wellicht ook te begrijpen. Dat doen wij bijvoorbeeld door de eigen bijdrage van mensen onvoldoende te indexeren, of in ieder geval de kwijschelding van de riool- en afvalstoffenheffing. We compenseren 100%. Laat u mij even uitspreken, meneer Van Zutphen. Dan zou je moeten onderbouwen dat de kosten van het bestaan in deze regio, met andere woorden de woonlasten, de hypotheek en noem het maar op, hoger zouden zijn dan in andere regio's. Daar heeft u keuzes in gemaakt. Dat zijn beleidskeuzes. Dat noem ik beleidsinkomenspolitiek. Daar mag u mij op aanspreken. Je kunt je afvragen of we met de beperkte middelen die we hebben dit soort politiek nog kunnen voeren. Dat is een. En twee is – die maak ik ook nog even af – dat ik in brede zin niet geloof in gratis bier. Ik hoor het dadelijk graag van de wethouder, maar heel populair lopen roepen dat dit soort stevige bedragen ergens vandaan moeten komen, is gewoon onzin. Iedere Heerlenaar zal dat voelen. Daar hoort een bepaalde evenredigheid bij.

**De heer Van Zutphen, SP (interruptie)**

Voorzitter, ik voer graag een politieke discussie met de heer Janssen, maar het bij herhaling te berde brengen van feitelijke onjuistheden helpt niet. Want de kwijscheldingsnormen worden automatisch geïndexeerd. Die worden namelijk door de rijksoverheid vastgesteld, zoals u heeft kunnen lezen in de feitelijke beantwoording van het college. Die groeien mee met de ontwikkeling van het minimumloon enzovoorts. Het is niet zo dat de gemeente Heerlen niet indexeert en dat de gemeente Heerlen daar een bijzonder beleid voert. Blijf toch een beetje bij de feiten en dan voeren we een politieke discussie.

**De voorzitter**

Ik stel voor dat we misschien ter herhaling nog even het bandje terugluisteren van de discussie van een uur en drie kwartier bij de jaarrekening. Ik herhaal een uur en drie kwartier, die voor een groot deel ook over dit onderwerp ging en waar de wethouder een heel helder antwoord heeft gegeven over inkomenspolitiek. Dus ik zou het fijn vinden als u uw betoog afmaakt.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dat doe ik met alle liefde, geachte voorzitter. Maar dat had ik ook graag in de commissie willen doen. Daar refereer ik graag ook nog even aan.

**De voorzitter**

Dat vind ik ook niet goed. Ik ga nu echt wel even wat strenger worden.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dat mag.

**De voorzitter**

We hebben in het presidium met dertien partijen bepaald dat we geen extra tijd nodig hadden. De meerderheid van de fracties heeft dat gezegd. Dan moet u uw tijd beter benutten. U heeft ook nog vragen gesteld en dan gaan we niet hier de commissie overdoen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Maar u kent de vergaderorde. Ik heb hier geen spreektijd en ik kan mijn bijdrage leveren met alle respect.

**De voorzitter**

En ik kan u afkappen, met alle plezier als u zo doorgaat.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dat is helder. Staat u mij toe? Wat ons betreft is het dan tijd om flink door te pakken en om te investeren in nieuwe duurzame woningen in het centrum en in onze stadsdelen. Dat is wat ons betreft topprioriteit wat ook zelfs versneld zou moeten worden. We willen namelijk talentvolle jonge mensen naar onze stad halen en als het even kan, behouden. Dat kan ook via de onderwijsinstellingen die onze stad willen omarmen en zich in het centrum willen vestigen. Ook door in te zetten op economische ontwikkelingen van onder andere de medtechsector en de innovatieve werkgelegenheid die we onze regio kunnen binnenhalen. Zet dit college dan ook voldoende in op die kwalitatieve werkgelegenheid en hoogwaardige kenniswerkers? Want we hebben die jonge mensen nodig die al die huizen gaan verduurzamen en bouwen, die in de zorg onze ouderen verzorgen en die op school onze kinderen lesgeven. Zorg dan ook, vooruitlopend op de begroting, voor een meer gezinsvriendelijk beleid in Heerlen. Beknippel dan ook niet op die uitvoeringskracht om hier handen en voeten aan te geven.

Daarnaast zult u, want daar lopen de kosten, ook een actief beleid moeten voeren om de kosten op het sociaal domein enigszins in de hand te houden en tegelijkertijd ervoor te zorgen dat mensen niet door het ijs heen zakken en de hulp krijgen waar ze recht op hebben. Bijvoorbeeld door onder andere te stoppen met duurbetaalde re-integratietrajecten. Daar hebben het recent nog over gehad in een commissie. Wat ons betreft is dit het moment om dit soort zaken een keer kritisch tegen het licht te houden. Dat kan ook door kritisch te kijken naar het Wmo-beleid en hoe we goede afspraken gaan maken omtrent jeugdzorg, zodat we niet in de komende jaren weer, net zoals in de afgelopen jaren, tegen verrassingen aanlopen. Kinderen die zorg nodig hebben moeten deze krijgen. Maar vraagt de mate waarin de kosten nu oplopen niet om een slimmere aanpak? Bent u bereid om steviger in te zetten op digitalisering, robotisering en optimalisatie van inzet van personeel? Kunt u dat dan ook niet verwachten van onze ketenpartners? Bent u ook bereid te benoemen waar u wel op in blijft zetten? Maar u moet ook heel duidelijk zijn in wat u niet gaat doen of waar u gaat pauzeren. Je zou zomaar gedurende die betreffende jaren 2026 en 2027 bepaalde investeringen even uit kunnen stellen.

Wat de Jongerenpartij Heerlen betreft, denk aan tempo maken met onderwijs naar het centrum, denk aan het integraal huisvestingsplan van onze scholen en de verkeersveiligheid rondom die scholen, denk aan het versneld bouwen en de herstructurering van al die benodigde woningen, denk aan de lijnen van het Nationaal Programma Heerlen-Noord, en denk hierbij vooral ook aan de stadsdelen waarbij we het ontzettend urgent vinden om boter bij de vis te leveren in Hoensbroek Centrum. Waarbij we ook duidelijk zijn dat we hierin ook echt het centrum zoals u dat heeft gedefinieerd, benoemen en dat ook moet kaderen. Kom voor de algemene beschouwingen met een plan van aanpak.

En dan met betrekking tot de motie, wilt u die nu of mag die dadelijk? Zullen we die maar gelijk doen? Het leefbaarheidsfonds van de provincie gaat in september open en bedraagt maximaal 2 miljoen euro per aanvraag. Wat ons betreft zet u zich hiervoor in. Bespaart u zich die veelheid aan suggesties die gedaan worden in die motie qua soort inzet, maar zet gewoon in op hetgeen we al hebben afgesproken. De Jongerenpartij heeft heel expliciet twee moties ingediend die unaniem aangenomen zijn in de afgelopen periode waar wij ons zorgen over maken of die überhaupt nog tot uitvoering worden gebracht. Dat zullen we dadelijk tijdens de begrotingsbehandeling zien. Het gaat expliciet over het skatepark en de motie die toeziet op het spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Geeft u daar een invulling aan, richt u de pijlen daarop, dan heeft u ook wel wat richting waaraan dat leefbaarheidsfonds wat ons betreft voor ingezet kan worden. Dan steunen wij die natuurlijk van harte. Vanzelfsprekend mag die lobby voor meer middelen van wie het ook maar brengen wil, stevig worden voortgezet. Dank u wel, voorzitter.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Het woord is aan het college en ik neem aan als eerste wethouder De Beer. Er zijn heel veel opmerkingen gemaakt, maar er zijn ook wat vragen gesteld en die vragen beantwoorden we.

#### **Wethouder De Beer**

Ik denk dat er meer opmerkingen zijn gemaakt dan dat er vragen zijn gesteld. De aard van de kaderbrief is zodanig dat het vooral ook een uitnodiging aan de raad is om ...

#### **De voorzitter**

De wave wordt ingezet.

#### **Wethouder De Beer**

Ik had mijn zin nog niet eens afgemaakt, maar ik kan me wel vinden in de reactie! De aard van de kaderbrief is zodanig dat het ook een uitnodiging aan de raad is om in deze fase aan het college mee te geven wat ze belangrijk vinden, zodanig dat we dat kunnen meenemen in de verdere voorbereiding en de uitwerking van de begroting. Dus als de heer Van den Berg zegt dat zij eigenlijk een beetje teleurgesteld zijn over de weinig concreetheid van de kaderbrief, dan snap ik dat enerzijds. Aan de andere kant zitten we op dit moment zodanig in het proces dat we de methodiek met u delen. Die zal niet verrassend zijn, namelijk die Ladder van Lodewijks en dat we vooral ook de raad vragen om input te leveren in wat we mee moeten nemen in de verdere inkleuring van die ladder.

Dus als de heer Rozestraten mij vraagt aan welke stappen ik denk, dan zijn dat er zes. De omvang van elke stap weten we nog niet. We zijn natuurlijk wel al een beetje aan het oefenen met die ladder en aan het kijken waar we bijvoorbeeld verder efficiëntie kunnen besparen. De heer Janssen deed net een aantal suggesties rondom robotisering en digitalisering. Verbonden partijen is al een heel aantal keer voorbijgekomen. De onderwerpen die u noemt, zijn ook de onderwerpen die in de discussie in het college naar voren zijn gekomen. Die gaan we gedurende de zomer verder uitwerken en ook kwantificeren om te kijken voor welke omvang we het vervolgens kunnen vertalen in een bezuinigingspakket om het uiteindelijk in te kunnen laden in de begroting, met inderdaad de inzet om tot een sluitende begroting en een sluitende meerjarenbegroting te komen. Dus als het gaat over lastenverzwaring, is dat een onderdeel van de ladder. De heer Rozestraten had het daarstraks over dubbel bezuinigen. We gaan even uit van het bedrag van 25 miljoen euro. Dat moeten we dan linksom of rechtsom zien te vinden. Het bezuinigen, maar eventueel ook lastenverhoging, zit in dat pakket van 25 miljoen euro. Wat

betekent dat dan voor de lastendruk? Als we de lasten verhogen, gaat de lastendruk omhoog. Maar of we die lasten gaan verhogen en of we dat überhaupt gaan voorstellen, zal moeten blijken bij het presenteren van de begroting. Of u daar vervolgens ook tot besluit, is uiteraard aan de raad. Dat is ook de reactie in de richting van de heer Janssen. Ik wil heel graag reflecteren op alle berichten in de krant, maar specifiek op dit bericht. Is het zo dat je zou kunnen aannemen dat als je de ladder in de hele breedte gaat hanteren, de lasten ook zullen stijgen? Maar goed, u geeft vanavond input mee voor waar de nadruk op zou moeten komen te liggen. Wij gaan die discussie in het college vervolgens ook verder aan.

De heer Van den Berg vroeg naar welke piketpalen we gaan ondernemen om te groeien naar 100.000 inwoners. Ik neem aan dat de burgemeester die vraag dadelijk meepakt. U gaf ook nog nadrukkelijk aan dat er vanuit het kader van het Nationaal Programma Heerlen-Noord ook aandacht moet zijn voor de sterke punten van Heerlen-Noord. Dat is ook onderdeel van het programma. Misschien komt dat het ene moment wat sterker naar voren dan op het andere moment. Er zijn ook een aantal belangrijke dragers benoemd in Heerlen-Noord die ook de trots moeten uitstralen, waaronder kasteel Hoensbroek, de zandgroeves en de Brunssummerheide, maar met name het naar voren halen van de trots en ook het feit dat het prettig wonen is in die omgeving. Die boodschap zullen we ook overbrengen richting de alliantie.

De heer Daamen vraagt: kunt u de raad meenemen in waar we gaan schrappen, wat we niet meer gaan doen en hoe dat proces is uitgelijnd in de komende maanden. Hoog over is het zo dat we volgende week in de laatste collegevergadering voor het zomerreces bijgepraat worden over de laatste financiële stand. Dan is de insteek dat wat we de basisbegroting noemen, gaan meegeven aan de organisatie. Die basisbegroting is feitelijk de verwerking van alle financiële ontwikkelingen op dat moment. Dus als ik in relatie tot het antwoord van daarstraks richting de heer Jacobs mag spreken, dan is dat het nieuwe fotomoment. Daar zullen we ook de bedragen in meenemen die we inmiddels kennen rondom JENS.

### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Dank u wel. Als het college het daar nou volgende week over gaat hebben, dan kan ik me niet van de veronderstelling onttrekken dat u nu al ongeveer weet welke kant het opgaat. Of wordt het een totale verrassing wat u dan op uw bordje krijgt middels een presentatie ofzo? Of hoe werkt zoiets?

### **Wethouder De Beer**

Het is net alsof de heer Leers onderdeel is van het college. Wij krijgen inderdaad volgende week een presentatie. We hebben die bedragen nog niet gezien. Maar we hebben wel tussentijds verschillende bedragen voorbij zien komen. De laatste stand krijgen we volgende week. Als we het eens zijn over het vaststellen van die basisbegroting, dan zullen we daar een bezuinigingsopdracht voor de organisatie aan koppelen, waar de organisatie in de zomermaanden verder mee aan de slag gaat. Dan komen we in augustus daarop terug en dan gaan we zien wat de bezuinigingsopgave tot dan toe heeft opgeleverd. Dan zullen we uiteraard ook de bestuurlijke en politieke discussie met elkaar voeren over hoe we die verschillende treden gaan inkleuren. Dus we zijn nog een heel aantal weken of maanden onderweg voordat we u verder kunnen meenemen in de concrete onderdelen van het bezuinigingspakket. Zodra we daar wat meer duidelijkheid over hebben en ook beslissingen over kunnen gaan nemen aan de collegekant, zullen we u daar zeker nader over informeren.

De heer Janssen had nog een andere suggestie, namelijk rondom het afstoten van vastgoed. Dat is inderdaad een optie in het kader van de bezuinigingsopgave. Die optie zullen we ook verder uitwerken in het kader van de begrotingsvoorbereiding.

Dat was het, voorzitter. Er zijn nog heel veel andere vragen, maar die waren meer inhoudelijk.

**De voorzitter**

Dank u wel. Wethouder Peters.

**Wethouder Peters**

Voorzitter, dank u wel. Ik begin allereerst met de motie van het CDA, de SP en van de PvdA. Die kunnen wij omarmen. We zijn ook heel erg blij dat u ziet waar we mee bezig zijn als het gaat om het investeren in de leefbaarheid in buurten en wijken. Wij willen als geen ander ook daarmee continueren. Ik zie dat meneer Van den Berg ook mee indient.

**De heer Van den Berg, VVD**

Alleen met de juiste toevoeging dien ik hem mee in.

**De voorzitter**

Hij is al gewijzigd. Wat een snelheid.

**Wethouder Peters**

Wat fijn allemaal. Wij willen ook heel graag continueren op die lijn en we willen juist, ondanks dat het natuurlijk financieel niet heel rooskleurig is, daarin kunnen intensiveren. Uw suggestie lijkt me heel sterk om in het vierde kwartaal met een plan van aanpak te komen, waarbij we overall bekijken waar we die middelen vandaan kunnen halen. Hetzelfde geldt natuurlijk ook met betrekking tot de aanvraag voor het leefbaarheidsfonds waar wij – ik hoorde meneer Janssen het daar ook al over hebben – ook echt ons best gaan doen om daar het maximale uit te halen voor onze stad, buurten en wijken en het investeren daarin.

**De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Die motie met betrekking tot het nog extra investeren in die kwetsbare buurten: natuurlijk hebben die kwetsbare buurten investeringen nodig, laat dat duidelijk zijn, maar we weten allemaal dat de meest kwetsbare buurten in Heerlen zich in Heerlen-Noord bevinden. Gezien de precaire financiële situatie in de komende jaren van Heerlen – daar hebben we het net uitgebreid over gehad – zou het dan niet veel meer in de lijn liggen dat het Programma Heerlen-Noord op andere manieren die middelen probeert aan te boren dan hier binnen de gemeentegrenzen? Want wij hebben al zoveel opgaves. Nogmaals, wij staan erachter dat die kwetsbare buurten zo optimaal mogelijk geholpen worden, maar ik vind dit wel een hele gemakkelijke omweg om extra geld te generen voor Heerlen-Noord.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

We hebben toch geen college dat via een motie op zoek gaat naar extra geld? Ik ga er toch vanuit dat het college daar waar het mogelijkheden ziet of ook maar de kans op een mogelijkheid ruikt, het niet zal nalaten om een aanvraag te doen of een voorzet te geven om extra centen naar onze stad te halen. Ik vind het als het volgende overkomen: "Wij zetten u nu op die lijn. We vragen u dat ook te doen. Het is een goede tip. Daar gaan we nu eens mee aan de slag". Daar moet u toch al lang en breed daarmee bezig zijn? Dat kan toch niet anders, of zie ik dat verkeerd?

**Wethouder Peters**

Ik reageer eerst op de interruptie van meneer De Groot. Of het nu via een moeilijke of een makkelijke manier moet, elke euro die we hier extra voor kunnen vinden, is er een. Of dat nu gaat via het leefbaarheidsfonds van de provincie of via andere regelingen, daar kom ik zo meteen

nog even op. We gaan ons best doen om zo veel mogelijk voor deze stad binnen te halen. Iedereen weet hier ook dat elke euro die naar leefbaarheid gaat in deze stad ook goed besteed wordt.

Meneer Leers had het over of we dat niet al van nature doen. Natuurlijk zoeken wij naar gelden, maar ik denk eerlijk gezegd dat het helemaal geen kwaad kan om zeker een samenwerking met Heerlen-Noord aan te gaan, aangezien we daar nog een veel grotere reikwijdte mee hebben als we dat samen oppakken om te kijken wat er nog verder mogelijk is om gelden los te krijgen. Want je kunt wel zeggen: doen jullie dat niet al? Maar uiteindelijk gaat er vaak een hele lobby aan vooraf om ergens maximaal aanspraak op te maken of om extra incidentele middelen te vinden. Hoe zorg je ervoor dat je een aanvraag op de juiste manier insteekt, zodat je daar ook het maximale uit gaat halen voor bijvoorbeeld de leefbaarheid in de buurten? Vanuit dat perspectief vinden we de steun in de rug fijn van deze raad op het moment dat die motie is aangenomen.

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Dank u, voorzitter. Ik wilde er toch even bij stilstaan. Ik wil een reactie vragen van het college op de suggestie van de heer De Groot, want ik schrik daar wel een beetje van. In het coalitieakkoord staat dat het Nationaal Programma Heerlen-Noord onze absolute topprioriteit is. Dat is maar goed ook. Het is niet voor niets dat daar 25 jaar in geïnvesteerd wordt. Dat is niet omdat de problemen daar een beetje zijn, dat is omdat de problemen daar immens zijn. Wij staan hier als gemeente voor aan de lat. De suggestie om anderen maar te laten betalen, zodat de gemeente dat niet hoeft te doen, vind ik een buitengewoon slecht plan. Ik zou ook graag willen weten wat het college van deze suggestie van de heer De Groot vindt.

#### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Als de heer Reijnders goed had geluisterd, had hij ook gehoord dat ik heb gezegd hoe belangrijk wij het vinden dat er geïnvesteerd wordt in deze buurten. Laat dat duidelijk zijn. Wij gaan er ook van uit dat het college er alles aan doet binnen zijn mogelijkheden om dat voor elkaar te krijgen. Maar waarom dan nu deze motie? Wat voegt die motie dan toe? Want dat is wat de heer Reijnders zegt en het staat ook al in het coalitieakkoord dat we er alles aan doen om Heerlen-Noord optimaal te ondersteunen. Waarom dan nog deze motie?

#### **De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Ik wil daar gerust een antwoord op geven. Ik denk dat deze motie een goede aanmoediging is om juist in tijde van schaarste er alles aan te doen om middelen aan te trekken om dit te doen. Dus daarom deze motie. Ik zou toch graag eventjes willen dat het college wel reageert op hoe ernaar gekeken wordt om eventueel middelen niet aan het Nationaal Programma Heerlen Noord toe te kennen, terwijl het toch onze prioriteit is.

#### **Wethouder Peters**

Meneer de voorzitter, Heerlen-Noord is, zoals u het zelf ook zegt, topprioriteit. Dus natuurlijk gaan we door met investeren. We zoeken naar mogelijkheden om juist ook te kunnen intensiveren, om juist meer te kunnen doen. In een tijd als dit, helemaal in een tijd waarin het financieel niet makkelijk is, is dat juist heel erg belangrijk. Die aanmoediging zoals u die noemt, zien wij ook zo. We zien en horen een gemeenteraad of een aantal partijen die dit ook gewoon ondersteunen, dit op deze manier een warm hart toedragen en ons die opdracht geven.

Meneer de voorzitter, we hebben natuurlijk op bepaalde gebieden al ons huiswerk gedaan. Daar kunt u dadelijk ook nog meer over vertellen, of het nou gaat over Sociaal Veilig of de verdere uitbreiding daarvan. Voormalig raadslid de heer Sijstermans zou trots op ons zijn dat wij ook als

het gaat over Europese subsidies zaken niet ongemoeid laten. Neem bijvoorbeeld - sorry dat ik het zeg - het European Urban Initiative Programma van ImperfectCity waar het doel is om de leefbaarheid in de buurten te verbeteren, waarbij de verbinding tussen de omgeving en de bewoners wordt verbeterd, rekening houdend met imperfecties in een stad. Dan gaat het ook over het Europe Urban Initiative technology in cities. Daar kijken we hoe je technologie kunt gebruiken om leefbaarheid en veiligheid in een buurt te verbeteren. Daar laat ik het bij wat betreft de motie.

Er zijn nog een aantal vragen gesteld. Allereerst de heer Janssen over Hoensbroek Centrum. Weet u, meneer Janssen, Heerlen Centrum stond ook ooit op dat punt. We zijn met Hoensbroek Centrum serieus aan de slag en we hebben een serieus traject ingezet om te komen tot een visie die voor het eind van dit jaar bij u voorligt, waarin ook serieuze keuzes worden gemaakt. Op basis van die keuzes kun je gaan investeren. We hebben natuurlijk een voorbereidingskrediet. Dat hebben we in de begroting voor dit jaar al meegenomen. Dus we zijn echt niet wakker geschrokken om iets te gaan doen. We nemen het bloedserius. Zoals u ook in de commissie gehoord heeft, heeft Hoensbroek Centrum ook voor ons topprioriteit.

Mevrouw Géron had het over het behoud van bomen als uitgangspunt. U noemde net ook de Ganzeweide: schade en schande. Dat deel ik niet met u. Weet u wat het punt is? We gaan niet voorkomen dat er bomen gekapt gaan worden. Dat gaan we gewoon niet voorkomen. Op het moment dat er ergens werkzaamheden zijn, kan het altijd zo zijn dat het in een afweging gebeurt dat een boom wordt gekapt. Heel specifiek over deze bomen op de Ganzeweide: hetgeen ik terug heb gehoord was hetzelfde als de boompjes die ook midden op de weg stonden en reeds eerder zijn weggehaald. In de tijd dat ze daar groeiden, gedurende vijftien of twintig jaar, zijn ze niet volledig tot wasdom gekomen. Als je ze zou weghalen, zijn ze fragiel. Dermate fragiel dat uiteindelijk de kans heel erg groot is dat ze ook niet aanslaan op een nieuwe plek. Als u de plannen voor de Ganzeweide kent, dan weet u dat het groen dat daar gaat worden teruggeplant robuust en groot van aard is. Dikke bomen worden daar terug geplant en niet de sprietjes zoals die in het verleden weleens werden geplant. In dat kader komt het voorstel voor het behoud van bomen in september of oktober.

Dat was het, meneer de voorzitter.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Dan heb ik zelf nog een paar antwoorden te geven, maar ik begin toch weer even met die discussie over wat we als gemeente allemaal met dat geld doen. Daar gaat het toch in belangrijke mate over. Laat ik maar van groot naar klein beginnen. Het allergrootste budget waar wij als gemeente over hebben te beschikken is de gemeentefondsuitkering. Ik heb van maandag tot en met vanmiddag in de VNG-vergadering gezeten die voor een groot deel over die financiën ging. Wij hebben al contact gehad met de beoogde premier. We gaan als het goed is voor Prinsjesdag met de delegatie van het kabinet weer aan tafel zitten om toch verder te praten over die uitkeringen in dat gemeentefonds. Ik hoorde de voorzitter van de VNG vanmiddag ook heel nadrukkelijk zeggen dat als het nodig is, ze in het najaar haar rode laarzen aantrekt en alle gemeenten oproept om in demonstratie naar Den Haag te gaan. Dat is wel het ultieme middel wat wij uiteindelijk ook hebben, als er niet meer boter bij de vis gedaan wordt. We snappen best dat het in Den Haag ook moeilijk is, maar we kunnen niet als gemeente er zo karig vanaf komen. Het is ingewikkeld, want we kunnen ook niet helemaal duiden wat er in het hoofdlijnenakkoord staat. Er staat namelijk van alles. Bij wonen lijkt het erop alsof er veel doorgaat, maar bij bijna alle punten ontbreken wel de financiële vertalingen. Zo staat er in het regeerakkoord ook iets over Elke regio telt, maar zonder geld. Dus ook hier zijn we heel nadrukkelijk bezig, zowel in de commissievergadering van de Tweede Kamer als in de rechtstreekse lobby naar BZK toe met name, om hier nou echt werk van te maken. Zorg ervoor

dat er geld voor komt. Maar zorg ervoor dat het niet met die befaamde poederdoos gaat die over heel Nederland heen gaat. Geef nou die gebieden aandacht die op basis van onderzoek echt aangewezen zijn. Dat zijn eigenlijk maar twee regio's in Nederland. Als u naar het PON & Telos-onderzoek kijkt en wat daarvoor gedaan is ... Er staat overigens iets heel gek in, namelijk dat onze particuliere voorraad een pluspunt is. Als we ergens last van hebben in de zwakke wijken is het van onze particuliere voorraad. Dus het onderzoek zou eigenlijk nog nadeliger voor ons zijn, maar de veenkolonie en wij zijn de gebieden die echt het meest daar steun in nodig hebben. Daartoe zijn we ook bezig met een kansenagenda op te stellen in de regio om als er geld komt dat meteen te kunnen invullen. Daar zitten dingen bij als versterking van de economie, wat we gaan doen met de oostflank, hoe we de bedrijven gaan versterken, hoe we ervoor gaan zorgen dat hier nieuwe werkgelegenheid komt, of we iets kunnen met dat miljard euro van de NAVO, of we iets kunnen met defensie et cetera. Dus ook dat soort kansen moeten daarin een rol krijgen.

Dan heb je natuurlijk het Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid. Ook dat wordt gelukkig genoemd, maar ook weer zonder geld. U mag van mij aannemen dat ik die afgelopen twee en een halve dag in het Groene Hart met heel veel van mijn collega's van de negentien gemeenten heb gesproken en dat we ook hier alweer in contact zijn met BZK om ervoor te zorgen dat er ook geld aan gekoppeld wordt en niet geld dat we uit een eigen sigarendoosje krijgen, maar geld dat er echt structureel voor beschikbaar moet komen. Het kan niet zo zijn dat we een 20- of 25-jarig programma doen met geld dat we nu maar de afgelopen drie jaar hebben gehad. Dus we blijven daar bovenop zitten. Dat doen we dus met de volle breedte. Dat doen we rechtstreeks bij ministeries en rechtstreeks bij bewindslieden. We proberen dat dus op alle kanten.

Dan de piketpalen naar de 100.000 inwoners. Die zitten natuurlijk in dingen, zoals economie. Groeit onze economie en groeit onze arbeidsmarkt? Want als er geen groei van dat soort zaken is, waar haal je dan mensen vandaan om hier te wonen en te werken? Die zitten dus heel nadrukkelijk ook in die woningbouw. We hebben nu een hele mooie ambitie neergelegd. We mogen gaan bouwen, maar dan moeten we ook bouwen. Dan kunnen we ook zien wat we bouwen. Dus dat soort dingen gaan we volgen, maar ook of we dan de passende voorzieningen erbij hebben. Kan je dat laten zien? Op die manier proberen we piketpalen te slaan om verder te komen.

Nog vragen over muziekschool Hoensbroek. De burgerdialoog is niet dat de burger gelijk heeft. Laat ik daar maar even mee beginnen. Wij hebben aan het begin van het burgerinitiatief over de muziekschool een aantal dingen heel nadrukkelijk gezegd. We hebben een visie op Hoensbroek Centrum. Daar willen we graag een culturele voorziening hebben. We gaan er niet twee dicht bij elkaar in stand houden. We accepteren geen commerciële activiteiten in die tijdelijke voorziening. We zijn bereid om mee te denken over wat er wel kan. Dat hebben we meerdere malen inmiddels duidelijk gemaakt. En ja, dan mag je nog steeds demonsteren in dit land en dus ook in Hoensbroek. Natuurlijk heet ik ze dan van harte welkom. Ze mogen van mij zelfs een koffie en een stuk vlaai hebben. Dan ga ik dat gesprek met ze aan. Dit zijn wel de kaders waar binnen ik die dialoog voer.

Ten slotte nog of we burgerparticipatie om moeten zetten naar overheidsparticipatie. Nee, wat mij betreft blijven we de hele participatieladder volgen. Soms is het goed om alleen maar inspraak te geven, omdat je anders valse verwachtingen wekt en daar waar het kan, moet je inderdaad wel streven om op termijn op een heleboel dingen waar het kan en waar burgers gewoon op een goede manier zaken met elkaar kunnen regelen in een wijk overheidsparticipatie toe te staan.

We zijn door de eerste ronde heen. Dat was weer een hele uitgebreide. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik probeer maar om te zeggen dat het er niet is, maar ik zie één iemand. Twee

mensen zelfs, wat een lef. Meneer Rozestraten, gaat uw gang.

*Tweede termijn*

**De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen**

Kort dan, voorzitter. De reactie van de wethouder op de bezuinigingen van 25 miljoen euro snapte ik niet helemaal. Is hij het met mij eens dat de geplande investeringen die nog allemaal gaan komen en nu niet in de kaderbrief staan er nog bij gaan komen? Die bezuinigingen zullen toch een stuk hoger gaan liggen als die 25 miljoen euro? Dat is de eerste vraag. De tweede vraag heeft concreet te maken met hoofdstad te worden van Europa in 2033, 2034 of 2035. Het is een van die jaren geloof ik. Is de wethouder het met ons eens dat het toch zinloos is om daar nou al heel veel effort in te gaan steken en om dat als eerste te schrappen in de Ladder van Lodewijks?

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel. Ik heb alleen even een korte opmerking over dat intekenen voor het leefbaarheidsfonds. We hebben een suggestie gedaan in lijn met onze twee moties. Het staat het college natuurlijk vrij om te bezien in relatie tot welke afwegingen je binnen de algemeenheid als begroting kunt maken of de mijnplek motie en het skatepark via het leefbaarheidsfonds toch nog gerealiseerd kunnen of dit op een andere manier invulling kunnen krijgen. Ik hoor graag een reactie daarop.

**De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

De heer Janssen heeft het nu weer over die skatebaan. Onlangs heeft het college het contract van de indoorskatebaan verlengd. Is het niet gewoon zo, in een tijd dat je de tering naar de nering moet zetten, dat je de wensendoos misschien een beetje voor je uit moet schuiven, blij moet zijn met wat je hebt, namelijk een top binnenfaciliteit The Promise op de Molenberg, en dan maar even afstand moet nemen van een wens voor een buitenbaan? Dat hoor er ook bij. Je kan veel willen en wensen, maar de centen zijn er nu niet voor. Denkt u dat het een reële optie is of wijst u dat rigoureuus af?

**De voorzitter**

Meneer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel, meneer Leers. Wij zijn de Jongerenpartij. Jarenlang heeft men het niet voor elkaar gekregen om een buitenskatebaan te realiseren. Eindelijk is die motie aangenomen. Er wordt onderzoek gedaan. We weten helemaal niet om welk bedrag het gaat. Ik kan pas een oordeel vellen in welke context je dat prioriteert op het moment dat je ook een idee hebt van wat het kost en hoe dat afweegt tegen andere investeringen. Laten we het zo zeggen: als het centrumbad in een kerk 15 miljoen euro kost en de skatebaan een miljoen euro, dan weet ik wel waar ik voor kies. Zo eenvoudig is het. Nee, niet voor het zwembad.

**Wethouder De Beer**

De vraag van de heer Rozestraten als het gaat over de investeringen. Laat ik het zo zeggen, dat is een genuanceerd antwoord. We hebben vandaag een toezegging afgedaan, namelijk om een

update te sturen over de investeringen en de verwerking van die investeringen in de meerjarenbegroting. In die meerjarenbegroting zijn we dus even uitgegaan van dat bedrag van 25 miljoen euro vanaf 2026. Sommige investeringsbedragen zijn wel doorgerekend in die meerjarenbegroting en andere investeringen weer niet. Dat maakt het wat ingewikkeld om te zeggen of ze er wel of niet in zitten. Dat hangt af van de besluiten die de raad in het verleden heeft genomen. Bijvoorbeeld er werd net gezegd dat het centrumbad er niet in zit. Die zit er deels in, want de raad heeft ooit een investeringskrediet ter beschikking gesteld van 6,6 miljoen euro voor het zwembad op de locatie van de Putgraaf. Dat bedrag zit bijvoorbeeld nog wel in de reeks doorgetrokken, maar bepaalde andere bedragen zitten er weer niet in doorgetrokken. Als het goed is dan geeft het overzicht dat bij de toezeggingen is verstrekt meer inzicht in wat in die 25 miljoen euro zit. Dat betekent dat als er investeringen nog niet in verwerkt zijn en we die toch zouden willen realiseren, dan maken we dus feitelijk het gat groter en daarmee dus ook de bezuinigingsopgave. Daarvan hebben we een tijd geleden dus afgesproken dat we projecten die het meerjarig tekort verder vergroten niet toelaten, ook om te voorkomen dat het beeld en het gat nog groter worden. Dus wij sturen vooralsnog op een bezuiniging van 25 miljoen euro. Dat was het belangrijkste punt.

#### **De voorzitter**

De Culturele hoofdstad nog. Dat zei ik naar achteren. U heeft gelijk.

#### **Wethouder Clemens**

Ik kan kort zijn over de Culturele hoofdstad, namelijk dat daar geen concrete kosten voor zijn opgenomen in de begroting. Het kan natuurlijk wel zo zijn dat die kosten er in de toekomst gaan komen. Dat betekent dat in de afwegingen die wij maken, we natuurlijk ook nadenken over wat nou de prioriteiten zijn in de toekomst. Daar gaan we deze mee in overweging nemen.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Dan gaan we over tot de stemming. Wie wenst er stemming over de kaderbrief? Er wordt verzocht om de kaderbrief van 2025 vast te stellen. Dat is het voorstel. Dus wilt u stemming of niet? Nee? Aangenomen.

Dan de motie. Wenst u daar stemming over? Ja? Wie is er voor de motie? Dat zijn de fracties van het CDA, de SP, de Jongerenpartij, Hoensbroeks Belang, de VVD, D66, de PvdA en GroenLinks. Wie is er tegen de motie? Dat zijn de fracties van de FVD, de PVV, Hart-Leers, de OPH en de PvdD. Er zijn negen tegen. Dan is het voorstel aangenomen.

Dan zit ik precies op 21.00 uur. Dan hebben we het eerste voorstel in een uur en drie kwartier gedaan en de volgende twee een uur per stuk. Dus er zit goede versnelling in. Daarom gun ik u tien minuten pauze. Want dat hadden we met elkaar afgesproken, namelijk om daarna de vier punten nog sneller op te lossen. We schorsen de vergadering.

*Schorsing*

### **8. Realisatie Het Romeins Museum, Cinema Royal en het Stadsbad**

#### **De voorzitter**

Ik heropen de vergadering. We gaan over naar agendapunt acht. Ik denk dat dit het punt is waarom de tribune zo goed gevuld is deze keer. De realisatie van Het Romeins Museum, de Cinema Royal en het Stadsbad. Wie mag ik het woord geven over deze onderwerpen? Ik begin bij de heer Reijnders. Gaat uw gang.

### *Eerste termijn*

#### **De heer Reijnders, SP**

Dank u wel, voorzitter. Ik ben er in de goede zin niet helemaal met mijn hoofd bij, maar weet je hoe dat komt? Ik heb namelijk gelezen dat de Tweede Kamercommissie serieus onderzoek gaat doen naar de gang van zaken rondom Zuyderland en rondom de processen en besluiten die zijn genomen. Daar ben ik, en volgens mij iedereen, zielsgelukkig mee. (*applaus*)

#### **De voorzitter**

Dan kunnen we nu wel versnellen. Dan gaan we aan de borrel. Niet? Sorry. Hamer erop.

#### **De heer Reijnders, SP**

Dat gezegd hebbende, nemen we vandaag een belangrijk besluit over de toekomst van onze stad en ons centrum. Een stad die vooruit wil en een stad die zijn geschiedenis en identiteit koestert en meer smoel wil geven. Een stad die werkt aan een levendig centrum met onderwijs, cultuur en mogelijkheden tot recreatie. Kortom, een stad die aantrekkelijk is voor mensen en bedrijven als vestigingsplek. Het centrum is de motor van die groei en ontwikkeling voor die stad die vooruit wil. Die stad is Heerlen en die stad, dat zijn wij. Daarom moeten we ook doorbouwen aan ons centrum met lef en ambitie. De realisatie van Het Romeins Museum, de Cinema Royal, het Stadsbad en natuurlijk het onderwijs naar het centrum geven die ambitie gestalte en gaan zorgen voor een enorm positieve impact en impuls voor ons centrum en daarmee voor de ontwikkeling van onze hele stad. We vinden het verstandig dat het college de keuzes heeft gemaakt in de afgelopen periode door Landsfort Herle, de vergroening van de cityring en de aanpak van de openbare ruimte te temporiseren. Maar ook in de plannen voor Het Romeins Museum en de Royal zijn verstandige keuzes gemaakt met een positief effect op de kosten. Wat de SP betreft, ligt er dan ook een voorstel dat financieel verantwoord is en inhoudelijk heel sterk. De SP moedigt het college aan om met lef en ambitie verder te werken aan de realisatie van de centrumprojecten met alle partners die eraan kunnen bijdragen, want we willen een stad zijn die vooruit gaat. Tot zover, dank u wel.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer De Groot.

#### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Dank u, voorzitter. Laat ik beginnen met te stellen dat hier twee fantastische plannen voorliggen. We hebben het er al dikwijls over gehad. We hebben er ook in de afgelopen commissievergadering ROLO over gesproken. Ik moet zeggen dat de onderbouwing van deze plannen, te meer ook nog eens keer ... Wij hebben recent nog een keer de businesscases en de exploitatiebegroting onder ogen hebben gekregen. Er is wel een puntje van kritiek. Dit had ook eerder gemoeten, beste college. Dan hadden we het ook in de commissie kunnen bespreken. Maar ook dat ziet er allemaal zeer goed uit. Complimenten daarvoor.

Wij hebben eerder aangegeven dat we ons grote zorgen maken als we deze plannen in de breedte bekijken voor wat betreft de financiële uitdagingen waar deze gemeente voor staat. Wij hebben vandaag ook gesproken over richtingen voor wat betreft de begroting in de komende jaren. Wij vertrouwen er dan ook op dat we daar op een goede manier uit gaan komen. We hebben net ook wel wat suggesties gedaan en gehoord die meegenomen zullen worden -daar ga ik tenminste van uit - en serieus bekeken worden door het college. Wij vinden deze plannen, de Royal en ook het Romeins Museum, dermate belangrijk dat wij als OPH achter deze plannen zullen staan en nu ook positief zullen beslissen in deze.

Dat wil niet zeggen dat we dadelijk, als we na de zomer richting begroting gaan, toch heel duidelijk willen aangeven dat er nog een aantal super belangrijke zaken op de rol staan. Daar hebben we het net ook al over gehad. We hebben het gehad over Hoensbroek. We hebben het gehad over de verwachte extra kosten die we zullen hebben rondom de jeugdzorg. Er zijn nog een heleboel zaken tot en met de skatebaan. Iedereen heeft zijn eigen prioriteiten natuurlijk. Wat wij ook heel erg belangrijk vinden voorzitter, is het feit dat uiteindelijk de rekening niet betaald mag worden door de burger van Heerlen. Dan kun je wel zeggen: alles wordt betaald door de burger van Heerlen. Dat snap ik ook heel erg goed. Maar het mag niet zo zijn als we geld tekort komen, dat we dan uiteindelijk maar een vorm van een lastenverzwaring moeten gaan zien te vinden. Dat kan niet. Dat vinden we niet goed. Er zullen duidelijke en harde keuzes gemaakt moeten worden. We zullen het college daar scherp op aanspreken. Tot zover.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Santegoeds.

#### **Mevrouw Santegoeds, CDA**

Dank u wel, voorzitter. Terugkijkend naar de raadsvergadering van 24 april, waarin wij van het CDA samen met de PvdA, Partij Hoensbroeks Belang, GroenLinks, de SP en de PvdD, een motie hadden ingediend waarin staat dat we voor het realiseren zijn van het Romeins museum. Hierdoor kunnen de toekomstige generaties ook genieten van het nationale erfgoed, met de unieke verhalen die verbonden zijn aan deze plek, aan onze stad en aan onze regio. Oftewel ons DNA. Waarom is het CDA voor het realiseren van het Romeins Museum? We investeren in de waarde van onze stad waarmee we ook nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw aantrekkelijker maken voor investeerders. Dan is het tevens aantrekkelijk om te wonen, verblijven en ondernemen. Investeren is goed voor de economie, zoals meneer Van Zutphen dat net in een vorig agendapunt aangaf. Door te investeren bewaren en eren we hiermee belangrijke plekken en herinneringen bij het verhaal van onze stad. Als derde punt, we zorgen voor verbindingen en ontmoetingen, wat weer economisch, sociaal en maatschappelijk ten goede komt voor onze stad. Wat we ook heel belangrijk vinden is dat in 2021 de raad heeft gekozen voor het museum met internationale aantrekkingskracht. Hierdoor ontstaan weer verbindingen en ontmoetingen met het Rijksmuseum van Oudheden, waar momenteel een tentoonstelling is te zien van de Romeinse villa's in Limburg. Door een partnerschap aan te gaan met het Rijksmuseum van Oudheden wordt de impact van het Romeins Museum vergroot. Je tindert als het ware naar een hoger level.

Voor Cinema Royal willen we een volwaardig filmhuis met drie filmzalen en bijbehorende horeca. Ook hier vinden wij van het CDA het een belangrijke plek voor ontmoetingen en verbindingen. Het moet een thuishaven worden voor iedereen in deze regio, van studenten van het VISTA College of van Zuyd Hogeschool tot professionals. Kortom, Heerlen de filmhoofdstad van het zuiden, oftewel Heerlywood. Het stadsbad ondersteunen voor het voorstellen van de keuze voor de locatie wordt aangepast naar de kerk in de Laanderstraat. Tot zover de eerste termijn.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Butink.

#### **Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u voorzitter. Als je het woord toekomstperspectief noemt in een voorstel zitten wij op het puntje van onze stoel. En ja, we beseffen dat we staan voor een haast onmogelijke opgave: bezuinigen, maar toch geld uitgeven. In deze vinden wij dan ook dat je moet investeren in de toekomst. Wat betreft het Romeins Museum hebben wij als Jongerenpartij aangegeven dat wij

vinden dat het Romeins museum onderdeel is van ons DNA. Wij zijn dan ook heel enthousiast over het voorliggend voorstel. Het hoort bij Heerlen en dit voorstel roept op hier iets mee te doen. Wij zijn ook van mening dat we iets moeten doen, zeker ook als je denkt aan de plannen die we hebben met het centrum en dat we willen dat mensen hier komen wonen en onderwijs gaan volgen in het centrum. Het is van belang dat men zich thuis voelt in Heerlen en wij geloven dat het voorstel hieraan bijdraagt.

We hebben recent ingezoomd op de begroting in de commissie en de vraag gesteld over de vorm van de lening: annuïtair versus lineair. U heeft hier ook netjes antwoord op gegeven. Waar wij wel nog een beetje mee in onze maag zitten, is dat u bij ons het beeld heeft geschetst dat we zaken op de lange baan gaan schuiven. Uit ons hoofd bereiken we in jaar negentien ongeveer een breekpunt. Hoe zorgen we ervoor dat dat probleem niet vooruit geschoven wordt naar de volgende generatie? Dat komt bij ons een beetje erop neer als de volgende mentaliteit: hoe koop ik een huis aflossingsvrij en laat ik een erfenis achter die wellicht minder warmpjes is dan je als erfgenaam wellicht verwacht? Dat is een deceptie dus. Nogmaals, wij staan hier zeker positief en enthousiast tegenover, maar willen wel helder hebben hoe het een en ander in de toekomst gaat verlopen. Kunt u hier duidelijkheid over verschaffen?

Wat betreft de Cinema Royal, dit iconische rijksmonument wordt niet alleen in ere hersteld, maar getransformeerd tot een modern filmhuis met drie zalen, horeca en een ontvangst- en congrescentrum. Deze transformatie biedt in onze ogen een unieke kans om Heerlen te versterken en te upgraden op verschillende fronten. Dat moet nu. Die urgentie zien wij en we zijn vooral heel erg benieuwd naar de uitvoering. Tot zover.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Daamen.

**De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang**

Dank u wel, meneer de voorzitter. Er is al heel veel gezegd over het Romeins Museum en de Cinema Royal. De betrokkenheid van de medewerkers die daar werken, getuige de aanwezigheid daarvan hoe gedreven die mensen zijn. We hebben al vaak niet onder stoelen of banken gestoken dat zeker het Romeins Museum in het DNA hoort van Heerlen. We ondersteunen natuurlijk dit voorstel van harte. We spreken ook de hoop uit dat we in Hoensbroek dadelijk ook zulke mooie plannen kunnen presenteren.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Bosch.

**De heer Bosch, PVV**

Voorzitter. Voor ons is ook dit project cruciaal voor de stad. Alleen is het risico dat we lopen natuurlijk redelijk groot. Niettemin vinden wij ook dat we achter deze beslissing zouden kunnen staan, behoudens dat we denken dat we een open eindconstructie hebben. We hebben geen businesscase, of in ieder geval geen strategie om te kunnen zeggen dat we iets kunnen afremmen als het niet goed gaat. Dat wil niet zeggen dat we het dan helemaal af moeten schalen, maar ik vind het wel een heel groot risico dat we lopen. Ook de MKBA geeft aan dat het een goede investering is. We hebben er natuurlijk een stuk profijt van. Tot zover.

**De voorzitter**

Dank u wel. De heer Jacobs.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Dank u wel, voorzitter. Dit Romeins museum en de Cinema Royal zijn natuurlijk heel uitgebreid in de commissie aan bod gekomen. Wij hebben toen ook als fractie FVD gezegd dat we absoluut achter deze twee plannen staan. Alleen wat mij betreft is het financieel gewoon op drijfzand gebaseerd. We hebben net de financiële situatie van onze gemeente gezien. Ik denk dat we een enorm risico aangaan. Ik heb tijdens de commissievergadering van verschillende partijen gehoord dat we een verantwoord risico nemen. Ik ben er niet zo zeker van dat we een verantwoord risico nemen. Ik denk dat het eerder een onverantwoord risico is. We rekenen bepaalde bedragen naar ons toe. We hebben geen rekening gehouden met eventuele kostenstijgingen. Als ik dan naar die exploitatiebegroting kijk - meneer De Groot zegt: ik vind die er uitstekend uitzien - dan heb ik daar wel mijn twijfels bij. Als ik naar de exploitatiebegroting van Cinema Royale kijk, dan zie ik dat we in 2027 925.000 euro aan opbrengsten hebben. Ik zie daar een salarispost tegenover staan van 711.000 euro. Wellicht dat de wethouder daar een beetje duidelijkheid over kan geven. 77% van de omzet van Royal bestaat dan uit salariskosten. Ik weet niet of je het helemaal kan vergelijken, maar je hebt la Lumière in Maastricht. Daar zie ik een salarislust van 48% ,als je dat omzet tegen de omzet. Die vind ik al hoog. Wij zitten hier op 77%. Dus ik vraag me af waar die salarislust vandaan komt.

In bijvoorbeeld de begroting van het Romeins Museum zien we in de lasten een huurlust komen die betaald moet worden aan de gemeente. Aan de andere kant plussen we die gewoon weer bij de subsidie. Dus in principe betaalt dadelijk het Romeins Museum, de stichting, geen huurlasten. Die pak ik namelijk en aan de ene kant ervan af en aan de andere kant zet ik die er weer op. Dus hoe graag ik het ook zou willen om voor deze projecten een ja te geven - en het bleek wel al uit de commissie en nu ook uit de raad dat daar ook een ja voor komt - is het naar onze mening gewoon niet verantwoord om dergelijke projecten op dit moment aan te gaan. Voor zover de eerste termijn.

### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Leers.

### **De heer Leers, Hart-Leers**

Meneer de voorzitter, dank u wel. De voorgaande agendapunten waren duidelijk. Er komen flinke tekorten op ons af. Het zal moeilijk worden en er moeten keuzes gemaakt worden. Dit agendapunt gaat over een aanvullend krediet van 26 miljoen euro.

Laten we beginnen met het Romeins Museum. Voor het Romeins Museum gingen we ooit uit van om en nabij de 30 miljoen euro aan kosten. Als gemeente hebben we destijds gezegd dat we 15 miljoen euro bijdragen. De rest komt uit allerlei subsidies, de markt en noem maar op. Een aantal jaren geleden werd al voorgesorteerd op het feit dat het zomaar zou kunnen zijn dat die toen nog openstaande helft ook opgebracht zou moeten worden door deze gemeente. Tussen de regels door kon je toen lezen dat de gemeente Heerlen via de raad zich garant ging stellen voor die andere 15 miljoen. Dat heeft me drie keer vragen gekost voordat de wethouder bevestigde: inderdaad, dat betekent een garantstelling van 15 miljoen euro. Dan zijn het niet die 15 miljoen euro, maar is het wat minder geworden. Er is bezuinigd op het ontwerp. De provincie heeft een miljoen bijgelegd. Tenminste, dat is tot op heden zeker, in de hoop dat andere partijen ook met geld gaan komen.

Dat is een hoop met heel veel onzekerheid. Ik ben ook voor het Romeins Museum, voor ons Thermenmuseum en voor de mogelijkheden daar. Maar op een gegeven moment droom je meer dan wat je aan centen qua mogelijkheden hebt. Wij zijn er ooit van uitgegaan dat de gemeente Heerlen ongeveer voor de helft aan de lat zou komen te staan. In het ergste geval betalen we het dadelijk helemaal. Dat wordt ook als een van de risico's in dit voorstel genoemd. Ik denk dat het onder de huidige omstandigheden vragen is om problemen. Als je nu de weg vrij maakt voor

het aangaan van die verbouwing - want het komt alleen nog maar op ons jaar aan om te starten met het project – zit je later ook met de gebakken peren. Het valt niet uit te sluiten dat andere partijen zeggen: "We vinden het mooi, prachtig en hartstikke geweldig. Maar helaas, we kunnen nu even niet, we willen nu even niet of we hebben net een andere keuze gemaakt". Ja, gemeente Heerlen, wat doe je dan als je afgesproken hebt dat we het gaan doen? Dan moet je ook met de centen over de brug komen. In het ergste geval - en dat valt niet uit te sluiten - staan wij dan, op de miljoen euro na van de provincie Limburg, daarvoor in het geheel aan de lat.

Dat is een risico dat niet irreëel is. Ik heb daarvoor gewaarschuwd bij het aangaan van het traject een aantal jaren geleden, waarvan toen iedereen dacht dat het wel niet zo ver zou komen. Zover is het wel gekomen. Vanavond hebben we dit voorstel voor ons liggen.

Wat betreft de Cinema Royal. In 2009 kocht deze gemeente Heerlen de Royal, de Rivoli en de Maxim met de bedoeling dat het binnen vijf jaar onder een nieuwe invulling die goed zou vallen op de markt, teruggezet zou worden in de markt. Dus op afstand van de gemeente Heerlen. Dat is niet gebeurd. De Royal is een aantal jaren gehuurd door de oud-eigenaar. Die betaalde daar 10.000 euro voor in de maand, exclusief gas, water en licht. Vervolgens zei deze: "Dit kan Brintje niet trekken. Jammer, maar helaas. Hier zie ik geen toekomst meer. Ik moet voortijdig ermee stoppen". Een aantal jaren leegstand volgde, waarna het pand, eerst voor 800 euro en daarna voor 1000 euro in de maand verhuurd werd. Ik weet niet of dat inclusief gas, water en licht is. Het wordt nog steeds verhuurd, begrijp ik uit de stukken.

Dat betekent gedurende die periode alleen al qua kosten - want er werd toenmalig gezegd dat de vaste kosten van het pand zijn om en nabij de 10.000 euro - al ongeveer extra zo'n 1 miljoen tot 1,1 miljoen in het project zijn opgegaan. Dat kan zo zijn en waarschijnlijk is het ook zo. Als je dan gaat kijken naar de onderliggende businesscase of althans een poging daartoe - en de heer Jacobs vertelde het al - dan zijn de personeelskosten rond de 7 ton. Men denkt met een restaurant in de Royal ook behoorlijk wat mensen van buiten te krijgen die dan een hapje komen doen zonder gebruik te maken van de film. Dat had men ook gedacht in het tegenoverliggende Maankwartier, waar de nodige horecagelegenheden van meet af aan leeg liggen of na korte tijd failliet gingen. Nogmaals, ik gun iedereen het allerbeste. Maar het moet ook reëel zijn. Ik kan me voorstellen dat als je helemaal in de filmwereld zit, je het een prachtig voorstel vindt en dat je er helemaal voor gaat.

Dat begrijp ik. Dat is je beroep en je leven. Dat geeft een prachtige invulling, maar van de andere kant zijn we ook een stad met nog hele andere uitdagingen. Ik kan me zomaar voorstellen dat we straks starten met dit project, maar er gaandeweg achter komen dat het ietsje duurder wordt en dat er toch wat minder mensen zijn die zin hebben om te komen. Qua horeca slaat het ook niet helemaal aan. Wat doe je dan? Dan kun je moeilijk zeggen: doe de knip maar op de deur en dat was het dan. Ik lees geen B- of C-scenario in onderliggende stukken. Een hele hoop zal uit de praktijk moeten blijken. Dan is de vraag, welk risico we hiermee aangaan. Ik denk dat het risico veel te groot is. Nogmaals, ik verwijs terug naar 2009 waar deze raad besloot om de Royale aan te kopen. Het rijksmonument was een goede zet. Maar het is een rijksmonument. Ik zeg het niet voor niks. Het is niet zomaar een gebouw waar je mee kan doen wat je wil of wat je niet wil.

### **De heer Verreck, PvdA (interruptie)**

Ik denk: laat de heer Leers even uitzagen in zijn negatieve betoog. Ik vind het fantastisch om te horen hoe zwartgallig hij alles ziet. Ik ben vooral heel benieuwd wat zijn plan dan zou zijn met dat pand behalve slopen. Want daar hoor ik hem niet over. Ik hoor alleen maar verwijten over wat er allemaal niet gebeurt, maar ik hoor geen enkel idee over wat we wel kunnen met dat pand. Daar hoor ik helemaal niets van. Dus ik ben vooral heel benieuwd wat zijn plannen met dat pand waren. Misschien had het toch maar gesloten moeten worden in 2009. Dan hadden we

al die kosten niet gehad en hadden we daar een mooie woontoren kunnen neerzetten. Dat was een ander probleem geweest.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Tot op heden heb ik nog niemand horen spreken over slopen. Dat lijkt me ook moeilijk als het een rijksmonument is. We hebben dit pand gekocht, althans de gemeenteraad van de gemeente Heerlen. De PvdA maakte er toenmalig ook deel van uit in 2009. Sla het raadsvoorstel er maar op na dat het pand binnen vijf jaar met een toekomstbestendige functie terug in de markt gezet zou worden. Dat kon kennelijk niet. Dat had je van tevoren ook kunnen bedenken. Nu wordt er dermate veel geld tegenaan gesmeerd dat je niet meer anders kan dan doorgaan.

Op basis van een bedrijfsvoorstel dat er ligt dat flinterdun is, gebaseerd op een hele hoop aannames waarvan ik maar hoop dat ze uitkomen - maar het ook kan zijn dat ze niet uitkomen - kan het zomaar zijn dat we hiermee het zoveelste blok aan ons been gaan creëren. Ik sluit dat niet uit. Daarbij opgeteld dat we het over een aanvullend krediet hebben van 26 miljoen, dan vind ik het niet meer dan normaal dat we met zijn allen kijken of dat het gene is waar Heerlen op dit moment nood aan heeft. Is dat het gene wat op dit moment moet gebeuren? Ik denk dat daarvoor het risico veel te groot is. Daarom zeg ik, gemaakte afspraken moet je nakomen. Die zijn wat mij betreft uit 2009. Dat betekent de markt zijn gang laten gaan en zorgen dat het pand met een toekomstbestendige functie terug wordt gegeven. Daar is willens en wetens niet voor gekozen. Dat was mijn keuze niet, maar dat was wel de keuze die gemaakt is.

**De heer Verreck, PvdA (interruptie)**

Dus ik hoorde de heer Leers zeggen: we geven het aan de markt. Dus wij verkopen het voor 1 euro aan een willekeurige investeerder in Heerlen. Misschien heeft u wel iemand in uw bekendenkring zitten die het voor een euro wil overnemen. Vervolgens staat het 20 jaar leeg en staat het te verkrotten. Dan is de vraag, wat doe je dan? Pak je die verantwoordelijkheid als gemeente op? Of zeg je: zoek het maar uit. Ik ben blij, en ik ben er ook trots op, dat we als gemeente dit hebben opgepakt. Blijkbaar u niet, want ik u hoor u hier alleen maar zwartgalligheid over spuien. Het verhaal dat u hier in de raad houdt, is bijna een schande. Ik hoor geen durf en ik hoor geen lef. Ik hoor helemaal niets bij u. Alleen maar: het kan niet, het moet niet en het mag niet. Succes.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Ik herinner deze gemeenteraad alleen aan de afspraken die zijn gemaakt in 2009. De eerste afspraak was het pand kopen, toekomstbestendig maken en terugzetten in de markt. Slaat u de stukken er maar op na. Dat is een afspraak die niet nagekomen is en waar ik van tevoren voor heb gewaarschuwd. Nu zitten we met de gebakken peren. Nu moet er naar de twee projecten het Romeins Museum en de Cinema Royal aanvullend 26 miljoen euro extra gaan. U kent het gesternte waar onze stad op dit moment onder vaart. Dat is financieel allesbehalve gunstig. Dan denk ik: laat dit aan ons voorbijgaan, want ik denk niet dat we dit debacle nog een keer erbij kunnen gebruiken.

**Mevrouw Santegoeds, CDA (interruptie)**

Ik heb een vraag aan meneer Leers. De tijden veranderen. Als je het betoog hebt gehoord ... Het was een vrij positief betoog over de Cinema. Je zegt: de concurrentie naar het noorden en westen. Je ziet juist dat we hier de hoofdstad van de filmwereld gaan worden en dat jongeren die kans kunnen krijgen. Denk eens aan de toekomst. Tijden veranderen en ik vind dat je daarin mee moet gaan. Wat vindt u daarvan?

**De heer Leers, Hart-Leers**

Tijden veranderen inderdaad. Kijk naar de toekomst van die bioscoop midden in de stad. Dat heb ik ook in de commissievergadering al gezegd. Leg deze voorbeelden eens naast elkaar. Zou mogelijk een filmhuisfunctie ook in de Quatro kunnen en daarmee de Royal vrijgespeeld kunnen worden voor iets anders? Is dat een optie? Wat zou dat betekenen? Dan heb je midden in de stad een filmhub. Als dat zou kunnen, kijk er eens naar. Dat kon niet. Er was te weinig tijd voor, begreep ik vanuit het college. Dat zou zomaar kunnen betekenen dat je dadelijk een semi-commercieel filmhuis aan de rand van de stad hebt.

**Mevrouw Santegoeds, CDA (interruptie)**

U zegt dat u het wilt verplaatsen naar de Quatro Cinema. Maar als je toch kijkt naar het gedeelte waar het daar juist ligt, dan zie je dat daar reuring ontstaat en interactie naar elkaar toe en naar de studenten, de creatievelingen die daar bezig zijn. Dus wat dat betreft denk ik dat als je dat uit elkaar gaat halen, het niet positief werkt. Hoe kijkt u daar dan tegenaan?

**De voorzitter**

Laten we meteen maar even ook de interruptie van de heer De Groot doen.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Ik zou met uw permissie eerst even antwoord op mevrouw Santegoeds willen geven. Ja? Dank u wel. U hebt het over de reuring die daar ontstaat. Het hotel is leeg, de horeca is leeg en er komen een paar duizend passanten per dag waar gehoopt was op 50.000. Daar is geen reuring. Er komt een zieltogend subsidietrekkend verhaal bij wat vervolgens tot in de eeuwigheid een hele hoop geld gaat kosten. Dat is het vooruitzicht zoals ik dat daar voorzie. We hopen dat het niet gaat uitkomen, want het is allesbehalve zo dat dit niet het reële scenario zal zijn.

**De voorzitter**

Meneer De Groot.

**De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Dank u, voorzitter. Ik vind het goed dat de heer Leers kritisch is. Ik vind het ook niet terecht dat de heer Verreck zegt: ik ben alleen maar negatief bezig. Nee, de heer Leers maakt zich met name zorgen omtrent de haalbaarheid van het project en ook de mogelijke financiële gevolgen. Het is goed dat er op die manier naar gekeken wordt. Maar aan de andere kant moet het natuurlijk ook zo zijn dat ondanks eerdere pogingen die gedaan zijn – en dan heb ik het even over de Royal – het gewoon niet is gelukt. Nu ligt er dus een plan voor waarvan we inderdaad ook nog maar moeten afwachten of het ook daadwerkelijk zo uitpakt als geprognostiseerd. Dat is altijd natuurlijk een risico, maar er ligt wel degelijk een gedegen plan achter. We weten niet in de loop der jaren ook met personeelontwikkelingen, hoe zich dat gaat ontwikkelen, meneer Jacobs. Dat is een inschatting die je maakt op basis van datgene wat je nu weet en wat je nu verwacht. Dat is altijd bij alle projecten een bepaald risico.

Ten aanzien van het Romeins Museum: meneer Leers met alle respect, maar als we daar nu niks mee doen, wat dan? Wat dan, ook ten aanzien van de Royal? Wat dan? Dan blijft het daar liggen. Dan doen we er niks mee. Dat draagt het ook niet bij tot de ontwikkeling van de stad, want dat is wel de achterliggende gedachte. Daar is ook goed over nagedacht. Dat is dan mijn vraag aan u. Hoe ziet u dan de leegstand waar we allemaal de buik vol van hebben met betrekking tot die twee grote objecten?

**De voorzitter**

Meneer Leers

### **De heer Leers, Hart-Leers**

Als je van tevoren krijgt voorgespiegeld: "Gemeente Heerlen, jullie doen de helft van die 30 miljoen. Jullie doen 15 miljoen euro. De rest halen we op uit de markt, subsidiesteun en noem maar op", dan is dat een keuze die je maakt. Gaandeweg het verhaal hoor je dan ... Dat staat tussen de regels door. Dat wordt niet expliciet benoemd. Dat moet je echt uit de stukken halen. Ik heb dat toen als enige uit de stukken gehaald tijdens de toenmalige algemene beschouwingen. "Ja, we stellen ons ook garant voor die andere 15 miljoen." Daar heb ik drie keer het college op moeten bevragen voordat er een bevestiging van kwam.

Gaandeweg wordt duidelijk dat die 15 miljoen die toen nog openstonden en waar wij ons inmiddels voor garant hadden gesteld, niet uit de markt komen. Er is pas een miljoen euro duidelijk van de provincie Limburg. Dan moet je toch nu op dit moment daar niet voor wegstijgen en zeggen: jongens, weet wel waar we nu mee beginnen. Want het is niet alleen de Thermen waar we mee zitten en waar een aanvullend krediet voor gevraagd wordt. Dat vragen we ook voor de Royal. Wie weet, hebben we ook nog extra geld nodig voor het zwembad. Misschien hebben we ook nog extra geld nodig voor Heerlen-Noord. Wellicht hebben we nog extra geld nodig voor een claim die ergens opduikt; wat dan ook.

Uw collega, de heer Bertholet, gaf aan dat het financieel gezien voor onze stad moeilijk is en dat we er slecht voor staan. Dan denk ik ook dat het onze taak is, en in dit geval mijn taak, om aan de bel te trekken. Jongens, weet goed waar je aan begint. Ook ik ben een fan van de Royal. Ik geniet van het gebouw. Ik heb die boeken verslonden. U weet misschien die dag dat we langs de projecten gingen. Daar werden vragen gesteld die ik allemaal letterlijk kon beantwoorden, omdat ik die boeken ken. Het is een prachtige geschiedenis van onze stad en een hartstikke mooi pand, waar ik zelfs een aantal keer een rondleiding heb georganiseerd. Maar voor hetgeen wat je mooi en prachtig vindt en lief hebt, betekent niet dat je ook naar andere aspecten moet kijken. Wat zijn de risico's? Wat gaat het ons kosten? Wat gaat het mogelijk de burger kosten? Wat zijn daar de consequenties van?

### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)**

Wat dat laatste betreft ben ik het natuurlijk helemaal eens met de heer Leers. Hij heeft al eerder, niet alleen vandaag, maar ook in eerdere bijeenkomsten hier duidelijk kritische uitlatingen van ons over gehoord. Maar het is natuurlijk wel zo dat we dadelijk gaan beslissen en gaan kijken naar een meerjarenbegroting waarbij we inderdaad keuzes zullen moeten gaan maken en ook risico-inschattingen. Dit zijn ook risico-inschattingen die we doen. Op het moment dat we nu nee zouden zeggen tegen dit soort majeure projecten die heel erg belangrijk zijn voor de ontwikkeling van onze stad in de komende jaren – daar zitten natuurlijk een heleboel indirecte ontwikkelingen aan vast zitten – dan ligt het daar dadelijk maar en dan is het nog maar de vraag hoe dat dadelijk de komende jaren wel wordt opgepakt. Wellicht kunnen we daar dadelijk in het najaar als we naar de meerjarenbegroting gaan kijken, toch uit komen mits we ook harde keuzes maken. Want dat staat natuurlijk voorop. Maar ik zou niet op dit moment al een harde keuze willen maken door voor de Royal en het Romeins Museum op dit moment al te zeggen: dat gaan we dus de komende jaren niet doen. Dat is toch wel een beetje de kritiek op uw betoog.

### **De voorzitter**

Maakt u uw betoog af, meneer Leers?

### **De heer Leers, Hart-Leers**

Als het vanavond om een aanvullend krediet gaat - en daar gaat het vanavond over - betekent

dat ook dat we een besluit nemen of het doorgaat of het niet doorgaat. Dat terwijl het college begin volgende week een presentatie krijgt over de financiële stand van zaken van deze stad. Ik zou me zomaar kunnen voorstellen dat we dit voorstel in september helemaal niet meer door de raad zouden kunnen krijgen, omdat dat dan betekent dat we financieel gezien er zo penibel voor staan dat dit niet meer kan. Het een kan met het ander te maken hebben. Dus wat mij betreft denk ik dat het veel beter is om eerst een doorkijk te hebben en daarna te kijken. Je kan dit voorstel misschien beter aanhouden tot september, tot we wat meer weten, of in ieder geval tot na volgende week, in plaats van nu wellicht als een kip zonder kop te zeggen: maar we willen het zo graag en we gaan het ook doen.

Afsluitend, het stadsbad. In de lijn van het voorgaande. We hebben het zwembad in Hoensbroek net gerenoveerd. Dat is netjes op orde. Er zijn genoeg steden die jaloers zijn op onze zwemvoorziening. Waar in andere steden gesproken wordt over het sluiten van zwemvoorzieningen hebben wij in Hoensbroek het net up-to-date gebracht. Ik denk dat we af en toe ook onze zegeningen moeten tellen en moeten zeggen: zorg er voorlopig voor dat we die, net zoals die ene skatebaan op de Molenberg, aan de gang houden en dat zwembad in Hoensbroek open houden, zonder al voor de locatie voor een nieuw stadsbad te kiezen.

Ik denk dat het prima is om het oude tijdelijke stadskantoor in te vullen, zoals we dat tijdelijk gaan doen. Dat lijkt mij hartstikke goed, maar het lijkt mij niet goed om op dit moment al voor te sorteren op een locatie van het stadsbad en of we dat überhaupt mogelijk kunnen maken. Want onder het financiële gesternte waarin wij leven dit ook nog eens erbij doen, dan denk ik: het risico is veel te groot. Dat kan nu niet, hoe graag we het ook zouden willen. Daarbij moet ik het helaas laten.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Het woord is aan het college. Wethouder Clemens.

### **Wethouder Clemens**

Dank u, voorzitter. Ik luister altijd heel goed naar de raad, maar ik heb vandaag extra goed geluisterd naar de bijdragen. Ik hoor heer Reijnders over dat we ervoor moeten zorgen dat we in de toekomst een aantrekkelijke stad zijn. Ik hoor mevrouw Butink over dat we perspectief moeten creëren voor de stad en ervoor moeten zorgen dat mensen zich hier thuis kunnen voelen. Ik hoor de heer Bosch over dat we dingen moeten doen waar we als stad echt profijt van kunnen hebben en waar onze inwoners profijt van kunnen hebben. Ik hoor de heer Daamen uiteraard over zorg voor diezelfde dingen, ook in Hoensbroek.

Al die zaken gaan over een belangrijk element en dat is betekenis. Hoe kunnen we met de besluiten die we hier nemen van maximale betekenis zijn voor de inwoners van onze stad, nu en straks? Wat ik in al die bijdragen hoor, is dat u die betekenis ziet en niet alleen ziet, maar dat u hem ook voelt en dat u hem doorgrondt.

Met het in ere herstellen van de Royal zorgen we er niet alleen voor dat we een bijzonder rijksmonument in onze stad een nieuwe toekomst geven en dat we die ook behouden voor de toekomst, maar ook dat we daarmee dat filmhuis een stap kunnen laten zetten. Heel veel jonge mensen uit onze stad, onze regio en soms nog verder, kunnen zich hier dan laten ontwikkelen, van de kinderen die 's ochtends met de schoolklas worden onderwezen over films, tot aan de mensen die films maken in de studio's die daar straks een plek gaan krijgen.

Die mensen komen podcasts opnemen en films testen. Of er komen mensen die hun stad met een knipoog Heerlywood zijn gaan noemen.

We hebben het over het Romeins Museum, waar we de Nachtwacht van de Nederlandse archeologie door kunnen geven aan toekomstige generaties in plaats van - want dat gebeurt tot op dit moment - bang zijn voor het afbrokkelen van dat belangrijke stukje nationaal erfgoed.

We zorgen voor nieuwe toekomst voor die tienduizenden bijzondere archeologische vondsten die onderdeel uitmaken van onze Romeinse collectie, waaronder die prachtige Luciusvaas - ik kan het nooit vaak genoeg zeggen - met daaraan gekoppeld het oudste liefdesverhaal van ons land. We kunnen straks, nog veel meer dan nu, kinderen en volwassenen ontvangen en verhalen doorgeven. We kunnen ruimte creëren voor mooie, tot de verbeelding sprekende wisseltentoonstellingen, waarvoor mensen naar onze stad toe gaan komen. We zorgen dat we onze stad verrijken met een nieuwe parel, want ook dat, ook die buitenkant, mag er zijn. Daarvan zeggen we ook met elkaar, als we in onze stad iets hebben onthouden, misschien wel in de afgelopen halve eeuw, dan is het dat we durven te gaan voor kwaliteit, dat we durven te gaan voor het Heerlense, en dat we af en toe die ruwe randjes van onze stad durfden te omarmen. Over al die dingen hebben we het vandaag.

Het is niet gek dat velen van u ook zeggen dat we heel scherp hebben gekeken naar wat er voor ligt. We hebben gekeken naar de kwaliteit van de plannen, naar hoe ver het doordacht is en naar hoe toekomstbestendig dat is. Onder andere mevrouw Butink had het daarover. Die verwees daarbij ook naar de afschrijvingsmethodiek. Daar kan ik wel van zeggen dat het niet zo is dat we de rekening naar de toekomst schuiven. Dat hebben we ook proberen te illustreren aan de hand van de aanvullende memo en de tabel die daarbij zit. U ziet dat het geen aflossingsvrije hypotheek is, want we betalen zowel aflossing als rente. Er zal straks een restwaarde zijn. Het is ook niet zo - daarom hebben we ook de kolom over de inflatie toegevoegd - dat de aflossingen onevenwichtig zwaar op toekomstige begrotingen gaan drukken. Met andere woorden, we hebben gekozen voor deze manier van afschrijven, omdat het ook gewoon past bij het gebruik dat straks gaat plaatsvinden bij de gebouwen. Dus we zouden ook niet anders kunnen. Maar het is ook gewoon een verstandige keuze in financiële zin. Dus we gaan niet daarmee de toekomst onevenredig belasten ten opzichte van de korte termijn.

De heer Jacobs heeft daar wat vragen over. Daar hadden we het in de commissie ook al over. Hoe hard is dat nou? Hebben we wel rekening gehouden met kostenstijgingen? Hebben we wel nagedacht over die toekomstige exploitaties? En zit dat er voldoende stevig in? Ik denk dat ik namens het college kan zeggen dat wij ervan overtuigd zijn dat dit zo is. We hebben wel degelijk rekening gehouden met de bouwkosten. We hebben dit jaar nog de inschatting van die kosten geactualiseerd. We hebben ervoor gezorgd dat er ruimte is voor onvoorziene tegenvallers in de projecten. Ik durf wel te zeggen dat daarmee wat voorligt, stevig en duurzaam is.

Hetzelfde geldt voor de vraag die gesteld werd over de subsidieverhoging bij het Romeins Museum. Dat is niet een subsidieverhoging vanuit de gedachte dat we dat via de andere kant met huur weer gaan terughalen. Nee, in dit plan zit een kwaliteitssprong. Dus niet alleen zorgen we dat het gebouw straks van veel betere kwaliteit is dan nu, maar we helpen ook die organisatie die de afgelopen jaren enorme stappen heeft gemaakt. Wie recent in het museum is geweest, ziet dat ook. Die kwaliteit zie je toenemen. We kunnen die lijn doorzetten in de komende jaren. Hetzelfde geldt ook voor de Royal, waar ik meen door de Jongerenpartij nog iets over werd gezegd. Nee, dat was volgens mij ook de heer Jacobs. Ook daar hebben we gekeken naar hoe die verhouding tussen inkomsten en uitgaven is. Is met reële bedragen gerekend? Is met reële bezoekersaantallen gerekend? Is er een gezonde verhouding, ook tussen personeelslasten - want daar refereerde u specifiek aan - en andere uitgaven en inkomsten. Het antwoord daarop is: ja, die is er. Ik meen ook dat u in uw bijdrage bedragen noemde of verwees naar specifieke posten. Dat zijn de posten van de horeca, wat natuurlijk een van de elementen is in de businesscase. Laten we die niet helemaal hier gaan ontleden. Er ligt een stevige businesscase, een stevig plan met een goede degelijke onderbouwing.

### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

U geeft aan dat daar horecapersoneel in zit. Maar goed, dat verklaart geen cijfer van 77%.

Ik heb even bij Lumière gekeken. Dat kun je niet een op een vergelijken. Bij Lumière zie je twee stichtingen. Je ziet een stichting die het Filmhuis heeft en je ziet een stichting die de horeca heeft. Dat vind ik ook eigenlijk wel logisch, want wij gooien nu - tenminste zoals ik dat zie in die begroting - alles op een hoop. In principe ben je een stuk horeca aan het subsidiëren. Ik denk niet dat... U schudt, maar dat vind ik wel. Ik denk niet dat we horeca kunnen gaan subsidiëren, maar als we nu alles op een hoop gooien, gebeurt dat wel indirect.

### **Wethouder Clemens**

Ik heb daar zojuist twee dingen op willen zeggen. Ik denk dat ik wellicht ook niet heel duidelijk was. Voor die 77% vermoed ik - maar dat is een heel snel sommetje dat ik net heb gemaakt - dat u daarmee de personeelslasten afzet tegen de omzet van de horeca. Terwijl je natuurlijk naar het geheel moet kijken in dat geval. Maar goed, we kunnen nog wel eens dieper in dat cijfer duiken. Belangrijk is ook, en dat ziet u ook in de businesscase, dat er vier scenario's zijn uitgedacht over hoe je die horeca kunt laten verhouden tot de rest van de Royal. Daarbij is het scenario met een aparte stichting een zeer waarschijnlijke. Maar dat is iets dat we de komende tijd ook nader gaan bepalen.

### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)**

Wellicht dat ik het dan verkeerd heb begrepen, maar zoals ik het lees, zit in die begroting zowel het filmhuis als de horeca. U gaat uit van 70.000 bezoekers die ook gaan eten. Dus het personeel bestaat dan ook uit horecapersoneel en uit ander personeel. Maar dat is dan nog steeds geen verklaring voor mijn vraag waarom 77% van hun totale omzet personeelskosten zijn.

### **Wethouder Clemens**

Voorzitter, ik kan die verhouding niet helemaal volgen, maar ik stel voor dat we dit op een ander moment verder verdiepen, want dat lijkt me nu niet hier de beste plek. Dan gaan we een keer samen naar die tabel kijken. Dat aanbod doe ik bij deze graag.

Tot slot. Er is heel veel gezegd over de betrokkenheid van de mensen in deze zaal. Ik zou er nog aan toe willen voegen dat we hier niet hadden gestaan zonder de betrokkenheid van ook heel veel mensen, personeel en vrijwilligers, waarvan een deel hier ook aanwezig is, die de afgelopen jaren bij al die instellingen keihard hebben gewerkt om hier te komen.

Zij hebben laten zien dat ze het waard zijn dat wij deze stap met hen gaan zetten. Ik zou daaraan nog willen toevoegen dat het ook niet mogelijk was geweest zonder zoveel mensen die op wat voor manier dan ook betrokken zijn bij de verhalen die verteld worden, bij de film in onze stad, bij het erfgoed in onze stad en bij al dat ondernemerschap in onze stad. Dat is ontzettend belangrijk.

Wat mij betreft kan het dan ook geen toeval zijn dat mevrouw Santegoeds het had over unieke verhalen, maar dat ze het ook had over verbinden. Dat is waar het vandaag over gaat, namelijk die verbindingen die wij hier misschien al 2000 jaar geleden aangingen op die kruising van Romeinse wegen. Daar hebben de eerste ontmoetingen plaatsgevonden tussen mensen die de Romeinse stad hier uit de grond hebben weten te stampen. Die verbindingen hebben in de tijd van de mijnen ervoor gezorgd dat mensen, maar ook architectuur uit de hele wereld, hier een plek wisten te vinden. Die verbinding en die ontmoeting maken dat wij vandaag samen deze stad maken. We doen dat met de mensen zoals ze hier vandaag op de tribune zitten - er is overigens ook een groot deel van de mensen uit onze eigen organisatie die hier heel erg hard aan hebben gewerkt - en met de mensen buiten die nog trotser zullen gaan zijn op hun stad als we deze prachtige projecten met elkaar weten te realiseren.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Santegoeds en meneer De Groot. Mevrouw Santegoeds en mevrouw Géron.

**Mevrouw Santegoeds, CDA**

Dank u wel, voorzitter. Een hele korte: we hebben het inderdaad over het Romeins Museum, de financiën en hoe we het gaan realiseren. Maar ik zou graag van de wethouder het volgende willen weten. We hebben op 24 april een motie ingediend om DSM-Firmenich op hun verantwoordelijkheid te wijzen en te kijken of we daar nog wat miljoenen uit kunnen halen. Wat is daarvan de stand van zaken?

**De voorzitter**

Dank u wel. Meneer De Groot.

**De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Voorzitter. Ik zou het volgende graag willen meegeven. Ik ben regelmatig bezoeker van Lumière. Daar combineer je een filmbezoekje ook met de horeca, een hapje en een drankje, een heel avondje uit. Ik weet dat bij Lumière de omzet met name komt vanuit het horecadeel. Daarbij is het denk ik ook wel heel erg belangrijk - want dat zie en hoor ik ook heel veel - dat met name de kwaliteit van de horeca daar aan het dalen is. Ik kan me zo voorstellen dat dit ook tot een omzetsdaling zal leiden. Dus mijn oproep is eigenlijk om met name ook voor wat betreft het horecadeel, niet alleen de kwaliteit van drank en voedsel, maar ook de omgeving mee te nemen, want het is een heel avondje uit. Dat is het unieke wat je in Lumière hebt. Je zit daar in een omgeving die gewoon enorm aanspreekt. Als je dat kan combineren met kwalitatief goed eten en drinken en een kwalitatieve film, dan denk ik dat je daar spekkoper bent. Maar het gaat dan wel om het vinden van de juiste mix tussen enerzijds professioneel personeel en anderzijds natuurlijk de vrijwilligers die absoluut noodzakelijk zijn, maar wel de goede mix.

**De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Géron.

**Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren**

Dank u. Voorzitter, het Romeins Museum is een stads- en regio-overstijgend project. We hebben daar een verantwoordelijkheid voor. We hoorden de wethouder eerder in de commissie zeggen dat nu de PR-campagne op gang is gekomen en dat met de verzelfstandiging van het museum de gelden kunnen binnen vloeien. Ik zou willen vragen of daar al concrete resultaten van zijn. Maar ik vertrouw de wethouder erop. Ik heb eerder in het betoog gezegd dat we misschien wel terug moeten naar de Romeinse tijd. Het is uiterst belangrijk dat die verhalen verteld blijven worden en dat we daar tastbare bewijzen van hebben.

Wat de Royal betreft, ik wil het betoog van Guido Francken van CineSud in herinnering brengen. Zo enthousiast en zo geloven in de toekomst van de filmspot die Heerlen kan worden. Daarmee biedt het ook jonge mensen in de creatieve zin een toekomst. Ik heb hoge verwachtingen van mensen met creatieve geesten. Die zijn zeer soepel en kunnen veel bijdragen aan deze stad. Dank u. Wij steunen dit voorstel.

**De voorzitter**

Dat begrepen we ongeveer. Wethouder Clemens.

**Wethouder Clemens**

Bij de complimenten aan Guido en kompanen, want ze zijn natuurlijk met een hele club, kan ik

me natuurlijk alleen maar aansluiten. Ik denk dat we er allemaal enthousiast over zijn. Er zijn twee vragen gesteld over extern geld. Ik heb een positief en een wat minder positief antwoord. Ik begin met het minder positieve. Dat gaat namelijk over onze vraag aan DSM. Laat ik hem samenvatten met dat de motie niet in heel veel vreugde werd ontvangen aan de kant van DSM. Desondanks gaan we er nog een brief aan wijden en je weet maar nooit.

Wat betreft andere mogelijke financiers of nu al financiers waarmee we in gesprek zijn: we hebben een vriendencampagne waar u allen overigens ook voor uitgenodigd wordt om aan deel te nemen. Mensen kunnen vriend worden van het Romeins Museum en daarmee eenmalig of regelmatig iets bijdragen. Dat druppelt binnen en we verwachten dat als de realisatie van het museum definitief wordt - en dat zeggen de marketing experts ook - dat het harder gaat lopen. Nou, we hebben een aantal harde toezeggingen van extern geld, onder andere van de provincie en onder andere van een aantal fondsen. We verwachten dat op korte termijn een aantal daarvan harder of hard gaan worden. We verwachten ook dat er mogelijk bij een aantal partijen nog wel meer geld in het vat zit dan we tot nu toe voorzien. Dus ik ben daar optimistisch over.

Tot slot, de heer De Groot.

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

De wethouder heeft het over harde toezeggingen. Hoe zijn die in knaken uit te drukken? Over hoeveel miljoen hebben we het dan? U hoeft niet te zeggen wie dat heeft toegezegd, maar over wat voor bedrag gaat het dan?

#### **Wethouder Clemens**

Die bedragen staan in het raadsvoorstel. Dat gaat namelijk over anderhalf miljoen euro voor duurzaam maatschappelijk vastgoed. Dat gaat over een legaat waar hier nog 50.000 euro staat, maar waar we naar verwachting uit gaan komen op 150.000 euro. Dan staan er nog een aantal andere bedragen in die tabel. Ik verwijs naar pagina 20 van 25. Die hebben we niet zomaar opgeschreven. Dat zijn bedragen waar we echt wel van uitgaan dat we die gaan binnenhalen. De provincie bijvoorbeeld heeft ons ook een brief gestuurd. Zij hebben bij monde van de deputé nogmaals bevestigd dat ze deze bijdrage willen doen. Dan heb ik het hier over die 1,5 miljoen euro. We zijn met hen in gesprek over mogelijk een hogere bijdrage, maar ik heb zeer veel vertrouwen in die 1,5 miljoen. Die moet alleen wel nog geformaliseerd worden. Daarvoor is het besluit van vandaag natuurlijk heel belangrijk.

#### **De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)**

Voorzitter. Er wordt ook naar die bedragen gerefereerd in de risico's die benoemd worden, namelijk dat het pas zeker wordt als het besluit wordt genomen en als het gebouwd is. Dan is er dus nog steeds enige vorm van onzekerheid.

#### **Wethouder Clemens**

Nee, in het raadstuk wordt uiteen gezet dat je gelden nodig hebt voor de bouw. Dan moet je natuurlijk wel van tevoren weten dat je die hebt. En er zijn gelden nodig voor de inrichting. Daar heb je natuurlijk ook wel even de tijd voor. Dat zijn dan ook weer financiers die zeggen: we snappen dat wij later aan de beurt zijn met onze rol in het hele proces. Met andere woorden, ik denk dat het totaal bij elkaar opgeteld verantwoord is en dat het past op de tijdsplanning zoals wij die voor ons zien. Het helpt ons ook om straks zo snel mogelijk, maar ook zo goed mogelijk dat nieuwe Romeins Museum te realiseren.

De heer De Groot had tot slot een aantal opmerkingen over de horeca. Ik denk dat hij in hoge mate de spijker op de kop slaat. Natuurlijk is het prettig als die horeca omzet genereert, maar horeca maakt ook vooral onderdeel uit van het inhoudelijk concept van een filmhuis. Dat is een

avondje uit. Daarbij is de sfeer van het filmhuis zelf belangrijk, is de kwaliteit van de horeca belangrijk en is ook de kwaliteit van de directe omgeving belangrijk. Dat laatste is een oproep die niet aan dovemans oren is gericht, dus vanzelfsprekend gaan we daar heel veel aandacht voor hebben.

**De voorzitter**

Dank u wel. Dan gaan we over tot stemming. Wenst u stemming over dit onderwerp? Meneer Jacobs, heeft u een stemverklaring? Gaat uw gang.

**De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Laat ik het zo stellen, als ik over een aantal jaar hier nog zou zitten, dan hoop ik echt oprecht dat we kunnen zeggen: het is gelukt met de begroting die ervoor staat. Dat ik dan kan zeggen: ik had ongelijk. Misschien zie ik het allemaal financieel pessimistisch. Ik hoop echt oprecht dat ik dat over een aantal jaar kan zeggen. Maar op basis van deze cijfers kan ik, hoe graag ik ook zou willen om het Romeins Museum en de Cinema Royal door te laten gaan, gewoon niet voor stemmen.

**De voorzitter**

Meneer Leers, hebt u ook een stemverklaring?

**De heer Leers, Hart-Leers**

Ja, meneer de voorzitter. Met de opmerking en de motivatie die ik deed in de eerste termijn, word ik geacht tegen dit voorstel te stemmen.

**De voorzitter**

Kunnen we het dan aannemen met de fracties van Forum voor Democratie en Hart-Leers die hebben geacht tegen gestemd te hebben? Ja? Dan is het voorstel aanvaard. Dank u wel. *(Applaus vanaf de publieke tribune)*

**De voorzitter**

Proficiat aan de publieke tribune. Dat gebeurt ons toch ook niet elke dag. Ik maak even een punt van orde. We hebben een rondje van 55 minuten gedaan. De gemiddelde schaatser doet het wat sneller. We zouden om 22.00 uur elkaar even in de ogen kijken. Gaan we het afmaken vandaag? Ik dacht het wel, maar dan gaat u wel naar rondjes van 40 minuten toe lijkt mij. Daar roep ik u in ieder geval toe op.

**9. Verzelfstandiging huidig Thermenmuseum en oprichting stichting Het Romeins Museum**

**De voorzitter**

Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Santegoeds.

*Eerste termijn*

**Mevrouw Santegoeds, CDA**

Ik zal het kort en snel doen. Door te verzelfstandigen en het oprichten van een stichting biedt het veel meer mogelijkheden voor het Romeins Museum. Als eerste: het wordt een anbi-stichting wat veel belastingvoordelig is voor mensen die daar geld aan willen geven. Het trekt andere organisaties aan die willen samenwerken. Denk aan het Museum Plus Bus. Dit is een organisatie

voor ouderen die niet zelfstandig naar een museum kunnen gaan. Het biedt de mogelijkheid om in te schrijven, – en dat is vanaf 1 oktober – om een toekenning te krijgen en om in aanmerking te komen voor bijvoorbeeld een meerjarige bijdrage van de VriendenLoterij. Dit zijn geen kleine bedragen, maar we praten over enkele tonnen tot miljoenen.

Goed voorbeeld doet volgen. In januari 2016 werd Schunck een zelfstandig museum. Nu acht jaar later diverse fondsengelden en kunstprojecten verder, bruist Schunck. Er is in het najaar een grote tentoonstelling van de popart kunstenaar Andy Warhol, waar zowel de ondernemers als de Nieuwe Nor en nog andere organisaties bij worden betrokken. Kortom, kunst verbindt.

In de commissie EF is aangegeven om gebruik te maken van de ervaringen van de verzelfstandiging van Schunck en om met elkaar om de tafel te gaan. Je hoeft niet het wiel opnieuw uit te vinden. De vraag aan de wethouder is om eventueel ook terug te koppelen of er al afspraken gepland zijn en dat eventueel via een memo terug te koppelen. De naam Historisch Goud is een onderdeel van de gemeentelijke organisaties van Heerlen. Binnen Historisch Goud zijn twee culturele instellingen actief, namelijk Kasteel Hoensbroek en het Thermenmuseum. Nu het Thermenmuseum eventueel gaat verzelfstandigen, blijft de naam Historisch Goud dan toch bestaan of gaat dat verdwijnen? Dat was het.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer De Groot.

#### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Dank u voorzitter. Nog korter: de OPH is voor de verzelfstandiging van het Romeins Museum. De voornaamste reden zit met name in de financiële mogelijkheden die dat biedt, zodat voor de een miljoen euro die tot nu toe is opgehaald, de kans vele malen groter is dat het financiële gat dat nog gedicht moet worden zo klein mogelijk wordt. Met name om die reden zullen wij voor stemmen.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer Leers.

#### **De heer Leers, Hart-Leers**

Meneer de voorzitter, met het vorige besluit is de weg ingeslagen om het Romeins Museum te realiseren. Daarmee is het ook noodzakelijk en na dit voorstel zelfs hoogst noodzakelijk om een verzelfstandiging van het Thermenmuseum voor elkaar te krijgen, om daarmee de broodnodige centen bij elkaar te krijgen, zodat we niet alsnog met die kater geconfronteerd worden. Dus het kan niet anders dan dat dit zou moeten in het verlengde van het voorgaande voorstel.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Wethouder Clemens.

#### **Wethouder Clemens**

Ik kreeg twee vragen. De heer De Groot constateert een helft van de noodzaak van dit voorstel. Dat is namelijk enerzijds dat het ons in staat stelt om meer extern geld op te halen. Anderzijds geeft het ons ook de mogelijkheid om een organisatie op te bouwen die dat museum van hoge kwaliteit, zoals we dat willen, met minimaal een landelijke uitstraling, straks gaat realiseren.

Mevrouw Santegoeds vroeg specifiek: leren we daarbij ook van wat we bij Schunck hebben geleerd? Het antwoord daarop heb ik al eens aangegeven. Dat is ja, natuurlijk kijken we naar Schunck. Sterker nog, er is voortdurend contact tussen de mensen die bij ons bezig zijn met de doorontwikkeling en ook aan de kant van Schunck. Dat zullen we de komende tijd nog

uitputtender gaan doen. Dat is heel natuurlijk namelijk.

Tot slot de vraag, blijft Historisch Goud bestaan? Het zou kunnen dat dit in formele zin zo is, maar in principe bestaat Historisch Goud natuurlijk nu uit twee onderdelen: Kasteel Hoensbroek en het Romeins Museum. Als het Romeins Museum verzelfstandigt, betekent dit dat Kasteel Hoensbroek als gemeentelijk museum blijft. Dus of we het label Historisch Goud gaan behouden? Op de lange termijn waarschijnlijk niet. Maar of we Kasteel Hoensbroek op een voetstuk gaan laten staan? Daar is geen enkele twijfel over. Dat gaan we sowieso doen.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Een tweede hap? Ja, die komt vast ook. Niet? Is er behoefte aan stemming? Dat is niet het geval. Dan is het voorstel aanvaard. Dank u wel. *(Applaus vanaf de publieke tribune)*

### **10. Wmo-verordening 2024**

#### **De voorzitter**

Dan gaan wij met de geur van een frituur naar de Wmo-verordening. Of daar een relatie tussen zit, weet ik niet. Ik denk ook niet een goede relatie. Maar ik stel wel voor om naar de Wmo-verordening te gaan. Dames en heren, even alert. Wie mag ik het woord geven? Meneer Verreck.

#### *Eerste termijn*

#### **De heer Verreck, PvdA**

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik heb een hele korte vraag. Die hoeft de wethouder niet acuut te behandelen. Het gaat over iets dat ik graag zou willen krijgen. In de commissie heeft mijn fractieondersteuner een gesprek gehad met de wethouder over PGB en de zorg in natura van hulpmiddelen. Er is blijkbaar een redelijk groot prijsverschil tussen hetgeen we aan Medipoint betalen, of in ieder geval de hulpmiddelenverstrekker, en als we het hulpmiddel in zorg in natura zouden geven of een pgb zouden geven. Dus we zouden graag ergens in het derde kwartaal een overzicht willen krijgen van de wethouder over hoeveel hulpmiddelen we per jaar verstrekken met de aanschafprijs, wat een reële aanschafprijs en onderhoudsprijs is, met afleverkosten enzo en het bedrag dat wij daarvoor betalen aan de hulpmiddelenleverancier.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Butink.

#### **Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel. Ook heel kort, vandaag bespreken we die nieuwe verordening maatschappelijke ondersteuning. Dit document is zorgvuldig opgesteld naar aanleiding van de recente jurisprudentie en beleidsontwikkelingen en is van groot belang voor de kwaliteit van leven van onze inwoners. Als Jongerenpartij Heerlen staan wij positief tegenover deze verordening, maar willen wij ook een enkele kritische kanttekening plaatsen om ervoor te zorgen dat we de best mogelijke ondersteuning bieden. We hebben dit reeds in de commissie aangedragen, maar we hebben toch nog één aanvullende vraag. Dat gaat over de voorzienbaarheid van de ondersteuning. De voorzienbaarheidscriteria in de Wmo-verordening zijn bedoeld om te bepalen of een cliënt redelijkerwijs had kunnen voorzien dat hij of zij ondersteuning nodig zou hebben en derhalve tijdig maatregelen had kunnen treffen om deze noodzaak te voorkomen. In onze ogen is dit criterium echter vaak moeilijk objectief vast te stellen en kan leiden tot subjectieve beoordelingen. Kan de wethouder uitleggen hoe de gemeente Heerlen waarborgt dat burgers

niet onterecht worden afgewezen op basis van de subjectieve beoordeling van voorzienbaarheid? Tot zover.

**De voorzitter**

Dank u wel. Ik hoop dat de wethouder het heeft kunnen volgen. Anders vragen we het nog een keer na als het nodig is. Het woord is aan wethouder Vrusch. Ik geef wel aan dat het belangrijk is dat we tot aan het eind scherp blijven naar elkaar.

**Wethouder Vrusch**

Dank u wel. Om eerst op de vraag van de Partij van de Arbeid terug te komen. Ja, het is inderdaad in een commissie besproken met betrekking tot de hulpmiddelen. Daar was ook wel toegelicht dat het niet sec bedrag is, omdat er ook onderhoudskosten en dergelijke bij komen. Maar inderdaad, in het derde kwartaal na het zomerreces kom ik er schriftelijk op terug om de verschillen helemaal inzichtelijk te maken. Dus uiteraard is het een goed voorstel.

Met betrekking tot de voorzienbaarheid, dat gaat eigenlijk ook met name om een stukje willens een wetens verhuizen naar een niet-aanpasbare woning. Dus er wordt wel degelijk in een bepaalde vorm op gecontroleerd, maar het kan dus ook om hele grote zaken gaan. Niet alleen om scootmobielen, maar ook echt om grote woningaanpassingen. Daar wordt zeker naar gekeken.

**De voorzitter**

Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan stemming? Dat is ook niet het geval. Dan is de WMO-verordening 2024 vastgesteld.

## **11. Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028**

**De voorzitter**

Mevrouw Vaessen, gaat uw gang.

*Eerste termijn*

**Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA**

Dank u wel, voorzitter. Dit is even aansluitend aan de vraag in de commissie. We willen de commissie niet over doen, maar het zijn gewoon aanvullende vragen. Het is heel mooi dat in de jeugdzorgproblematiek de verbinding met het onderwijs wordt gelegd. Ons inziens is dat een logische beslissing, maar ook binnen het reguliere basisonderwijs kampten we met tekorten op de werkvloer. De fractie van het CDA vraagt zich af of het reguliere onderwijs wel is toegerust om naast de eigen leerdoelen ook nog deze extra taken uit te voeren. Deze extra taken in het kader van de jeugdzorg zullen ongetwijfeld gevolgen hebben voor de administratieve belasting, extra werktijd en niet te vergeten de mentale en emotionele impact die een casus op een leerkracht kan hebben.

Ik heb de volgende vragen hieromtrent. Is er al overleg geweest met de scholen hierover? Zo ja, wat was de reactie van de scholen? Zijn scholen hier überhaupt op voorbereid? Hoe gaan scholen dit integreren in hun al drukke leerprogramma? Krijgen scholen extra middelen en/of ondersteuning om deze additionele taken in het kader van de jeugdzorg uit te voeren?

Dan wat betreft de hervormingsagenda. Daarin wordt in het kader van de landelijke ontwikkeling gesproken over het toekomstscenario kind-jeugdbescherming, de IZA en GALA, de onderwijs-jeugdagenda, de arbeidsmarkt en huisvesting. Hier ligt nu de grote zorg van de CDA-fractie. Wordt er geen groot risico gelopen dat de jeugdzorgproblematiek onderbelicht of, nog erger,

onzichtbaar wordt of dreigt te raken door de verschuiving van jeugdzorg naar de integraliteit binnen het brede sociale domein? Daar waar dat eerst binnen de jeugdzorg was gesitueerd, wordt dat nu in het brede kader van het sociale domein ondergebracht. Wij vragen ons af of dit niet onderbelicht dreigt te raken.

Dan wat betreft het beleidskader op pagina 25 wederzijds vertrouwen tijdens het gesprek. Dit betreft de vertrouwenspersoon die een jeugdige krijgt toegewezen. De vraag die de CDA-fractie heeft, is of deze persoonlijke vertrouwenspersoon iemand uit het bestaande netwerk van de jeugdige is of wordt een professional aangewezen die als vertrouwenspersoon optreedt? Of mag de jeugdige zelf een professional kiezen die als vertrouwenspersoon optreedt? Blijft deze vertrouwenspersoon dan ook tot het einde van het hulpverleningstraject verbonden aan de betreffende jeugdige?

Dan op pagina 48 van het beleidskader, de samenwerking tussen onderwijs en gemeente. Dit betreft een paragraaf waarin de onderlinge samenhang tussen passend onderwijs, gemeente en schoolarrangementen wordt beschreven. De CDA-fractie zou graag de impact willen belichten voor jeugdigen en diens ouders wanneer een kind gebruik moet gaan maken van passend onderwijs. Kinderen worden gescreend, getoetst en krijgen vervolgens een indicatie op basis waarvan een kind met of zonder behandeling gebruik kan maken van passend onderwijs. Deze screening en toetsing zijn voor zowel het kind als de ouder zeer ingrijpend, belastend en veroorzaken voor de ouders ook nog eens een grote maat van onzekerheid of zij in aanmerking komen voor de benodigde financiën. Eenmaal op het passend onderwijs hebben de jeugdigen hun eigen plekje verworven waar ze zich vertrouwd voelen en mentaal, emotioneel en fysiek sterk worden gemaakt en alle mogelijkheden benutten om zo zelfstandig mogelijk door het leven te gaan.

Maar, dan verloopt een termijn en moet opnieuw getoetst en gescreend worden of een jeugdige aan de criteria voldoet om een indicatie te krijgen om dit passend onderwijs te blijven volgen, waar hij of zij zich zo veilig voelt. Dan breekt een bijzonder onzekere en belastende tijd aan voor zowel de ouders als de jeugdige. De wet schrijft voor dat ieder samenwerkingsverband tenminste een keer per vier jaar een ondersteuningsplan opstelt. Over dit ondersteuningsplan vindt een overeenstemmingsgericht overleg plaats met het college van elke gemeente.

De fractie van het CDA wil graag de bureaucratisering rond het herhaald afgeven van beschikkingen voor passend onderwijs zo veel mogelijk reduceren en indien mogelijk zelfs afschaffen. Dat is in het belang van de jeugdigen en hun ouders als glashelder is dat de jeugdige langdurig gebruik moet blijven maken van passend onderwijs. Waarom? Omdat voorafgaande hieraan jeugdigen worden onderworpen aan toetsingen en screeningen die als zeer belastend kunnen worden ervaren. Dit proces is voor zowel ouders als jeugdigen erg zwaar, brengt spanningen en een grote mate van onzekerheid, omdat ongewis is of de jeugdige gebruik kan blijven maken van het passend onderwijs en/of de financiële middelen worden verstrekt. Middels bovenstaande opties wil de fractie van het CDA de onzekerheid voor jeugdigen en hun ouders zoveel mogelijk wegnemen.

De volgende vragen worden concreet gesteld. Waarom moet steeds opnieuw ... ?

### **De voorzitter**

Mag ik even interrumpen? Dit is wel echt commissiewerk wat we nu aan het doen zijn. Ik wist dat u wat vragen had, maar dit gaat wel heel lang door. De vragen zijn ook schriftelijk ingediend.

### **Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA**

Het is even voorafgaande, als voorbereiding om de antwoorden te krijgen. Hier hebben wij de kans niet meer voor gehad. Dit is het einde hoor. Dit is het laatste.

**De voorzitter**

Als dit het laatste is.

**Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA**

Ik heb het nog bescheiden gehouden.

**De voorzitter**

Daar kunnen de meningen iets over verschillen, geloof ik.

**Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA**

Waarom moeten steeds de screenings plaatsvinden als vaststaat dat een jeugdige langdurig gebruik moet blijven maken van passend onderwijs? Kan een eenmaal verstrekte beschikking niet worden verlengd of voor onbepaalde tijd worden verstrekt? Kan een indicatie c.q. beschikking voor onbepaalde tijd worden afgegeven of zou een eenmaal afgegeven beschikking automatisch verlengd kunnen worden? Op deze manier zouden we ertoe kunnen bijdragen om het vertrouwen in de overheid te bevorderen voor de mensen die het betreft. Bovendien zou op deze wijze de administratieve druk op de organisaties verminderd kunnen worden. Tevens biedt het bovenstaande meer duidelijkheid voor de onderwijsinstellingen rondom hun formatie. Tot zover.

**De voorzitter**

Dank u wel. Mevrouw Butink.

**Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u, voorzitter. Het voorliggende is een document van groot belang en biedt ons de kans om de samenwerking en kwaliteit van jeugdhulp in onze regio verder te verbeteren. Hoewel de Jongerenpartij Heerlen de algemene lijn van het document ondersteunt, hebben wij een enkele positief kritische vraag die wij graag aan de orde willen stellen, om zo zeker te zijn dat wij het beste resultaat voor onze jeugd bereiken.

Het beleidskader is ontworpen om de transformatiedoelstellingen van normaliseren, eerder juiste hulp op maat, integraal kijken en werken en sturen op resultaten te bereiken. Het legt de basis voor een integrale samenwerking met onderwijs, de GGD, de geestelijke gezondheidszorg en welzijn. Dit kader vormt de basis voor het gezamenlijke jeugdbeleid en de verwerkingsstrategie voor jeugdhulp. In de commissievergadering hebben wij een aantal vragen gesteld, maar we hebben hier nog een aantal verhelderende vragen, met name over de samenhang met de hervormingsagenda, het ISA en de GALA. Hoe wordt in dit beleidskader gezorgd voor de samenhang tussen de verschillende domeinen en wetten, zoals de hervormingsagenda, het integraal zorgakkoord en het gezond en actief leven akkoord? Welke specifieke maatregelen worden genomen om de integrale samenwerking tussen jeugdzorg, volwassenenzorg en andere domeinen te waarborgen?

Op 21 mei waren bij aanwezig bij de bijeenkomst van JENS. Hier hebben wij aan de directeur van JENS, de heer Balk, gevraagd of er ook kpi's geformuleerd konden worden. Deze waren niet terug te vinden in de stukken. Hier is ook aan gerefereerd in de commissievergadering. Wij zijn benieuwd of de wethouder inmiddels hierover met JENS heeft gesproken en of wij geïnformeerd kunnen worden over welke kpi's zijn afgesproken, of nog afgesproken gaan worden, om gezond, veilig en kansrijk opgroeien van jeugdigen inzichtelijk te maken. Een aanvullende vraag daaromtrent: hoe worden die kpi's gemonitord en geëvalueerd om de effectiviteit van de geboden jeugdzorg te waarborgen?

Dan de betrokkenheid van partners anders dan jeugd. Hoe wordt in het beleidskader rekening

gehouden met de betrokkenheid van partners die zich richten op andere doelgroepen dan jeugd, zoals volwassenen met GGZ-problematiek of gezinnen met armoedeproblematiek? Welke stappen worden genomen om te waarborgen dat de jeugdzorg aansluit bij de brede maatschappelijke ondersteuning en problematiek over die domeinen heen?

Dan last but not least. We gaan er gemakshalve van uit dat we niet toewerken naar een open eindregeling. We weten dat we geen geld meer kunnen bijleggen, want we moeten bezuinigen. Dit is voor ons ook heel erg belangrijk. Maar als we dan die 5% tot 10% moeten bezuinigen, en wellicht nog wel veel meer, dan maken wij ons wel zorgen en vragen wij ons af hoe we ervoor kunnen zorgen dat we ondanks die problematiek hieromtrent wel de juiste zorg kunnen blijven leveren. Wij horen namelijk van ouders en van de jeugdigen zelf dat sommige behandelingen best wel intensief zijn en dat er vaak ook allerlei trajecten tegelijkertijd opgestart worden door verschillende expertises, waardoor het bordje van de jongere opeens wel heel erg vol wordt. Dus ook met de zorg die ze nodig hebben, is dat toch wel heel erg veel. We begrijpen ook van de professionals dat het helemaal niet verkeerd zou zijn als er wat minder behandelingen en trajecten gestapeld zouden worden. Hoe denkt de wethouder hierover? Dank u wel.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Het woord is aan wethouder Vrusch.

### **Mevrouw Vrusch, SP**

Dank u wel, voorzitter. In de commissie ging het nog redelijk snel, maar ik vrees dat ik nu wat meer tijd nodig zal hebben. We beginnen met de vragen van het CDA. Er zijn over verschillende categorieën vragen gesteld. De eerste ging over overleg met de scholen, de integratie in het programma en of de druk dan op scholen erbij kwam. Ja, dat is ook overlegd met scholen. In hoofdstuk vijf staat ook geschreven waarover onderwijs en de gemeente afspraken hebben gemaakt. Dat is overlegd met verschillende samenwerkingsverbanden, waaronder het OGO waar de scholen samenkomen. Dat betreft hier over het algemeen geen extra taken.

Verschuillende knooppunten zijn al ingericht. Daar komen onderwijs en zorg samen. Juist in samenspraak met de ouders willen ze kijken of er passende ondersteuning is en dat de zorg voor de jeugdige en het gezin kan worden ingezet. Door de inzet van het voorliggende veld op die scholen, zoals we dat ook doen met de ambulante zorg in onze gemeente door JENS, wordt het aanbieden van jeugdhulp op de scholen over het algemeen door de scholen niet gezien als een belasting, maar juist als een verlichting.

Daarna had u het over pagina 12, de hervormingsagenda en het grote risico dat de jeugdproblematiek onderbelicht of onzichtbaar zou worden. Dat is inderdaad wat we niet willen. Maar vanuit aandacht en passende zorg moeten we juist integraal gaan kijken. Het is niet altijd alleen de jeugdige die een probleem heeft, maar het kan net zo goed bij het gezin, de thuissituatie of ouders zijn. Denk aan huisvestingsproblematiek, financiële problematiek of geestelijke gezondheidsproblematiek. Dan gaat het echt breder dan alleen de vraag van het kind. Dan kijken we naar één-gezin-één-plan. We willen tegelijkertijd gezinnen en ouders helpen om het ook voor die jeugdige beter te maken.

Daarna had u het over wederzijds vertrouwen, ook tijdens het gesprek. De jeugdige mag zelf kiezen wie die als vertrouwenspersoon aanwijst. Dat mag iemand uit het professioneel netwerk zijn, maar ook een ingebrachte mentor. Want de vertrouwensband en de adequaatheid om de jongere te kunnen helpen, is het belangrijkste. Alleen kunnen wij niet garanderen dat dit voor altijd dezelfde persoon is. Dat wensen wij wel, maar als iemand tussendoor een andere baan neemt, dan kunnen wij niet tegen die persoon zeggen: je moet op de stoel blijven zitten. Dat kunnen we helaas niet.

Vervolgens had u het over de screening, toetsing en indicatiestelling. Passend onderwijs in de

scholen, maar ook alle samenwerkingsverbanden, houden in dat er een zorgplicht is om de jeugdige een zo passend mogelijke onderwijsplek aan te bieden. Het uitgangspunt is daarbij dicht bij huis, tenzij het echt niet mogelijk is. Dus liever op de school in de eigen buurt met passend onderwijs dan een voorziening veraf waar die uit zijn buurt is en er ook vervoersproblemen bij komen.

U vroeg: waarom telkens herindiceren? Als een jeugdige echt niet meer in het reguliere onderwijs kan blijven, dan wordt door het samenwerkingsverband een TLV toegewezen – dat staat voor een toelaatbaarheidsverklaring – voor het voortgezet speciaal basisonderwijs, zodat de jeugdige door kan stromen. Dat betekent dat een kind ingeschreven blijft op de school van herkomst, ook wanneer die tijdelijk naar een zorgvoorziening zou moeten gaan, maar tegelijkertijd ook die speciale onderwijsvoorziening wel kan gebruiken daarin. Per kind wordt afgewogen wat nodig is. Dat wordt niet alleen met het kind gedaan, maar ook met de ouders, eventueel met zorg en met school, zodat er ook integraal naar gekeken wordt.

Dan had ik nog vragen gekregen over bepaalde gespecialiseerde zorgaanbieders. Wie de keuze maakt, dat ligt bij de jeugdprofessional van de toegangsteams. Maar dat is altijd in overleg met de ouder. De keuze voor de hulp die geboden gaat worden en ook voor de jeugdhulpaanbieder die die hulp gaat leveren wordt nooit zonder overleg gedaan. Het uitgangspunt is altijd dat passende hulp wordt geboden. Dat kan bij een grote zorgaanbieder zijn, maar ook bij een kleine. Leidend is, is dat de zorg passend moet zijn. Dus u vroeg of dat van tevoren vast lag. Dat ligt het gelukkig niet.

U vroeg ook of met een dergelijke instelling een contract kan worden opgesteld of een samenwerking wordt aangegaan: ja, dat doen wij voor de ambulante zorg met JENS. Dat doen we voor Heerlen, Landgraaf en Voerendaal. De opdracht aan JENS is ook om die lokaal preventieve activiteiten passende ondersteuning en hulp te bieden aan zowel de jeugdige, maar ook in samenwerking met Wmo aan de ouders. JENS bepaalt dan ook samen met de ouders welke hulp passend is en welke zorgverlener die gaat bieden. Mocht het zo zijn dat er geen passende hulp is voor een van de bekende partijen, dan zoekt JENS naar een partij die dat wel kan leveren. Dus er wordt altijd passende zorg geboden. Binnen het beleidskader hebben wij dus ambulante zorg bij JENS. Andere gemeenten hebben dat op een andere manier geregeld.

Ik kom terug op de vragen van mevrouw Butink van de Jongerenpartij over de samenhang met ISA en GALA. Dit is vanuit de zorgplicht vanuit de gemeente. Dus dan hebben we het echt over de opname, het stukje intramuraal voor die andere gemeenten en ook het ambulante gedeelte van de zorg. Samen met ISA en zorgverzekeraars kijken we hoe het met die processen beter kan. Dus er zijn wel financiën om transformaties aan te gaan, maar niet zo zeer voor de hele projecten. Denk daarbij aan het instroommodel van de GGZ-problematiek bij huisartsen waarmee we samenwerken. Bij GALA gaat het meer om kleine gemeentelijke projecten die we bijvoorbeeld ook in samenhang met de GGD doen. Zo proberen we wel de samenwerking binnen die domeinen vast te leggen, maar dan gaat het ook over wat je op gemeentelijk niveau en het ambulante deel kunt doen. Denk eraan dat wij met de teams van toegang van onze gemeentelijke collega's, van de JENS-collega's, maar ook van de Wmo-collega's samen willen zitten om samen de casussen te bespreken. Zo kunnen we zelfs kijken hoe we die samenwerking verder kunnen bevorderen. Ze zitten nu al bij elkaar in een gebouw. Dat maakt gewoon dat de lijntjes heel kort zijn en echt integraal gekeken kan worden.

De kpi's van JENS: daar zijn we nu ook op aan het analyseren. De uitvraag is ook: hoe kunnen we die nog aanpassen? Maar dat hangt ook in relatie met wat eerder op de avond is besproken: wat zijn de draaiknoppen en waar willen we aan gaan werken? Voor die betrokkenheid bij de volwassenen GGZ-problematiek zitten we ook altijd in het preventieve te kijken. Dus wij kijken eerst hoe we überhaupt kunnen voorkomen dat het zover komt, want we zien bij de GGZ ook wachtlijsten. Dan hebben we het over het volgende schot, dus niet alleen Wmo of jeugd, maar

ook nog eens een Wlz, die bij de zorgkantoren ligt en buiten de gemeenten. Dat proberen we allemaal af te breken, maar helaas is de financiële ontschotting vanuit de wet nog een uitdaging, kan ik u mededelen. Mag ik eraan toevoegen, meneer de voorzitter, dat het een zeer frustrerende uitdaging is. Maar op die manier proberen we wel aan te sluiten, zeker ook bij die brede maatschappelijke ondersteuning waar u het net over had.

Tot slot: de opneemregeling. Die kan ik tussen de gemeente en de inwoner niet anders inrichten dan open eind. Ik kan niet tegen nummer tien voor de Wmo-zorg of de jeugdzorg zeggen: helaas, wij hebben er al negen. U moet wachten tot er een plek vrij is. U moet wachten tot we u een scootmobiel kunnen geven totdat iemand hem niet meer gebruikt. U moet wachten in de jeugdzorg, want onze plekken zijn al vol. Dus tegen inwoners en de gemeente is het altijd een open eindregeling.

U had het erna over de behandelingen die intensief zijn en dat er veel tegelijkertijd gestart wordt. Ik rond het even af, dan kunt u weer. We doen het altijd samen en in overleg met de ouders. Juist de professionals moeten aangeven wat zij goed vinden voor de jeugdigen. Als de ouders en professionals beiden zouden aangeven dat zij te veel tegelijkertijd doen, dan moet daar wel over gesproken worden. Wij willen het juist in samenwerking met de ouders doen. Dat is het beste voor de jeugdige, dan wel het beste voor het gezin.

**Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

Dank u wel voor de heldere toelichting. In het geval van JENS is natuurlijk wel een lumpsum afgesproken. Bij de andere twee zuilen is dat dan kennelijk niet.

**Wethouder Vrusch**

Jawel, die is er ook. Bij de Wmo is die er ook.

**Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)**

Maar hoe kunnen wij ervoor zorgen, als collectief plaatje, dat daardoor niet de kwaliteit van zorg in het gedrang komt als blijkt dat daar toch de middelen niet voor zijn? Dat was eigenlijk mijn specifieke vraag.

**Wethouder Vrusch**

Bij Wmo kwam dat in de laatste jaren niet, dan wel minder aan bod. Bij de jeugdzorg komt die vaker aan bod, omdat wij ook bijplussen. Ik moet helaas wel constateren dat het een landelijke trend is. De financiële relatie tussen overheid, Rijk en gemeente, in het licht van het ravijnjaar, is niet heel positief te noemen. Ze hebben wel één positief ding: bij de Wmo wordt er bij de afrekening rekening mee gehouden dat de vergrijzing wordt meegenomen. De Wmo-middelen gaan dus stijgen in de komende jaar.

Het Rijk heeft hele mooie beloften gedaan over jeugdzorg, maar als we bij de financiële paragraaf komen, houd ik toch mijn hart een beetje vast. Wij zien dat we dan streng moeten gaan sturen op waar wij ons geld aan uitgeven. De open eind regeling ligt er niet tussen Rijk en de gemeente. Daar is het inderdaad één bedrag. Die ligt er wel tussen gemeente en inwoners. Dus op die manier blijft die wel in stand.

**De heer Reijnders, SP (interruptie)**

Ik hoorde mevrouw Butink net vrij stellig zeggen: we gaan geen extra geld meer uitgeven als het geld op is. Ik weet even niet of dit een standpunt is van de Jongerenpartij of van het college. We gaan moeilijke tijden tegemoet en we moeten allerlei moeilijke zaken doen. Namens de SP zou ik er hartstochtelijk voor willen pleiten om geen mensen in onze stad, zeker geen jongeren en jeugdigen die soms echt in nood zitten, die echt hulp en zorg nodig hebben, te weigeren

omwille van de kosten. Mijn vraag is dus vooral: vindt mevrouw Butink dit of is ze misschien bezorgd dat dit gaat gebeuren?

**Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen**

Ik denk dat de heer Reijnders mij totaal verkeerd heeft begrepen. Wij hebben altijd ten stelligste gezegd dat je nooit, maar dan ook nooit op jeugdzorg mag bezuinigen. Wij lezen wel overal dat je tussen de 5% en 10% moet bezuinigen met partners. Daar maken wij ons wel zorgen om. Wellicht moet dat nog meer zijn. Mijn vraag was: geldt dat hier dan ook voor? Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat we ondanks die problematiek hieromtrent wel de juiste zorg kunnen leveren? Daar heeft mevrouw Vrusch net volgens mij heel duidelijk antwoord op gegeven.

**Wethouder Vrusch**

5% tot 10% geldt voor de gemeenschappelijke regelingen waar we elk jaar opnieuw afspraken mee maken. Dat geldt nog niet voor de vaste contracten, laat staan de vaste contracten die in de allerlaatste trede van de Ladder van Lodewijks raken. Want als wij het hebben over jeugdzorg, dan raakt dat altijd onze kwetsbaarste inwoners. Wij zullen daar als gemeente altijd voor blijven staan. Wij stoppen niet met het leveren van zorg die nodig is voor een jeugdige. Het gaat niet zoals bij een ziekenhuis: helaas, we hebben het aantal operaties al bereikt voor dit jaar, dus kom volgend jaar maar terug. Maakt u zich geen zorgen, we zullen daar volop op blijven inzetten. Maar wij zoeken daar uiteraard wel altijd de balans in. Dat is een verantwoordelijkheid van het college.

**De voorzitter**

Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan stemming? Dat is ook niet het geval. Dan is ook dit aanvaard.

**12. Zienswijze Jaarrekening 2023, bijgestelde begroting 2024, begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 GR Het Gegevenshuis**

Hamerstuk.

**13. Zienswijze 1e begrotingswijziging 2024, begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 GR Historisch Centrum Limburg (HCL)**

Hamerstuk.

**14. Zienswijze begroting 2025 en jaaroverzicht 2023 GR GGD Zuid Limburg**

Hamerstuk.

**15. Zienswijze jaarstukken 2023 en begroting 2025 GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg**

Hamerstuk.

**16. Zienswijze 1e begrotingswijziging 2024, begroting 2025 en meerjarenperspectief GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad**

Hamerstuk.

**17. Zienswijze begroting 2025 GR Reinigingsdiensten Rd4**

Hamerstuk.

**18. Zienswijze jaarverslag en jaarrekening 2023, 1e begrotingswijziging 2024 en**

## **begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028 GR Omnibuzz**

Hamerstuk.

### **19. Benoeming (plaatsvervangend) lid raadscommissies en lid WFA**

Hamerstuk.

### **20. Motie 'vreemd aan de orde van de dag' VVD/D66/SP/CDA/PHB/PvdA/GL/PvdD inzake 'aansluiten bij coalitie aanpak opgevoerde fatbikes'**

#### **De voorzitter**

Meneer Kockelkorn.

#### **De heer Kockelkorn, VVD**

Dank u, voorzitter. Ik denk dat ik kort kan zijn. De problematiek van de fatbikes was twee jaar geleden nog een Randstadproblematiek, maar begint letterlijk steeds harder en opgevoerd naar het zuiden te komen. We zagen vandaag weer een ongeval met een zwaargewond iemand in Maastricht. Het aantal ongevallen is meer dan vertienvoudigd in twee jaar tijd.

Vandaar roepen wij het college op om tijdig aan te sluiten bij de lopende lobby voor een verkoopverbod van opgevoerde fatbikes, de oproep om tot een minimumleeftijd te komen die vorige week ook nog een keer door de politie werd gedaan, een leeftijd van 16 jaar om op een fatbike te mogen rijden en aan te sluiten bij de landelijke campagne. Tot zover.

#### **De voorzitter**

Heel helder. Is er behoefte? De heer De Groot.

*Eerste termijn*

#### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Ik heb een vraag over de motie. Er staat: verbod op opgevoerde fatbikes. Maar die worden toch niet door de winkel opgevoerd verkocht?

#### **De heer Kockelkorn, VVD**

In principe wel. Bij brommers is het verboden om een opgevoerde brommer te kopen. In Nederland is het op dit moment niet verboden om een opgevoerde fatbike te verkopen. Het is verboden om erop te rijden, maar er geldt geen verkoopverbod. Ik maak het even heel technisch. Er zit een gashendeltje op. Als je dat uitzet zodra de politie er is, ben je niet strafbaar.

#### **De voorzitter**

Dat is toch weer mooie kunde. Mensen, dat is voor straks bij de borrel! Meneer Leers, gaat uw gang.

#### **De heer Leers, Hart-Leers**

Ik heb een heel oude bike, maar die rijdt nog. Wat dat betreft mag ik mij gelukkig prijzen. Hij is ook niet opgevoerd, behalve als ik af en toe een bitterballetje eet. Dus wie weet hoe snel ik straks thuis ben, maar dat zullen we gaan meemaken; althans, ik, hoop ik.

Constaterende dat fatbikes op steeds meer plekken voor onveiligheid in het verkeer zorgen. Eraan memorerende dat ik gewoon nog op een ouderwetse fiets rijd, en daar ben ik ook nog heel gelukkig mee, word je ook weleens ingehaald door allerlei e-bikes. Daar zijn ook gevalletjes bij waarvan je denkt: tjongejonge dat ging maar net goed. Hoe moet dat aflopen? Dus ik vraag

me eigenlijk af, als we het hier alleen over fatbikes hebben, moet je het niet in het algemeen hebben over bikes die wat te snel voorbij komen?

En als je het dan alleen over jonge slachtoffers hebt, er zijn ook behoorlijk wat oudere mensen die ongelukken maken met hun e-bikes. Mensen denken: ik ga een stukje fietsen. Maar ze hebben helemaal niet in de gaten hoe snel ze gaan met zo'n fiets.

De heer De Groot had het al over de verkoop van die fatbikes. U was daar heel duidelijk in, zo van: hoe werkt dat nu? Ik denk dat we vanuit Heerlen niet het wiel hoeven uit te vinden om een beetje in de thematiek te blijven.

Landelijk is er nogal wat ophef, er gebeurt nogal het een en ander. Ik vind het belangrijk dat hier aandacht voor wordt gevraagd. Dat vind ik ook terecht. Alleen, in hoeverre moeten wij er vanuit Heerlen nog een schepje bovenop doen, terwijl er al landelijk actie op wordt ondernomen? Het moet niet zo zijn dat we iets doen om wat te doen. Het moet ook zo zijn dat als we dit doen, het ook een enorme meerwaarde heeft. Misschien daar dan nog wat meer duidelijkheid over.

#### **De heer Kockelkorn, VVD**

Ik heb bewust geprobeerd om het klein te houden. Ik heb inderdaad gezegd, we sluiten ons aan bij de landelijke lobby die reeds loopt. Dus het is eigenlijk een kwestie van een handtekening daarbij zetten. Uw suggestie over de e-bikes neem ik graag mee. Als u in september met een motie komt, zal ik daar heel positief naar kijken.

#### **De voorzitter**

Dank u wel. De heer Jacobs.

#### **De heer Jacobs, Forum voor Democratie**

Dank u wel, voorzitter. Er stond een mooi stuk over die fatbikes in de krant, over die 27-jarige bezorger. Het stukje dat hij op het laatst zei, vond ik heel treffend. Hij zei: laten we vooral de verantwoordelijkheid bij de ouders leggen.

Ik heb vroeger ook een opgevoerde brommer gehad. Als je pech had, dan werd je door de politie op zo'n rollerband gezet en dan kreeg je een flinke boete. Laten we dat vooral doen. Laten we de verantwoordelijkheid voor de jeugdige bij de ouders leggen.

En zijn er jongens met opgevoerde fatbikes, pak ze dan gewoon aan. Daar moeten we ons als overheid en als gemeente absoluut niet meer bemoeien. Althans, dat is mijn mening.

#### **De voorzitter**

De heer Oulad.

#### **De heer Oulad Lmaroudia, D66**

Het is duidelijk wat de collega heeft gezegd, maar ik zou daar toch aan willen toevoegen dat de overheid ook wel een taak heeft om die jongeren te beschermen in hetgeen ze niet echt weten wat ze doen. Toen u 16 jaar was, wist u ook dat het niet mocht, maar dat het wellicht ook gevaarlijk zou zijn, was u niet te binnen geschoten. Ik denk dat de overheid een taak heeft om jongeren ...

#### **De voorzitter**

Laten we een rondje rondom de moties ook gebruiken om even een stukje appreciatie te geven op die motie, maar niet om hier een debat te gaan ontketen. Meneer Hoogers, dat was niet richting u bedoeld.

#### **De heer Hoogers, PVV**

Dank u wel, voorzitter. De PVV kan deze motie ook steunen. De vraag is alleen, opgevoerde fatbikes. Ik ben misschien niet zo heel technisch aangelegd, maar volgens mij kun je ook een onopgevoerde fatbike kopen en die heel simpel met een appje of een klein software iets ook sneller laten lopen. Dus hoe breed wil je het gaan trekken?

**De heer Kockelkorn, VVD**

Ja dat klopt, dan heb je het over kits om ze op te voeren. Dezelfde lobby roept ook op tot een verbod daarop. Dus dat is wel in diezelfde lobby meegenomen. Het is een heel terecht punt.

**De voorzitter**

Meneer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel, voorzitter. U heeft me toch nog gezien. In de basis kunnen we deze motie wel steunen. Ware het niet dat het wel heel erg wordt versmald tot het gedrag van jongeren, zeker in relatie tot die opgevoerde fatbikes. Ik kan u verzekeren dat er ook mensen van mijn leeftijd zijn die op dezelfde dag in dezelfde wieg geboren zijn als ik en die ook op zo'n ding rondrijden. Weliswaar niet opgevoerd, maar dan twijfel ik ook wel enorm of dat allemaal goed gaat en veilig genoeg is.

Maar goed, ik heb misschien wel de volgende suggestie aan het college. Dit is een hele sympathieke petitie die minister Harbers deze week volgens mij al heeft omarmd. Hij heeft ook aangegeven dat hij daarmee aan de slag gaat.

Maar we hebben dadelijk gauw genoeg dat de schoolvakanties weer ten einde zijn. Dan komen al die fietsers, in welke vorm en hoedanigheid dan ook, weer op de weg. Misschien is dit een aanleiding om, zeker vooruitlopend op de opening van de scholen, dar toch hier lokaal wat meer aandacht op te vestigen: ben gewoon voorzichtig en kijk ook even met welke fiets je je kinderen naar school stuurt. Vergeet vooral niet dat als je zelf met je benen trapt, je er een stuk fitter van wordt. Dus ik zou ook vooral aanraden om die accu achterwege te laten. Heb ik zelfs ook gedaan.

**De voorzitter**

Voor ontboezemingen kunt u straks bij de borrel bij mij terecht. Het woord is aan wethouder Peters.

**Wethouder Peters**

Voorzitter, dank u wel. Ik ga het heel kort houden. U gaat er natuurlijk zelf over, maar ik zou echt aanraden om deze motie gewoon unaniem aan te nemen. Dat als eerste. Ik denk dat het heel goed is als signaal. We zien natuurlijk steeds meer ongevallen, ook steeds groter letsel. Ook zien we hier in Heerlen natuurlijk ook meer gebruik van de fatbike.

Vorige week werden we gewezen op de petitie. Die was toen al ingediend bij de Tweede Kamer. We hebben overigens wel even contact opgenomen met de initiatiefnemers en gezegd dat we het alsnog steunen. We hebben ook afgesproken dat we ons ook committeren aan de verdere stappen die daaruit voortkomen.

Hetgeen de heer Janssen net zei, ik zie hem daar. Als het gaat over bewustwording, nemen we dat uiteraard mee in het mobiliteitsbeleid. Dank.

**De voorzitter**

Wenst u stemming? Meneer Jacobs, wenst u namens Forum voor Democratie tegen te hebben gestemd? Ja. Gaat de rest akkoord? Dank u wel.

## **21. Motie 'vreemd aan de orde van de dag' OPH inzake 'stakeholdersoverleg retailimpuls centrum**

### **De voorzitter**

De heer De Groot.

### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

In navolging van wethouder Peters ga ik er ook van uit dat deze motie unaniem wordt aangenomen.

Heel kort, voorzitter. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat de leegstand in het aangezicht van met name de Promenade bedroevend is. We hebben recent gehoord dat de Quatro bioscoop gaat sluiten. Dat is een A-locatie in Heerlen die mogelijk ook weer lang leeg gaat staan. De leegstand in het Maankwartier is denk ik ook wel bekend. Het is erg belangrijk dat de balans tussen de doorontwikkeling van cultuur en wonen in het centrum enerzijds en de doorontwikkeling van retail in het centrum anderzijds, aanzienlijk scheef is. In die eerste twee gebieden wordt natuurlijk fors geïnvesteerd, terecht, maar ook in die retail is echt een impuls nodig. Daarnaast hebben mensen nog steeds behoefte aan een passend fysiek winkelaanbod, zeker ook in Heerlen dat een compact kernwinkelgebied nastreeft. Daar is een compleet en gevarieerd winkelaanbod nodig. Ik denk ook dat het belangrijk is voor de vermarketing van de stad dat hier echt het een en ander gaat gebeuren op het gebied van retail.

Dus wij roepen ook b en w op om zijn regisseursrol op te pakken door te starten met een stakeholdersoverleg, bestaande uit vertegenwoordigers van eigenaren, projectontwikkelaars, bedrijfsmakelaars, investeerders en de gemeente. Het doel van dit overleg is om te komen tot een plan van aanpak en de implementatie daarvan. om met name de grote clusters in het centrum van Heerlen, zijnde Maankwartier, Promenade 1, ook het bovenste deel van de Geleenstraat, een retailimpuls te geven.

### **De voorzitter**

Dank u wel. Meneer Leers.

### **De heer Leers, Hart-Leers**

Dank u wel. Onze reactie op de motie richting de OPH. Ik was in de veronderstelling dat er met regelmaat een overleg plaatsvindt met grote partijen die actief zijn in de binnenstad. Dus niet alleen ondernemers, pandeigenaren, maar ook bijvoorbeeld Q-park. Gewoon grote partijen die actief zijn in de stad. Als dat niet meer zo is, dan is deze motie natuurlijk wel noodzakelijk en moet dat gebeuren.

Maar ik ga ervan uit het college dadelijk gaat zeggen: hetgeen u voorstelt, doen wij met grote regelmaat. En waar we het kunnen finetunen, nog beter kunnen doen, vindt u ons aan uw kant. Iets anders, er worden een aantal delen van de stad genoemd. Kunnen we niet gewoon zeggen: alles binnen de voormalige cityring? Dan maken we het wat concreter dan alleen maar delen te benoemen. Anders krijg je dadelijk weer te horen: waarom wij wel en zij niet? En andersom, gewoon een dynamische en compacte binnenstad, zoals vaak gezegd wordt.

### **De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen**

Ik geef een korte reactie. Het is juist de bedoeling om met name die grote plukken, die grote blokken die leegstaan in met name dat compacte centrum aan te pakken. Dan kun je zeggen: hoort daar ook het Maankwartier nog bij? Nou, misschien niet, maar ook daar is een grote cluster die grotendeels leegstaat, dus daar zou ik wel voor willen pleiten.

Ten aanzien van het wel of niet overleg op dit moment met diverse stakeholders, zoals u net zegt, denk ik dat de wethouder daar nog wel een toelichting op kan geven. Ik heb in ieder geval vooroverleg gehad met de wethouder. Zoals ik heb begrepen, staat de wethouder er positief tegenover. Maar goed, we gaan het zo horen.

**De voorzitter**

Dank u wel. Ik geef het woord aan de wethouder.

**Wethouder De Beer**

Voorzitter. Wij kunnen de motie omarmen. Dus dat is de conclusie. Waarom? Omdat we ook nadenken over het maken van een analyse van de retail en een soort brancheringsplan voor het centrum. Het lijkt me goed dat we daar de stakeholders op aansluiten als een soort begeleidingsgroep. Volgens mij is de motie in die richting alleen maar ondersteunend. Dus die kunnen we omarmen.

In de richting van de heer Leers kan ik zeggen dat we inderdaad regelmatig overleggen hebben met verschillende partijen in het centrum, maar vaak is dat op projectniveau. Volgens mij is nu de insteek om dat meer integraal te doen. Dat past in ons streven rondom de versterking van de retail.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Meneer Janssen.

**De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen**

Dank u wel voor de antwoorden van de wethouder. Het is natuurlijk hartstikke mooi dat hij die motie wil omarmen. Daarnaast denk ik ook dat het misschien zinvol zou zijn. Als die stakeholders met initiatieven komen, er zit ook een deel van de binnenstad bij, zeker het gedeelte waar de Hogeschool Zuyd komt, waarvan je je af gaat vragen, komt daar voorlopig wat? Misschien hebben zij hele goede ideeën om dat op die manier in te kleden dat het ook oogt, dat mensen ook zien hoe de stad in beweging is en wat er allemaal aanstaande is. Zeker in het licht van de besluiten die we vandaag genomen hebben. Hoe kijkt u ertegen aan om dat op te halen en om dat op die manier in te kleden?

**Wethouder De Beer**

We kunnen alle creativiteit kunnen goed gebruiken. Dus ook partijen vanuit de markt die meedenken over de verdere versterking en de invulling. Dat lijkt mij helemaal goed.

**De voorzitter**

Meneer Leers nog, en dan gaan we over tot stemming.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Meneer de voorzitter. Ik begreep onlangs uit stukken dat er weinig toekomst meer is voor Heerlen Mijn Stad, de centrumorganisatie, en dat er een nieuwe organisatie komt die zich met de binnenstad gaat bezighouden. Er zijn zelfs al founding fathers en dergelijke namen. Heel apart allemaal. Maar ik was in de veronderstelling dat Heerlen Mijn Stad er ook voor zorgde om partijen bij elkaar te brengen, zeker in de binnenstad.

**De voorzitter**

U bent nu een debat aan het oprekken. We zouden over een motie gaan stemmen.

**De heer Leers, Hart-Leers**

Nee, meneer de voorzitter, het gaat erover of er wel of niet met regelmaat contact is met de partijen die hier genoemd worden. Ik was in de veronderstelling van wel. Ik geef dat aan met het voorbeeld Heerlen Mijn Stad. Ik begrijp vanuit de wethouder dat dit niet zo is. Dat is dus wat mij betreft een heel aparte gewaarwording.

**De voorzitter**

Volgens mij heeft de wethouder zonet een ander antwoord gegeven, maar ik laat het aan de wethouder over.

**Wethouder De Beer**

We hebben regelmatig contact met die partijen. In het verleden was dat vaak in een groter groepsverband. Op een gegeven moment is gezegd: laten we dat wat kleiner doen rondom de projecten waar partijen bij betrokken zijn.

En nu is de oproep om dat weer wat integraler aan te pakken. Wij zien dat met name als ondersteuning om gericht voor het centrum te kijken naar hoe we de retail kunnen versterken.

**De voorzitter**

Dank u wel. Kunt u met z'n allen deze motie omarmen? Dat is het geval.

**Sluiting**

Ik dank u hartelijk. We zijn aan het einde van de vergadering gekomen. Er is een borrel voor u. Ik wil u enorm bedanken voor uw inzet die u ook dit jaar weer pleegt tot aan de zomer. Ik heb echt mensen op hun tandvlees zien lopen door de extra inspanningen die ze ook doen voor een ziekenhuis, voor onze inwoners. Daar dank ik u echt oprecht voor, want het is echt ongelooflijk. U doet dit allemaal naast uw baan. Het kost gigantisch veel tijd. We doen dat allemaal in het belang van onze inwoners. Ik vind het echt super. Hulde aan u allen. Ik hoop dat u een fantastisch reces hebt. Rust echt een beetje uit. We zien elkaar natuurlijk bij al die leuke dingen in deze zomer. De vergadering is gesloten. (*applaus*)

*De voorzitter sluit de vergadering om 22.50 uur.*

Aldus vastgesteld tijdens de openbare vergadering van de gemeenteraad van Heerlen van 25 september 2024,

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever